

Калуська міська рада
Управління культури, національностей
та релігій Калуської міської ради
«Музейно-виставковий центр Калуської міської ради»
Меморіальний музей «Калуська в'язниця»
Краєзначий музей Калущини

Серія: «Історичні джерела Калущини». Т. 3

**ОЛЕГ МАЛЯРЧУК
ОЛЕГ ВІДЛИВАНИЙ
ОЛЬГА КЕЦМУР**

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА ПЕРШОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО СКЛИКАННЯ: ІСТОРІЯ В ДОКУМЕНТАХ

**Збірник документів і матеріалів, присвячений 30-й річниці
першого демократичного скликання у м. Калуші**

Івано-Франківськ
ФОЛІАНТ
2020

УДК 329.73(477.86-25)(09)
М-21

*Рекомендовано до друку Редакційною колегією видання та Науково-методичною радою
Краєзнавчого музею Калущини*

М-21 Малярчук О., Відливаний О., Кецмур О. Калуська міська Рада першого демократичного скликання: історія в документах. Збірник документів і матеріалів, присвячений 30-й річниці першого демократичного скликання у м. Калуші. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2020. 260 с.

Редакційна колегія:

Олег Малярчук, доктор історичних наук, професор (Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу) – головний редактор;

Оксана Франко, доктор історичних наук, професор (Львівський національний університет ім. І. Франка);

Оксана Когут, доктор філологічних наук, професор (Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу) – заступник головного редактора;

Андрій Франко, кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу франкознавства (Інститут Івана Франка Національної академії наук України м. Львів);

Ольга Кецмур, Заслужений вчитель України, учитель української мови та літератури Калуського ліцею № 10;

Артур Єфремов, директор («Музейно-виставковий центр Калуської міської ради»);

Іван Тимів, старший науковий співробітник (Краєзнавчий музей Калущини);

Олег Відливаний, старший науковий співробітник (Меморіальний музей «Калуська в'язниця»);

Людмила Андрійчук, наукова співробітниця (Меморіальний музей «Калуська в'язниця»).

Рецензенти: Сергій Адамович, доктор історичних наук, професор;

Ігор Райківський, доктор історичних наук, професор;

Ігор Любчик, кандидат історичних наук, доцент.

Оформлення обкладинки – Артур Єфремов.

Книга містить унікальні документи та матеріали про діяльність Калуської міської Ради народних депутатів Івано-Франківської області першого демократичного скликання, яка широкомасштабними акціями пробуджувала свідомість і національну гордість українців. Це одна з перших в Україні самоврядних громад нового типу – державницька за формою і духом. Короткий історичний нарис у хронологічному викладі «мовою документів» у контексті суспільно-політичних процесів в Україні закарбував сотні імен особистостей, котрі підтримали паростки відродження та жертвною працею сприяли державницькому поступу.

Видання адресоване громадськості та молоді, розповідає про доленосні та хвилюючі часи відновлення державності в Україні.

ISBN 978-617-7496-97-6

Книга видається за фінансової підтримки міського голови Ігоря Матвійчука та Калуської міської ради.

При передруці матеріалів посилання на це видання обов'язкове.

ЗМІСТ

<i>Матвійчук І. В.</i> Примножувати славні традиції Калуша!.....	7
<i>Малярчук О. М.</i> За суверенну Україну!.....	9

ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

№ 1. Витяги з протоколу першої сесії Калуської міської Ради.....	22
№ 2. Витяги з рішень першої сесії Калуської міської Ради.....	40
№ 3. «Декрет про владу» Калуської міської Ради.....	48
№ 4. Заява оргкомітету екологічного мітингу Калуській міській Раді про надання дозволу на проведення заходу, присвяченого вшану ванню пам'яті жертв «Чорнобильської аварії».....	48
№ 5. Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради «Про проведення екологічного мітингу».....	49
№ 6. Звернення на спільній сесії міської та районної Рад стосовно газети «Зоря Прикарпаття».....	50
№ 7. Звернення голів міської та районної Рад м. Калуша до прокурорів міста та району стосовно газети «Зоря Прикарпаття».....	52
№ 8. Звернення на спільній сесії Калуської міської та районної Рад стосовно заяви ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів УРСР.....	53
№ 9. Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради «Про стан і невідкладні заходи по поліпшенню благоустрою і санітарної чистоти міста».....	55
№ 10. Рішення міської Ради «Про пам'ятний знак «Танк»».....	62
№ 11. Рішення міської Ради «Про пам'ятники В. І. Леніну».....	63
№ 12. Деполітизація освітніх закладів.....	64
№ 13. Рішення Калуської міської Ради «Про впорядкування назв вулиць міста».....	69
№ 14. Ухвала Калуської міської Ради «Про впорядкування назв вулиць міста».....	70
№ 15. Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради «Про реєстрацію об'єднання осередків НРУ в. о. «Хлорвініл»».....	73
№ 16. Виписка із протоколу № 2 конференції Калуської міськрайонної організації Народного Руху України.....	74
№ 17. Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради «Про реєстрацію Калуської організації НРУ».....	77
№ 18. Рішення Калуської міської Ради про реєстрацію міськрайонної організації Демократичної партії України.....	78

№ 19. Рішення Калуської міської Ради про реєстрацію міської організації Спілки Незалежної Української Молоді.....	79
№ 20. Розпорядження Калуської міської Ради про виділення допомоги Січовим стрільцям.....	80
№ 21. Розпорядження Калуської міської Ради про виділення коштів у зв'язку з будівництвом могили Січовим стрільцям.....	81
№ 22. Ухвала Калуської міської Ради «Про стан комунального господарства міста і перспективи його розвитку».....	82
№ 23. Інформація про розгляд заяв і скарг Калуським міськвиконкомом за 1990 рік.....	88
№ 24. Ухвала спільної сесії міської та районної Рад «Про політичну ситуацію в країні і на Калушині».....	90
№ 25. Звернення депутатів Калуської міської та районної Рад з приводу будівництва меморіального комплексу Степана Бандери.....	93
№ 26. Ухвала Калуської міської та районної Рад «Про меморіальний комплекс в с. Старий Угринів».....	94
№ 27. Протест Калуської прокуратури в частині перейменування вулиць міста.....	97
№ 28. Звернення голів Калуської міської та районної Рад до Верховної Ради України стосовно Союзного договору.....	100
№ 29. Доповідь на надзвичайній сесії Калуської міської Ради 21 серпня 1991 р.....	101
№ 30. Ухвала Калуської міської Ради стосовно політичної ситуації в Україні.....	107
№ 31. Ухвала Калуської міської Ради «Про політичну ситуацію в Україні від 2 вересня 1991 р.».....	109
№ 32. Ухвала Калуської міської Ради «Про роботу міської прокуратури».....	110
№ 33. Ухвала Калуської міської Ради «Про будівництво хімічних виробництв на концерні «Хлорвініл».....	112
№ 34. Ухвала міської Ради «Про герб міста Калуша».....	113
№ 35. Рішення міської Ради «Про герб міста Калуша».....	114
№ 36. Розгляд сесією міської Ради питання про створення Калуського міського телебачення.....	116
№ 37. Рішення міської Ради «Про організацію Калуського міського телебачення».....	119
№ 38. Рішення міської Ради «Про пам'ятки історії та культури місцевого значення, що знаходяться на території міста».....	120
№ 39. Рішення міської Ради про спорудження пам'ятника Т. Г. Шевченку.....	122

№ 40. Список всіх депутатів Калуської міської Ради першого демократичного скликання (1990 – 1994 рр.).....	123
--	-----

МАТЕРІАЛИ ПРЕСОВИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

«ЗОРЯ ПРИКАРПАТТЯ»

№ 41. Матеріали журналіста Богдана Тимківа про друге засідання першої сесії Калуської міської Ради народних депутатів.....	133
№ 42. Інформація про діяльність третього засідання першої сесії міської Ради народних депутатів.....	136
№ 43. Подання Калуській міській Раді Івано-Франківською обласною прокуратурою у справі демонтажу радянських пам'ятників.....	145

«ДЗВОНИ ПІДГІР'Я»

№ 44. Витяги з матеріалів статті у газеті «Дзвони Підгір'я» про діяльність четвертої сесії Калуської міської Ради першого демократичного скликання.....	147
№ 45. Матеріали про тодішній стан освіти, основні проблеми її розвитку в м. Калущі станом на серпень 1990 р.....	150
№ 46. Матеріали журналіста Михайла Коломийця про поїздку калушан на схід України у липні – серпні 1990 р. (м. Кам'янець-Подільський, Бар).....	156
№ 47. Витяги з матеріалів журналіста Михайла Коломийця про поїздку калушан на схід України у липні – серпні 1990 р. (Бар, Вінниця, Умань, Кіровоград).....	163
№ 48. Витяги з матеріалів журналіста Михайла Коломийця про поїздку калушан на схід України у липні – серпні 1990 р. (Кіровоград, Апостолове, Нікополь, Капулівка).....	167
№ 49. Матеріали журналіста Михайла Коломийця про поїздку калушан на схід України у липні – серпні 1990 р. (Капулівка, Запоріжжя, Олександрія).....	169
№ 50. Матеріали журналістки Мирослави Побуцької про участь калушан у всеукраїнському політичному страйку.....	173
№ 51. Матеріали з офіційного звернення відновленого товариства «Союз українок» до жіноцтва Калущини.....	176
№ 52. Матеріали журналіста Михайла Діброва про урочисті заходи з нагоди Дня Державності.....	180
№ 53. Матеріали засідання президії міської Ради народних депутатів першого демократичного скликання.....	182

№ 54. Матеріали журналіста Сергія Воскобойникова про підлив пам'ятника Степану Бандері та святкування у Старому Угринові 82-ї річниці з дня народження провідника ОУН.....	185
№ 55. Матеріали журналіста Михайла Коломийця про святкування в Калуші 72-ї річниці з Дня Акту Злуки між УНР та ЗУНР.....	188
№ 56. Рішення виконкомів Калуської міської та районної Рад народних депутатів від 23 серпня 1991 року.....	192
№ 57. Інформація про участь калуських депутатів та громадських активістів з Калушини в мітингу поблизу Верховної Ради України на початку вересня 1991 р.....	194

СПОГАДИ

<i>Гірник Є. О.</i> Забута революція чи урок на майбутнє?.....	199
<i>Матковський Р. В.</i> Перші кроки місцевого самоврядування на Калушині.....	205
<i>Івасюк В. П.</i> Політична ситуація на Калушині в 1989 – 1991 рр.....	206
<i>Романюк Б. М.</i> Перші уроки Незалежності.....	210
<i>Рим Н. М.</i> Діалоги в Східній Україні.....	214
<i>Кирилович Л. О.</i> А ми тую стрілецьку славу збережемо.....	216
<i>Тиха О. Й.</i> Спогади про батька.....	219

ДОДАТКИ

Додатки.....	223
Світлини.....	239

НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ

Архівні джерела.....	256
Література.....	257
Краєзнавчі видання та публікації.....	258

ПРИМНОЖУВАТИ СЛАВНІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ КАЛУША!

2 квітня 1990 р. в нашому місті у ПК «Мінерал» відбулося перше засідання Калуської міської ради нового демократичного скликання, а вже невдовзі депутатами було проголошено «Декрет про владу» в місті.

Ця подія возвістила про прихід нової влади, яка відкрито ставила на порядок денний національне і духовне відродження, державницький поступ. Встановлення національного прапора – воля виборців, які й голосували за кандидатів-демократів. Повернення народу його святинь – це збереження історичної та національної пам'яті заради сьогодення і майбутніх поколінь.

Серед депутатів Калуської міської ради першого демократичного скликання були люди різних політичних поглядів, з різним життєвим досвідом, релігійними переконаннями. Народні обранці на практиці набували навичок парламентаризму. Новий за духом депутатський корпус вирішував найболючіші тогочасні проблеми міста.

Це видання – книга нарисів, спогадів про історію місцевого самоврядування, про постаті, які творили історію Калушини в 1990-их роках.

Сьогодні Калуш – неповторне європейське місто. Як міський голова хочу сказати, що мені надзвичайно приємно працювати з усіма депутатами, громадськими товариствами, політичними партіями, релігійними громадами, керівниками і працівниками промислових підприємств, установ та організацій. Те, що ми всі вболіваємо за спільну справу, допомагає нам розв'язувати складні питання сьогодення.

Чесць і хвала вам, дорогі калушани!

Ігор Матвійчук
міський голова

ЗА СУВЕРЕННУ УКРАЇНУ!

2 квітня 1990 року над міською радою Калуша затріпотів національний синьо-жовтий прапор українського народу – збулося оновлення громади в святій історичній правді – скарбниці минувшини. У небо зметнулися древні символи нашої сплюндрованої Вітчизни – Русі-України. Події весни 1990 року увійшли в історію, засвідчивши початок відродження української нації, відновлення державності і суверенності України. Перші сесії міських, районних та Івано-Франківської обласної Рад народних депутатів, хоч і скликалися у свій двадцять перший раз, але саме тоді вони стали втіленням дійсного волевиявлення народу. Українці віддали свої голоси обранцям із великим сподіванням на радикальні зрушення, на корінні зміни як у політичному, так і в економічному житті країни. Чи не саме з отією «останньою надією» виборці Калущини та Прикарпаття (Галичини) формували більшість від Демократичного блоку у Ради різних рівнів. На порозі стала весна – весна надій і тривог, втрат і здобутків. Усе було вперше – багатотисячні мітинги, міліцейські кордони, палкі політичні промови, повернення віри батьків.

Політична і соціально-економічна ситуація в Українській Радянській Соціалістичній Республіці (УРСР) була вкрай напруженою. Громадяни України з нетерпінням і надією чекали на кращі зміни, пов'язані з виборами та обранням на альтернативній основі депутатів місцевих, районних, обласних і Верховної Ради УРСР 4 березня 1990 р. Людям дуже хотілося, щоб «застійний корабель» СРСР на чолі з Михайлом Горбачовим, нарешті зрушив з місця – «повіяв весняний вітер перемін». Але вже на перших сесіях Рад народних депутатів різних рівнів в Українській РСР стало зрозуміло, що ще рано сподіватися на вихід з системної кризи, що політична боротьба тільки загострюється, особливо у парламенті республіки. Зі свого боку, депутати-демократи Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської областей створили Галицьку асамблею. Перші демократичні ради трьох галицьких областей як виконавці народної волі виступили ініціаторами рішень щодо відновлення національної символіки, перейменування вулиць, демонтажу пам'ятників Леніну в населених пунктах та на підприємствах, деполітизацію заводів, фабрик, колгоспів, державних

установ та навчальних закладів, українізацію системи освіти. Це викликало різкий протест як місцевих комуністів і підконтрольних їм міліції, прокуратури, спецслужб, суду, так і центральних органів влади. Прокомуністична влада намагалася боротися проти «мітингової стихії» не лише заборонами, а й адресними репресивними заходами, так званими «мікрорепресіями». До адміністративної відповідальності притягували окремих представників інтелігенції, робітників, передусім організаторів та активних учасників несанкціонованих масових заходів у містах і селищах. Партійно-радянська влада відразу «руками» міліції та КДБ почала залякувати активістів. Боротьба з «рухівцями» й інакодумцями перейшла у нову фазу – від звільнення активістів з роботи, словесного цькування та залякування до фізичних розправ.

Проголошена у верхах партійно-комуністичної ієрархічної піраміди горбачовська перебудова зустріла мовчазний і шалений супротив з боку її низових структур. Партійно-державні функціонери середньої і низової ланки (на місцях – «бюрократи-партократи») відчували реальну загрозу своїй необмеженій всевладності та матеріальному благополуччю. Тому на повну потужність запрацювали їх ідеологічні та репресивно-каральні інституції. Жупелом «націоналізму», «бандерівщини», «уніатства», «екстремізму» почали лякати громадян республіки. У хід були пущені перевірені і апробовані методи – брехня, шантаж, фальсифікація, насильство. Але поступ історії зупинити було вже неможливо. Національна ідея відродження об'єднала і стала стрижнем, навколо якого згуртувалися українці з різними політичними поглядами та релігійними переконаннями. У жорстокій політичній боротьбі гартувалася воля до перемоги на майданах міст, велелюдних вічах, сільських сходах.

У містах і селах західних областей України насипалися символічні могили «Борцям за волю України!» на заміну тим, які раніше зруйнувала радянська влада. На сходах сіл чи громадськості міст приймалися рішення про насипання таких могил. Як згадує один з перших калуських активістів Я. Шпенюк, «Робили це вручну, глину носили відрами. А щоб кожен запам'ятав назавжди цю подію і відчув себе учасником цього урочистого дійства, то треба було принести, скільки хто зможе, глини зі свого городу й поля. За це проголосували одноголосно. Не можна передати словами, як піднесено працювали всі, навіть діти у маленьких відерках несли землю, намагаючись якомога

вище висипати на могилу. Це були не окремі громадяни, а велика громадська спільнота, дивлячись на яку, думалось про волю» (Шпенюк Я. Щербата, але багата доля. Брошнів: Таля, 2005. с. 233).

Ще навесні 1987 року на політичну арену краю вийшла нова політична сила – Івано-Франківське обласне культурно-наукове товариство (КНТ) «Рух», Українська Гельсінська Спілка (УГС), згодом Товариство української мови імені Тараса Шевченка (ТУМ), історико-просвітницьке товариство «Меморіал» – зароджується ідея Демократичного блоку. У когорті перших – Ярослав Шевчук – архітектор, Маркіян Чучук – асистент, Зиновій Дума – історик, архітектор Леонід Бондар – вчитель, Роман Левицький – вчитель, Володимир Гомза – студент, Володимир Ковальчук – інженер, Богдан Бринський – студент, Роман Багрій – вчитель, Олександр Семенюк – військовослужбовець, Юрій Андрухович – поет, Петро Арсенич – історик, Роман Гладиш – юрист, Борис Голодюк – робітник, Роман Круцик – робітник, Василь Ленюк – історик, активісти Калуського товариства української мови «Відродження» – Василь Івасюк, Роман Шмігельський, Андрій Горбатий та інші. Установчі збори Івано-Франківської обласної організації НРУ за перебудову, які були заплановані на 12 серпня, через смерть побратима перенесено на 13 серпня 1989 р. У день проведення установчої конференції помер один із організаторів КНТ «Рух» Роман Левицький, на якого напередодні було вчинено напад і завдано смертельних травм. На установчій конференції Івано-Франківської обласної організації НРУ було прийнято тимчасовий статут, обрано делегатів від області на Установчий з'їзд Руху в Києві. Згодом Координаційна рада обрала головою обласної організації НРУ художника Миколу Яковину, заступниками – Романа Лучицького та Івана Шовкового.

Усе ж більшість народних обранців республіки представляла стару політичну адміністративно-командну систему на чолі з першим Головою Верховної Ради УРСР Володимиром Івашко. Як тільки з'явилася партійна вакансія у Москві, Володимир Івашко 9 липня 1990 року склав повноваження й покинув найвищу державну посаду в Україні, і головою Верховної Ради УРСР став колишній другий секретар ЦК КПУ Леонід Кравчук. Він офіційно заявив, що з демократичними силами, депутатами Демблоку не збирається консолідуватись. У цьому плані депутатів-комуністів республіки

підтримував і їх лідер Станіслав Гуренко. Конфронтація на всіх рівнях між депутатами-комуністами і представниками опозиційних парламентських груп, Народної Ради у Верховній Раді на чолі з академіком Ігорем Юхновським наростала. Політичні амбіції комуністичної парламентської групи-239, бездіяльність уряду Віталія Масола спричинилися до глибокої кризи влади. Уряд республіки через свою безпринципність дозволив Кремлю контролювати енергетику України, створити проблеми з постачанням пального та продовольства. Верховна Рада та Рада Міністрів не вживали адекватних заходів і тим сприяли порушенню законності і прав громадян республіки, що виявилось у прийнятті окремими місцевими Радами народних депутатів рішень, які суперечили положенням Загальної Декларації прав людини ООН, Декларації про державний суверенітет України, Конституції УРСР.

Декларація про державний суверенітет України, прийнята Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 року, проголошувала народовладдя, політичну й економічну самостійність республіки. Не «колонія» Радянського Союзу, а сильна, незалежна держава з розвинутою багатопартійною системою, ринковою економікою, здатною задовольнити будь-які законні потреби, права і обов'язки своїх громадян. Виступаючи на сесії Верховної ради СРСР 21 вересня 1990 року президент СРСР Михайло Горбачов назвав проголошення Декларацій про державний суверенітет республіками «декларативною ейфорією» і заявив перед усією країною, що вимога абсолютного суверенітету народом тієї чи іншої республіки означає «згубний вибір». Однак, Декларація про державний суверенітет України стала політичною, юридичною й історичною реальністю. І прийнята назавжди, вона окреслила шлях України до абсолютного суверенітету, тобто до суверенітету повного і необмеженого. Такий суверенітет – запорука процвітання держави. Тогочасні події – маніфестації, страйки, демонстрації, масові голодування студентів України та мітинги, на які вийшли десятки і сотні тисяч людей у різних кінцях республіки, виявили ставлення народу до укладання нового Союзного договору. Саме цими політичними акціями український народ відповів Центрові «Ні!» новому Союзному договору.

Кредит довір'я у народу до авангардної ролі КПРС і її філіалу в Україні – КПУ – вичерпався до дна. Під тиском знизу була знята з

Основного Закону горезвісна 6 стаття. Всесоюзний форум комуністів – XXVIII з'їзд КПРС, що проходив 2 – 13 липня 1990 року в Москві, остаточно підвів ризик у відрахуванні нового історичного часу для двох сотень народів і народностей СРСР. Останні партійні документи демагогічно закликали до гуманного, демократичного соціалізму (в історичній літературі широко експлуатувалися терміни – неповний, повний, розвинутий соціалізм, який згодом мав перерости у комунізм), в основі якого лежать уже не класові, а загальнолюдські цінності. Найбільш влучно відповідав термін, користуючись марксистсько-ленінською методологією, «відомчий феодалізм». У країні запроваджувалася багатопартійність, як перший реальний вияв демократизації суспільства, ширився народний рух за деполітизацію армії, міліції, КДБ, суду, державних установ, промислових підприємств.

Депутат Верховної Ради УРСР, академік Михайло Голубець у статті «Туга за розстрілами» вміщеній у газеті «Дзвони Підгір'я» від 12 жовтня 1990 року розмірковує: «Лише за феодалізму влада розпоряджалася кріпаком, навчала його, як краще у ярмі ходити. Демократичне суспільство обирає владу і формує партії не для того, щоби вони визначали, як жити людям, куди їм їздити-ходити, які займати посади, чи бути вчителем, ученим, а чи партійним клерком. Влада і партії не призначають себе, їх творять люди для своїх потреб, для свого захисту і для своїх вигод. У гуманному суспільстві кожна людина має можливість реалізувати свої здібності, свій, дарований природою, талант на користь собі і своїй Батьківщині. Ми ж бо у своїй соціалістичній державі сталінською волею і спотвореною партійною диктатурою були перетворені у безправні мізерні гвинтики, яких мільйонами можна було викручувати із суспільного організму і безкарно перетворювати в прах. Сама держава, врешті-решт, була названа нелюдською, казармовою, тоталітарною, яка подарувала нам економічні злидні, національну ворожнечу і духовну пустелю».

Голова постійної комісії виховання, освіти і роботи з молоддю Калуської міської Ради народних депутатів Іван Павліха у рубриці «Дискусійна трибуна» (стаття «Деполітизація школи: рано чи пізно?» – газета «Дзвони Підгір'я» від 17 серпня 1990 року) ставить тогочасні актуальні питання: «Який же зміст ми вкладаємо в термін «деполітизація школи»? Це, в першу чергу, деідеологізація всіх навчальних дисциплін, тобто вилучення з них єдиновірного вчення, яке

сьогодні пронизує всі навчальні предмети. А також – деполітизація шкільного життя, що означає винесення всіх політичних дитячих і дорослих організацій з їхніми ідеологіями за межі школи. Кажучи відверто, нам треба зруйнувати отой суспільно-політичний постулат, який оцінює всі реалії життя лише з класових позицій. На догоду йому складено навчальні програми, підручники, наочність тощо. Весь зміст навчання просякнутий нігілізмом, витравленням національної свідомості, «безнаціональним інтернаціоналізмом». З яких ідейних засад ми виходимо? З пріоритету загальнолюдських цінностей. З соціальної справедливості і гуманної соціальної політики. Сугубо людські категорії і гарантовані права особистості заміняють ідеологізацію в школі. І головним прискорювачем деідеологізації буде виступати перехід від планової економіки до ринкової. Отож, жодних жовтеньських груп, піонерських загонів, комсомольських і партійних організацій у стінах школи не повинно бути. Лише так ми зможемо школу відділити від політики. Всі дитячі політичні організації і формування існують поза школою і будують свої стосунки з нею на певних угодах чи й просто на партнерських умовах».

Першим кроком до взаємодії у всеукраїнському масштабі стало створення Асоціації демократичних Рад України. Установча конференція відбулася у вересні 1990 року у місті Дніпродзержинську. Ініціатором об'єднання демократичних Рад республіки стала Дніпродзержинська міська Рада народних депутатів. У цьому форумі брали участь 39 міст. Народний депутат СРСР дніпродзержинець Сергій Конєв розробив структуру, тактику дій та основні напрямки роботи асоціації. Асоціація в розумінні С. Конєва – це банківський рахунок, спільний друкований орган, єдиний інформаційний центр із банком довідок про економічне, політичне, демографічне становище у різних краях і областях. Це мало полегшити доступ іноземних капіталовкладень в економіку суверенної України. Огляд виступів учасників конференції та поїздки зробила журналістка газети «Дзвони Підгір'я» Мирослава Побуцька у статті «У єдності сила» від 28 вересня 1990 року. «Як оцінюють цю подію, свідками якої ми були, представники Калушини – голови міськвиконкому і райвиконкому Є. О. Гірник та В. О. Іванишин, голова районної Ради В. М. Прокопів, заступник голови міської Ради – Б. М. Романюк? – Це крок до єднання у боротьбі за незалежну суверенну Україну. Отже, стаємо сильними, бо з

нами – великий Схід, вся Україна». Щире бажання подолати економічні, соціальні, екологічні та національні труднощі дозволили знайти спільну мову і намагатися вирішувати проблеми за столом переговорів, незважаючи на численні ідеологічні розбіжності.

Асоціація продемонструвала, що може виявляти рішучу політичну волю, про що засвідчили подальші жовтневі події біля стін Верховної Ради УРСР і схвалений координаційною Радою Асоціації Донецький проект закону про місцеве самоврядування. Засновано фонд економічного розвитку України, власний друкований орган, інформаційний банк у Донецьку. Дійшли згоди із Головою Верховної Ради України про необхідність проведення робочої наради мерів обласних центрів України та Росії з питань забезпечення пальним, лісом, продовольчими товарами, але не під диктовку Союзу. Головна мета створення Асоціації – реалізація Декларації про державний суверенітет України та її захист від зазіхань союзних та місцевих комуністичних можновладців-партократів.

Для рядових громадян міста чи села тогочасні побутові проблеми «обступили звідусіль». «Самі себе не впізнаємо, – йдеться у публікації Віри Перегінняк «День відкритого листа» («Дзвони Підгір'я» від 15 грудня 1990 року), – стали якимись дратівливими, нервуємося через будь-які дурниці, не любимося, як пасувало би християнам, а навпаки, починаємо один одного ненавидіти. Якось, наче за помахом чарівної палички, щезло все з полиць наших крамниць: здається немає нині товарів, за якими б не стояли люди у черзі. Повідомлення у пресі, по телебаченню про цілі вагони з продуктами, викинуте у лісі м'ясо, готове до споживання, приорані на полях овочі, згоріле і зітліле на току зерно насторожують ще дужче. Наша суцільна безгосподарність і фатальна безвідповідальність лякають жахливими розмірами».

Політичні процеси в Івано-Франківській області та, зокрема, в Калуші, значно випереджали економічні зміни. Ускладнювалася і релігійна ситуація, пов'язана з небажанням Російської православної церкви Московського патріархату поступатися законним вимогам Українській Греко-Католицькій Церкві. 4 серпня 1987 року УГКЦ заявила про свій вихід з підпілля. У цих умовах Ради цілком обґрунтовано розраховували на те, що певним стабілізуючим фактором, гарантом виконання законів і рішень, стануть органи прокуратури. Замість того, щоб допомогти демократично обраним Івано-Франківській

обласній і Калуській міській та районним Радам оволодіти ситуацією, прокуратура з перших днів стала на шлях блокування їх рішень. Згадаймо систематичні подання і протести прокурорів з питань використання національної символіки, рішень, регулюючих міжконфесійні відносини, демонтаж пам'ятників Леніну та символів тоталітаризму і т. д. Ще у 1989 році (вересень – розкопки жертв комуністичних злочинів у Дем'яновому Лазі) була створена комісія по встановленню місць захоронень жертв сталінських репресій. За рік, що минув, було розкрито десятки могил (13 вересня 1991 року здійснено перезахоронення 228 жертв у Войнилові). Однак, прокуратура не порушила жодної кримінальної справи щодо злочинців, які ще проживали в області. Прокурор Андріуца обіцяв, що відкриє справу по одному із катів, який жив у Калуському районі. Його наступник Мартинюк добився передачі багатотомної незакінченої справи про сталінські злочинства у Івано-Франківській області у військову прокуратуру Прикарпатського військового округу («Прокурор чи ідеолог?» – «Галичина» газета Рад народних депутатів Івано-Франківської області від 11 вересня 1990 року).

«Уперше», тобто офіційно в Україні підняли синьо-жовтий прапор не в Києві, навіть не у Львові, як багато хто думає, а в районному містечку Стрию. Про цю визначну і доленосну подію безпосередній учасник акції, перший заступник міського голови М. Мазур розповідав: «Після виборів до місцевих рад Стриєм прокотилась хвиля національно-демократичних протестів. 11 березня 1990 року на центральній площі міста відбувся мітинг, головною темою якого стало підняття національного прапора над приміщенням Стрийської міської ради. Його учасники одноголосно прийняли ухвалу та скерували її до міськради... Засідання міського виконкому відбулося 14 березня. Щоправда, у залі було 10 членів виконкому із 13. Крім них прийшли мітингувальники, прокурор міста та начальник міського КГБ, який категорично виступив проти підняття синьо-жовтого стяга... Через кілька днів після підняття стяга до Стрия прибула комісія ЦК КПУ. Перевірятьники казали, що треба всіх посадити – міського голову, мене, прокурора, членів руху...». Прапор над Стрийською міською радою підняли – Олег Бойко, Орест Галицький, Богдан Ботвин і Василь Бичко (Голодрига Ю. «КДБ було проти 22 роки тому, 14 березня, уперше в Україні підняли синьо-жовтий прапор». «Експрес». 2012. 15–22 березня).

У Калуші вперше (ще категорично заборонено!) підняли синьо-жовті прапори члени Калуського об'єднання товариства української мови імені Тараса Шевченка «Відродження» (засновник і керівник Василь Івасюк) Микола Гривнак та Богдан Плескун. 2 липня 1989 р. на запрошення товариства «Відродження» до Калуша прибув колектив художньої самодіяльності з села Тараса Шевченка Моринці. Міськком компартії заборонив адміністраторам культурно-освітніх закладів надати приміщення для виступу колективу. Члени товариства «Відродження» вирішили обладнати сцену на площі перед палацом «Юність». Вони принесли лавки, дошки, стільці і взялися до обладнання сцени. Через годину міськком компартії дозволив адміністрації палацу «Юність» дати приміщення для виступу. Під час концерту присутні стоячи підхопили «Заповіт». Одночасно в залі замайоріли синьо-жовті прапори. У той самий день проведено слідство. Незабаром суд присудив кожному з них п'ятсот карбованців штрафу (Івасюк В. Калуське товариство «Відродження»-Рух. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2009. с. 19 – 20).

В Івано-Франківській області вперше Володимир Ковальчук 14 травня 1989 року у Воскресінцях на Коломийщині на відкритті пам'ятника Кобзареві підняв український синьо-жовтий прапор.

А тим часом, четвертий з'їзд народних депутатів СРСР, що відбувся 17 – 27 грудня 1990 року в Москві, проголосував проти визнання декларації про державний суверенітет республік. Керівництво СРСР розпочало агітаційну кампанію за проведення загальносоюзного референдуму для отримання відповіді на запитання: «Чи вважаєте ви необхідним збереження Союзу Радянських Соціалістичних Республік як оновленої федерації рівноправних суверенних республік, в якій повною мірою гарантуватимуться права і свободи будь-якої національності?». З ініціативи Народної Ради Верховна Рада УРСР ухвалила одночасно з референдумом провести опитування населення УРСР для отримання відповіді на запитання: «Чи згодні Ви з тим, що Україна повинна бути в складі Союзу Радянських суверенних держав на засадах Декларації про державний суверенітет України?» Івано-Франківська обласна Рада першого демократичного скликання прийняла ухвалу провести обласний референдум одночасного із загальносоюзним для отримання відповіді на запитання: «Чи хочете ви, щоб Україна стала незалежною державою, яка самостійно вирішує всі питання внутрішньої і зовнішньої

політики, забезпечує рівні права громадянам незалежно від національності та релігійної приналежності?»

Західні українці (і не тільки вони) активно агітували громадян взяти участь у референдумі і проголосувати проти збереження СРСР як оновленої федерації, відповісти «Так» на запитання у бюлетені республіканського і обласного опитування. Прагнення побудувати незалежну демократичну державу мирним шляхом було ініціативою тих народних депутатів, які в умовах парламентської боротьби, при сильній протидії партійно-державного керівництва СРСР і застосування ними адміністративних важелів, робили виважені кроки на шляху до суверенітету України.

Після березневого референдуму почалися переговори керівників дев'яти республік, включаючи УРСР, з президентом М. Горбачовим про новий Союзний договір, який отримав назву Новоогарьовський процес. Перший договір планували підписати 20 серпня, а 19 серпня почалися події, що отримали назву Серпневий путч. Тоді самопроголошений Державний комітет з надзвичайного стану, виступив проти Михайла Горбачова і його реформ перебудови. Деякі керівники-комуністи почали застосовувати свою владу для розправи над працівниками – відчайдушними сміливцями, організаторами осередків НРУ, ТУМ, демократичних партій тими, хто покинув лави КПРС-КПУ і комсомолу. Кампанія з підписання Союзного договору припинилася 19 серпня 1991 р. – у Москві відбувся державний заколот. Керівництво держави перейшло до так званого Державного Комітету з Надзвичайного Стану (російською – ГКЧП), який задекларував верховенство Конституції і Законів СРСР на всій території Радянського Союзу. ДКНС знехтував Декларацією про державний суверенітет України, законами, прийнятими Верховною Радою УРСР. Населення з обуренням і тривогою сприйняли політичні події в Москві.

Позачергові сесії районних і обласних рад західних українських областей засудили дії ДКНС як такі, що спрямовані проти національного відродження суверенної держави, проти демократичних прав і свобод народу України. Вони зобов'язували всі підприємства і установи у своїх діях керуватися верховенством Законів УРСР та принципами, закладеними у Декларації про державний суверенітет України. Перші секретарі райкомів і обкомів компартії, керівна номенклатура намагалися довести доцільність введення постанови

ДКНС, щоб запобігти можливим діям проти них. Свій «обережний патріотизм», «принципову політичну позицію» прикривали готовністю відстоювати національні інтереси. Частина керівництва республіканських відомств беззастережно підтримали ДКНС і телефонограмами зобов'язували свої структурні підрозділи виконувати указ № 1 в. о. президента СРСР – голови ДКНС Г. Янаєва. На терміново скликаних засіданнях місцеве керівництво усно переадресовувало вимоги центру начальникам виробничих підрозділів, управлінським службам. 21 серпня 1991 року Серпневий путч провалився і ДКНС саморозпустився. Спроба перевороту лише прискорила розвал Радянського Союзу.

24 серпня 1991 р. Верховна Рада Української РСР проголосила незалежність України.

За розпорядженнями голів низки районних рад були створені комісії для з'ясування фактів підтримки 19 – 21 серпня 1991 р. державного перевороту з боку окремих підприємств і установ. На зборах трудових колективів, засіданнях профспілкових комітетів обговорювалися телефонограми і підтримка деякими керівниками організованого заклоту. Таким керівникам було висловлено недовіру з вимогою усунути їх від виконання посадових обов'язків. Листи-звернення з відповідними пропозиціями направлялися у республіканську та обласні комісії для розслідування дій ДКНС, народним депутатам. Однак у бюрократичній тяганині вони блокувалися та «губилися». Починалася нова сторінка в історії України...

Літописцями тих буремних подій на Калущині й в Україні в цілому був, у першу чергу, колектив газети Калуської міської та районної Рад народних депутатів «Дзвони Підгір'я» на чолі з Ярославом Олійником. Десятки публікацій журналістів Михайла Коломийця (Роберт Кельт, Михайло Смоляр, Михайло Васильчук), Богдана Тимківа, Ярослава Шандури, Віри Перегіняк, Мирослави Побуцької (Мирослави Дністран), висвітлювали щоденне життя громади міста та краю в контексті суспільно-політичних процесів в Україні. Постійними дописувачами до місцевих газет була небайдужа громадськість в особі Ігоря Гаврилюка, Надії Рим, Ольги Рудої, Ірини Сохацької, Лідії Іваницької, Марії Волочанської, Катерини Рисей, Марії Тужанської, Петра Савчина.

Автори-упорядники видання висловлюють вдячність за допомогу в підготовці книги, надані документи і матеріали Євгену Гірнику, Надії Рим, Василю Івасюку, Оксані Тихій, Олександру Підліснюку, Роману Матковському, Богдану Романюку, Лесі Кирилович, Ярославу Олійнику. В обговоренні та консультації брали активну участь Іван Ткачик, Іван Тимів, Артур Єфремов, Людмила Андрійчук.

На розгляд читачів пропонуємо історію «мовою документів» про події 1990 – 1991 років у славному місті Калуш.

ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

№ I

Витяги з протоколу першої сесії
Калуської міської Ради

ПРОТОКОЛ
першої сесії Калуської міської Ради народних
депутатів двадцять першого скликання

ЗАСІДАННЯ № I

від 2 квітня 1990 року

м. Калущ

Всього обрано депутатів - 96
чол.

Були присутні:

- депутати Калуської міської Ради народних депутатів
- 95 чол.

- депутати Івано-Франківської обласної Ради народних
депутатів - 4 чол.

- завідувачі відділами міськвиконкому, керівники
підприємств, організацій і установ, які не обрані
депутатами.

В роботі сесії взяли участь:

т. Маслій М. Д. - народний депутат СРСР;

т. Голубець М. А. - народний депутат УРСР;

т. Бехтев О. М. - завідувач відділом по праці
облвиконкому;

т. Нікітін О. М. - інструктор облвиконкому.

Першу сесію міської Ради народних депутатів відкрив
один з найстаріших депутатів міської Ради, депутат від
виборчого округу № 35 т. Хобзей Кузьма Миколайович.

В короткому вступному слові депутат Хобзей К. М.
привітав депутатів з обранням їх депутатами і початком
роботи сесії, закликав не ділитися на правих і лівих, на

комуністів і безпартійних, на віруючих і невіруючих, а всім разом вирішувати питання.

*Державний архів Івано-Франківської області (далі - ДАІФО). -
Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. І.*

Сесію оголосив відкритою.

За пропозицією депутата від виборчого округу № 48 Левицького С. Є. депутати обговорили питання про встановлення українського національного прапора на приміщення, де відбувається сесія і приміщенні виконавчого комітету міської Ради.

В обговоренні взяли участь депутати: Хобзей К. М., Буряк В. М., Яковина Б. М., Качанюк М. С., Підліснюк О. А., Уштан В. І., Любас В. І., Мелешко І. С., прокурор м. Калуса Козлов О. П.

В результаті голосування переважною більшістю голосів - при /І проти і 3 - утримались/ сесія прийняла рішення встановити український національний прапор на приміщенні, де проводиться сесія, та постійно на будинку виконкому міської Ради народних депутатів.

/рішення додається/

Хобзей К. М. запропонував слідуючий порядок денний:

І. Організаційні:

І. 1. Вибори голови міської Ради.

І. 2. Вибори заступника голови Ради.

І. 3. Вибори голови виконкому.

І. 4. Призначення голови комітету народного контролю /на спільній сесії з районною Радою/.

І.5. Утворення постійних комісій міської Ради.

І.6. Утворення президії міської Ради і затвердження складу президії.

І.7. Затвердження заступників голови міськвиконкому і керуючого справами.

І.8. Затвердження членів міськвиконкому.

I.9. Затвердження керівників відділів і управлінь міськвиконкому.

I.10. Затвердження заступника голови і членів міського комітету народного контролю /на спільній сесії з районною Радою/.

I.11. Утворення комісій при міськвиконкомі та затвердження їх складу.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. I. - Спр. 1657. - Арх. 2.

Для визнання повноважень депутатів депутат Хобзей К. М. запропонував обрати мандатну комісію.

По кількісному і персональному складу мандатної комісії виступили депутати Гірник Є. О., Сушко Р. В., Іванюк І. Д., Качанюк М. С., Рібун О. Ю.

В результаті обговорення поданих пропозицій сесія одноголосно прийняла рішення про обрання мандатної комісії в кількості 5 чоловік в наступному складі:

Качанюк М. С. - депутат від виборчого округу № 43,
Горбатий А. Т. - депутат від виборчого округу № 80,
Библів М. Л. - депутат від виборчого округу № 62,
Касьмін Л. В. - депутат від виборчого округу № 96,
Накорнєєв В. М. - депутат від виборчого округу № 27.

Депутат Хобзей К. М. запропонував для оперативної роботи сесії обрати лічильну комісію.

За пропозицією депутата Левицького Є. М. сесія одноголосно затвердила лічильну комісію в складі 7 чоловік.

Пропозиції по персональному складу комісії висунули депутати: Романюк Б. М., Шульган В. В., Рібун О. Ю., Коломиець М. І., Левицький Є. М.

Сесія при I, що утримувався, затвердила склад лічильної комісії, персонально:

Шмігельський Р. О. - депутат від виборчого округу № 15,

Заник В. М. - депутат від виборчого округу № 79,

Шалапська В. В. - депутат від виборчого округу № 74,

Томащук Г. С. - депутат від виборчого округу № 25,

Рим Н. М. - депутат від виборчого округу № 2,

Лагодюк В. М. - депутат від виборчого округу № 3,

Рібун О. Ю. - депутат від виборчого округу № 73.

/рішення додається/

Зроблено перерву для роботи мандатної комісії.

Після перерви з висновками мандатної комісії виступив голова мандатної комісії депутат Качанюк М. С.

/доповідь додається/.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 3.

В обговоренні доповіді виступили депутати Сушко Р. В., Олійник Я. М.

Сесія прийняла рішення про внесення уточнень в звіт мандатної комісії, зокрема по національності /І - росіянин, І - литовець, 94 - українці/, та про депутатів, які мають вчену ступінь /в роботі сесії приймають участь 3 депутати, які мають вчену ступінь/.

Сесія затвердила доповідь мандатної комісії з внесеними уточненнями більшістю голосів /при 2 проти і 4, що утримались/.

/рішення додається/

Сесія перейшла до обговорення порядку денного, запропонованого депутатом Хобзеєм К. М.

В обговоренні прийняли участь депутати: Попович В. А., Гірник Є. О., Шмігельський Р. О., Уштан В. І., Сушко Р. В., Олійник Я. М., Хобзей К. М., депутати обласної Ради Кушлик О. Д., Ганущак В. Д., голова районної Ради Прокопів В. М.

На пропозиції депутата Олійника Я. М. та голови районної Ради Прокопів В. М. сесія прийняла рішення внести наступну зміну в порядок денний:

На сесії міської Ради провести обговорення пропозицій по кандидатурі на голову комітету народного контролю, а затвердити її на спільній сесії міської та районної Рад народних депутатів. Дану пропозицію підтримало більшість депутатів /при І, що утримався/.

Після затвердження регламенту роботи сесії було розглянуто питання, яке уточнювало, при якій кількості голосів рахувати обраним кандидата на посаду, на яку обираються або затверджуються.

Сесія прийняла рішення /при одному проти/, що обраним вважається кандидат, за якого проголосувало більше половини депутатів від обраної кількості.

Сесія перейшла до розгляду питань затвердженого порядку денного.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 4.

І. СЛУХАЛИ: Про голову міської Ради народних депутатів.

Депутат Гривнак М. І. запропонував на розгляд сесії кандидатуру Івасюка В. П., депутата від виборчого округу № 94.

Депутат Шульган В. В. на розгляд сесії запропонував кандидатуру Сущка Р. В., депутата від виборчого округу № 6І.

Депутат Погинайко П. В. запропонував на розгляд сесії кандидатуру Романюка Б. М., депутата від виборчого округу № 52.

Депутат Кравчук М. М. запропонував кандидатуру Шмігельського Р. О., депутата від виборчого округу № І5.

Після цього сесія одноголосно прийняла рішення про припинення висунення кандидатур на посаду голови міської Ради народних депутатів.

Сесія приступила до заслуховування претендентів на посаду голови міської Ради.

Депутат Сущко Р. В., подякував за виявлене довір'я і попросив не вносити його в списки для таємного голосування, так як він знімає свою кандидатуру.

Таким чином на розгляд сесії виносяться наступні кандидатури на голову міської Ради:

Івасюка В. П., депутата від виборчого округу № 94,
Романюка Б. М., депутата від виборчого округу № 52,
Шмігельського Р. О., депутата від виборчого округу № 15.

Слово надається депутату Івасюку В. П. В своїй програмі /додається/ депутат Івасюк В. П. зупинився на ситуації, яка склалася в місті і регіоні та на його думку шляхах їх розв'язання. Після викладу своєї програми депутат відповів на багаточисленні запитання депутатів.

Слово надається депутату Романюку Б. М. В своєму виступі депутат Романюк Б. М. ознайомив присутніх з баченням проблем міста, завдань, які стоять перед Радою і шляхи їх вирішення. /Тези програми додаються/. Після викладу своєї програми претендент відповів на запитання депутатів.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 5.

Сесія перейшла до заслуховування наступного претендента на голову міської Ради - депутата Шмігельського Р. О.

В своєму виступі депутат Шмігельський Р. О. зняв свою кандидатуру з обговорення, мотивуючи це тим, що

кандидатура Івасюка В. П., на його погляд, є більш достойною на дану посаду.

Сесія приступила до обговорення кандидатур на посаду голови міської Ради народних депутатів.

В обговоренні запропонованих кандидатур взяли участь депутати: Підліснюк О. А., Павлишин І. Д., Корінь С. С., Погинайко П. В., Шульган В. В., Драгомирецький П. В., Уштан В. І., Плескун Б. О., Цапів В. А., Накорєєв В. М., Сушко Р. В., Мазур Б. І., Качанюк М. С., Левицький С. Є., Попович В. А., Свириденко А. П., які висловили свою особисту думку про того, чи іншого претендента.

Слово для виступу було надано народному депутату Української РСР т. Голубцю М. А.

В своєму виступі промовець охарактеризував існуючу на даний час ситуацію, роз'яснив, якою він хотів би бачити діяльність місцевих Рад і закликав всіх депутатів дуже відповідально ставитися до виборів голови міської Ради. Наприкінці свого виступу Голубець М. А. зробив депутатський запит до генерального директора в. о. «Хлорвініл» т. Романенко О. М.:

«Чи радився товариш Романенко О. М. з громадськістю при підписанні договору про будівництво спільного радянсько-американського підприємства «Арніка» в Калуші?».

Після прийняття рішення про припинення обговорення сесія одногolosно висловила за внесення в списки для таємного голосування на посаду голови Калуської міської Ради народних депутатів кандидатур: Івасюка В. П. — депутата від виборчого округу № 94, та Романюка Б. М. — депутата від виборчого округу № 52.

Голова лічильної комісії депутат Шмігельський Р. О. оголошує результати таємного голосування /протокол лічильної комісії № 2 додається/:

Івасюк В. П. - за - 47, проти 48;

Романюк Б. М. - за - 47, проти 48.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 6.

Сесія одноголосно затвердила протокол лічильної комісії. Таким чином, жоден з претендентів не набрав необхідної кількості голосів /49/ і обидва не обрані головою міської Ради.

Сесія приступила до повторного висунення кандидатур на посаду голови міської Ради народних депутатів.

З пропозиціями виступили:

Депутат Поташник Я. М. запропонував кандидатуру Кравчука М. М., депутата від виборчого округу № 39.

Депутат Томащук Г. С. запропонував кандидатуру Гірника Є. О., депутата від виборчого округу № 3І.

Депутат Гривнак М. І. запропонував кандидатуру Левицького С. Є., депутата від виборчого округу № 48.

Депутат Маланій Л. Д. запропонувала кандидатуру Цапів В. А., депутата від виборчого округу № 67.

Депутат Переймибіда Р. В. запропонував кандидатуру Сушка Р. В., депутата від виборчого округу № 6І.

Депутат Левицький Є. М. запропонував кандидатуру Шмігельського Р. О., депутата від виборчого округу № І5.

Депутат Мельничук Л. П. запропонувала кандидатуру Уштана В. І., депутата від виборчого округу № 6.

Після прийняття рішення про припинення висунання кандидатур сесія приступила до заслуховування програм претендентів на посаду голови міської Ради.

В ході висвітлення своїх програм депутати Левицький С. Є., Шмігельський Р. О., Уштан В. І. зняли свої кандидатури.

Після виступів, кожен з претендентів відповів на ряд поставлених питань перед депутатами Ради.

Сесія переходить до обговорення запропонованих кандидатур. В обговоренні прийняли участь:

депутати обласної Ради народних депутатів Гаврилюк І. І., Ганущак В. П., депутати міської Ради Библів М. Л., Плескун Б. О., Левицький С. Є., Яковина Б. М., Люлін В. Є.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 7.

Під час обговорення депутат Гірник Є. О. зняв свою кандидатуру на користь Сушка Р. В., а депутат Цапів В. А. зняв свою кандидатуру на користь депутата Кравчука М. М.

Сесія більшістю голосів /при І проти і І утримався/ внесла для таємного голосування на посаду голови Калуської міської Ради народних депутатів кандидатури:

Кравчука М. М., депутата від виборчого округу № 39,
Сушка Р. В., депутата від виборчого округу № 6І.

Голова лічильної комісії депутат Шмігельський Р. О. оголошує результати таємного голосування /протокол лічильної комісії № 2 додається/ :

Кравчук М. М. : за - 4І, проти - 54;

Сушко Р. В. : за - 54, проти - 4І.

Сесія більшістю голосів затвердила протокол лічильної комісії /за 88, утрималось 7/.

Таким чином більшістю голосів депутат від виборчого округу № 6І Сушко Р. В. обирається головою Калуської міської Ради народних депутатів.

/рішення додається/.

Слово надається новообраному голові міської Ради Сушко Р. В., депутату від виборчого округу № 6І.

В своєму короткому виступі депутат подякував за виявлене довір'я і від імені присутніх подякував депутату Хобзею К. М. за ведення сесії до його обрання.

На пропозицію голови міської Ради Сушка Р. В. сесія прийняла рішення зробити перерву і продовжити роботу сесії 4 квітня 1990 року о 10 год. в ПК «Мінерал».

ЗАСІДАННЯ № 2

від 4 квітня 1990 року
м. Калущ

Були присутні :

- депутати Калуської міської Ради народних депутатів
- 91 чол.

- депутати Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів - 1 чол.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. 1. - Спр. 1657. - Арх. 8.

- завідувачі відділами міськвиконкому, керівники підприємств, організацій і установ, які не обрані депутатами.

Засідання сесії веде голова міської Ради народних депутатів депутат Сушко Р. В.

Сесія одноголосно приймає рішення про початок роботи сесії.

Головуючий нагадав порядок денний та регламент роботи сесії.

Керуючись рекомендаціями Президії Верховної Ради Української РСР голова міської Ради народних депутатів Сушко Р. В. вносить на розгляд сесії питання про порядок виборів заступника голови Ради, голови виконкому та голови комітету народного контролю. Він пропонує всі ці посади обирати шляхом таємного голосування.

Сесія одноголосно схвалює дану пропозицію.

Голова міської Ради народних депутатів депутат Сушко Р. В. пропонує на розгляд сесії кандидатуру

Романюка Б. М., депутата від виборчого округу № 52 для обрання його заступником голови міської Ради народних депутатів, обґрунтовуючи при цьому свою пропозицію.

На пропозицію депутата Люліна В. Є. кандидатура Романюка Б. М. вноситься в списки таємного голосування на посаду заступника голови міської Ради без обговорення.

/за - 68, проти - 1, утримались - 19/.

Під час підготовчої роботи лічильної комісії до голосування сесія продовжила свою роботу.

Було заслухано пропозицію депутата обласної Ради народних депутатів Гаврилюка І. І. про включення в порядок денний питання про статус міськрайонної газети «Зоря Прикарпаття» і її редактора.

Депутат Микитюк С. Д. вніс поправку до пропозиції Гаврилюка І. І. про те, що таке питання слід розглянути на спільній сесії міської та районної Рад народних депутатів.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 9.

В дискусіях по цьому питанню прийняли участь депутати: Нетяга М. М., Корінь С. С., Гречух З. П., Цапів В. А., Яковина Б. М.

В результаті обміну думками на розгляд сесії вноситься два формування питання про статус газети:

1) Винести дане питання на розгляд сесії.

2) Винести на розгляд сесії обговорення даного питання і рішення винести на розгляд спільної сесії міської та районної Рад народних депутатів.

Більшістю голосів /за 86, проти 2, утримався 1/ в порядок денний сесії вноситься питання про обговорення статусу міськрайонної газети «Зоря Прикарпаття» і її редактора на сесії міської Ради, а прийняте рішення

винести на розгляд спільної сесії міської і районної Рад народних депутатів.

В процесі роботи сесія знову повернулась до питання про національну символіку.

З пропозиціями по цьому питанню виступили депутат Мелешко І. С., який запропонував прийняти до уваги, що існують деякі протиріччя рішень сесії з республіканськими законами.

Депутати заслухали виступ прокурора міста Калуш тов. Козлова О. П.

В обговоренні виступу прокурора взяли участь депутати Горбатий А. Т., Братасюк Л. С., Яковина Б. М., депутат обласної Ради народних депутатів Гаврилюк І. І.

Сесія не погодилась з роз'ясненням прокурора міста і більшістю голосів /при І, що утримався/ підтвердила правильність прийнятих на І засіданні рішень по національній символіці.

Голова лічильної комісії депутат Шмігельський Р. О. оголошує результати таємного голосування /протокол лічильної комісії № 3 додається/:

За Романюка Б. М., депутата від виборчого округу № 52 – 55 чол., проти – 35 чол.

Більшістю голосів /за – 83, утрималося – 7/ протокол лічильної комісії затверджено.

Таким чином, більшістю голосів депутат від виборчого округу № 52 Романюк Б. М. обирається заступником голови міської Ради народних депутатів.

/рішення додається/

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. І657. – Арх. ІО.

Сесія переходить до розгляду третього питання порядку денного – вибори голови виконавчого комітету міської Ради народних депутатів.

Голова міської Ради Сушко Р. В. виніс на розгляд сесії пропозицію розглянути кандидатуру Гірника Є. О., депутата від виборчого округу № 3І, на посаду голови міськвиконкому.

Депутат Цапів В. А. вніс пропозицію розглянути кандидатуру Івасюка В. П. на вказану посаду.

З пропозицією розглянути кандидатуру Любаса В. І. виступив депутат Остапшин Б. І. Сесія приступила до обговорення висунутих кандидатур. На питання депутатів відповів претендент на посаду голови виконкому депутат Гірник Є. О.

Два інші претенденти: депутат Івасюк В. П. і депутат Любас В. І. в процесі обговорення зняли свої кандидатури.

В обговоренні кандидатури Гірника Є. О. взяли участь депутати Василів В. В., Томащук Г. С., Яковина Б. М., Гречух З. П., Люлін В. Є., Левицький Є. М., більшість з яких підтримали пропозицію про обрання депутата Гірника Є. О. головою виконавчого комітету міської Ради народних депутатів.

Більшістю голосів /за 90, утрималося 2/ сесія включила в список для таємного голосування на посаду голови міськвиконкому депутата від виборчого округу № 3І Гірника Є. О.

Сесія розглянула питання про уточнення форми виборчого бюлетеня і затвердила її.

Голова лічильної комісії депутат Шмігельський доповідає сесії про результати голосування /протокол № 4 додається/.

За Гірника Є. О., депутата від виборчого округу № 3І - 67 гол., проти - 26 гол., І бюлетень визнано недійсним.

Більшістю голосів /при одному, що утримався/ сесія затвердила протокол лічильної комісії.

Таким чином, Гірник Є. О. – депутат від виборчого округу № 3І, більшістю голосів обраний головою виконавчого комітету Калуської міської Ради народних депутатів.

/рішення додається/.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. 1657. – Арх. ІІ.

Сесія переходить до розгляду четвертого питання порядку денного: обговорення кандидатури на посаду голови комітету народного контролю.

За інформацією по даному питанню виступив голова міської Ради народних депутатів Сушко Р. В.

Звернув увагу на те, що потрібно обрати голову міськрайонного комітету народного контролю, а тому вирішення цього питання буде винесено на спільну сесію міської та районної Рад народних депутатів.

Згідно попередньої домовленості Калуська міська Рада висуває кандидатуру на голову комітету народного контролю, а районна – кандидатуру на заступника.

Сушко Р. В. рекомендує на цю посаду Івасюка В. П. – депутата від виборчого округу № 94. Депутат Олійник Я. М. запропонував на цю посаду кандидатуру Кравчука М. М., депутата від виборчого округу № 39.

Депутат Павліха І. В. запропонував розглянути кандидатуру на посаду голови комітету народного контролю депутата обласної Ради народних депутатів Гаврилюка І. І.

Депутат Гривнак М. І. запропонував розглянути кандидатуру т. Дутки Ю. М. – головного ветлікаря радгоспу «Більшовик».

Після припинення висунення кандидатур на посаду голови комітету народного контролю сесія приступила до їх обговорення.

В процесі обговорення кандидати на цю посаду Кравчук М. М., Дутка Ю. М. і Гаврилюк І. І. зняли свої кандидатури.

В списки для таємного голосування на посаду голови комітету народного контролю внесено кандидатуру Івасюка В. П., депутата виборчого округу № 94.

Голова лічильної комісії депутат Шмігельський Р. О. оголосив результати голосування /протокол лічильної комісії № 6 додається/:

За Івасюка В. П., депутата від виборчого округу № 94 – 82 голоси, проти 7, І бюлетень визнано недійсним.

Сесія одноголосно затверджує протокол лічильної комісії.

Таким чином, міська Рада народних депутатів рекомендує на розгляд спільної сесії міської і районної Рад народних депутатів на посаду голови комітету народного контролю кандидатуру Івасюка В. П., депутата від виборчого округу № 94.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. І657. – Арх. І2.

Сесія перейшла до розгляду п'ятого питання порядку денного: утворення постійних комісій міської Ради народних депутатів.

Голова міської Ради народних депутатів Сушко Р. В. пропонує на розгляд сесії наступні ІЗ постійних комісій:

- І) мандатна;
- 2) планово-бюджетна;
- 3) по соціалістичній законності і охороні громадського порядку;
- 4) у справах молоді;
- 5) по охороні здоров'я і соціальному забезпеченні;
- 6) по народній освіті та культурі;
- 7) по промисловості, транспорті та зв'язку;
- 8) по будівництву;

9) по житлово-комунальному господарству і шляховому будівництву;

10) по товарах народного споживання і послугах населенню;

11) з питань праці і побуту жінок, охорони материнства і дитинства;

12) по охороні природи;

13) по торгівлі і громадському харчуванню.

Пропозиція викликала жваву суперечку серед депутатів, в процесі якої вони висловлювали свою думку щодо доцільності тієї чи іншої комісії, уточненню її назви, об'єднанню кількох комісій в одну і навпаки.

В обговоренні прийняли участь депутати: Яковина Б. М., Попович В. А., Гречух З. П., Стефановська Л. Т., Маланій Л. Д., Олійник Я. М., Микитюк С. Д., Корінь С. С., Опальченко В. І., Вайтекаускас В. А., Братасюк Л. С., Зубкевич І. О., Шмігельський Р. О., Гривнак М. І., Гриців М. Д., Мазур Б. І., Романюк Б. М., Рібун О. Ю., Томащук Г. С., Кравчук М. М., Цапів В. А., Дутка Г. С., Свидиренко А. М., Підліснюк О. А., Остапишин Б. І., Зеленко М. М., Левицький Є. М., Люлін В. Є., Гірник Є. О., Павлишин Г. Д., Матковський Р. В., Сущко Р. В., Заник В. М., Павліха І. В., Любас В. І., Василів В. В., Івасюк В. П., Нетяга М. М., Библів М. Л., Коломиець М. І., Петрина Б. М., Магас М. В., Лагодюк В. М., депутат обласної Ради Ганущак В. Д.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. ІЗ.

В результаті тривалих дискусій сесія утворила слідуючі постійні комісії міської Ради:

1) мандатна, гласності та достовірності інформації;

2) планово-бюджетна;

3) прав людини, законності і правопорядку;

- 4) охорони здоров'я, материнства, дитинства, соціального забезпечення, праці і побуту жінок;
- 5) виховання, освіти і роботи з молоддю;
- 6) культури, мови, національного відродження і релігій;
- 7) господарсько-економічної діяльності підприємств промисловості, транспорту, зв'язку і товарів народного споживання;
- 8) архітектури і будівництва;
- 9) житлово-комунального господарства;
- 10) охорони природи, раціонального використання землі і природних багатств;
- 11) торгівлі, громадського харчування і побуту;
- 12) деєталінізації.

/рішення додається/

Рішенням сесії запропоновано утворити при міськвиконкомі комісію впровадження Закону про мови в Українській РСР.

З інформацією перед сесією виступив Захарія Р. П., депутат по виборчому округу № 82.

В своєму виступі депутат Захарія Р. П. довів до відома депутатів, що незважаючи на те, що було прийнято раніше рішення про заборону будівництва спільного радянсько-американського підприємства «Арніка», роботи в цьому напрямку продовжуються і відбувається фінансування цих робіт. В обговоренні цього питання прийняли участь депутати Сушко Р. В., Люлін В. Є., Шмігельський Р. О., Остапшин Б. І., Заник В. М., Микитюк С. Д., Уштан В. І., Маланій Л. Д., депутат обласної Ради народних депутатів Ганущак В. Д., архітектор міста Макогін П. С.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. І4.

На розгляд сесії вноситься слідуюча пропозиція:

Просити будівельний банк тимчасово припинити фінансування проектних і будівельно-монтажних робіт, пов'язаних з розробкою проекту і будівництва спільного радянсько-американського підприємства «Арніка».

Сесія більшістю голосів /при 3 проти і 4, що утримались/ приймає дану пропозицію.

/рішення додається/

В роботі сесії оголошується перерва. Сесія прийняла рішення зробити перерву і продовжити роботу II квітня 1990 року о 10:00 год. в ПК «Мінерал».

Під час перерви голова Ради, заступник голови Ради і голова міськвиконкому повинні провести роботу по підбору і розстановці депутатів по створених комісіях, враховуючи побажання депутатів, підготувати пропозиції по переліку кандидатур, що затверджуються.

ЗАСІДАННЯ № 3

від II квітня 1990 року
м. Калущ

Були присутні :

- депутати Калуської міської Ради народних депутатів
- 93 чол.

- депутати Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів - 1 чол.

- завідувачі відділами міськвиконкому, керівники підприємств, організацій і установ, які не обрані депутатами - 37 чол.

Головуючий - голова міської Ради народних депутатів Сушко Р. В., відкриває третє засідання першої сесії міської Ради народних депутатів і нагадує про питання, які ще не розглянуті з порядку денного.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. І5.

№ 2

Витяги з рішень першої сесії Калуської міської Ради

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 2 квітня 1990 року

м. Калущ

Про утворення мандатної комісії
Міської Ради народних депутатів.

Відповідно до ст. 47 Закону УРСР про міську, районну
в місті Раду народних депутатів Української РСР, міська
Рада народних депутатів вирішила:

1) Утворити постійну мандатну комісію міської Ради
народних депутатів.

2) Обрати до складу мандатної комісії депутатів:

голова комісії

Качанюк Михайло Степанович - депутат від в/о № 47

заступник голови комісії:

Накорнєєв Всеволод Миколайович - депутат від в/о
№ 27

секретар комісії:

Библів Марія Леонтіївна - депутат в/о № 62

члени комісії:

Горбатий Андрій Теофілович - депутат від в/о № 80

Касьмін Любов Василівна - депутат від в/о № 96

Голова міської Ради

народних депутатів /Печатка/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 38.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 2 квітня 1990 року

м. Калусь

Про утворення мандатної комісії
Міської Ради народних депутатів.

Міська Рада народних депутатів вирішила:

1) Утворити лічильну комісію в кількості 7 чоловік.

2) Затвердити в складі лічильної комісії депутатів:
голова комісії:

Шмігельський Роман Олексійович - депутат від в/о

№ 15

секретар комісії:

Томащук Галина Серафимівна - депутат від в/о № 25

члени лічильної комісії:

Заник Василь Миколайович - депутат від в/о № 79

Лагодюк Василь Миколайович - депутат від в/о № 3

Рим Надія Михайлівна - депутат від в/о № 2

Рібун Орест Юрійович - депутат від в/о № 73

Шалапська Віра Василівна - депутат від в/о № 74

Голова міської Ради

народних депутатів /Печатка/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1657. - Арх. 39.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 2 квітня 1990 року

м. Калущ

Про повноваження депутатів
Калуської міської Ради
народних депутатів.

Заслухавши доповідь депутата Качанюка М. С. – голови
мандатної комісії, міська Рада народних депутатів
вирішила:

На підставі ст. 47 Закону Української РСР про
міську, районну Раду народних депутатів Української РСР
та відповідно до подання мандатної комісії визнати
повноваження депутатів Калуської міської Ради народних
депутатів, обраних 4 та 18 березня 1990 року по 96
виборчих округах.

Голова міської Ради

народних депутатів /Печатка/ /Підпис/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1657. - Арх. 40.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 2 квітня 1990 року

м. Калущ

Про вибори голови міської
Ради народних депутатів

Відповідно до Постанови Президії Верховної Ради Української РСР «Про примірне положення про голів І президії місцевих Рад народних депутатів Української РСР» від 05.03.1990 р. № 8904-ХІ, міська Рада народних депутатів вирішила:

Обрати головою Калуської міської Ради народних депутатів XXI скликання тов. Сушка Романа Васильовича, депутата по виборчому округу № 6І.

Заступник голови міської /Печатка/ Б. М. Романюк
Ради народних депутатів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1657. - Арх. 4І.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 4 квітня 1990 року

Про використання
національної символіки

Керуючись ст. 13 Закону УРСР «Про міську, районну в місті Раду народних депутатів Української РСР», вивішувати на будинку, де відбувається сесія міської Ради народних депутатів поряд з Державним прапором Української РСР національний синьо-жовтий прапор, а на будинку виконавчого комітету постійно піднімати прапор Державний Української РСР та національний.

Голова міської Ради /Печатка/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1657. - Арх. 37.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 4 квітня 1990 року

м. Калущ

Про вибори заступника голови
Міської Ради

Відповідно до Постанови Президії Верховної Ради Української РСР «Про примірне положення про голів І президії місцевих Рад народних депутатів Української РСР» від 05.03.1990 р. № 8904-ХІ, міська Рада народних депутатів вирішила:

Обрати заступником Голови Калуської міської Ради народних депутатів XXI скликання тов. Романюка Богдана Михайловича, депутата по виборчому округу № 52.

Голова міської Ради

народних депутатів */Печатка/* Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 42.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 4 квітня І990 року

м. Калущ

Про вибори голови міськвиконкому.

Відповідно до ст. 47 Закону Української РСР про міську, районну в місті Раду народних депутатів Української РСР, міська Рада народних депутатів вирішила:

Обрати головою виконавчого комітету Калуської міської Ради народних депутатів XXI скликання тов. Гірника Євгена Олексійовича, депутата по виборчому округу № 3І.

Голова міської Ради

народних депутатів */Печатка/* Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І657. - Арх. 43.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів

/I сесія XXI скликання/

від 4 квітня 1990 року

м. Калусь

Про утворення постійних комісій

Міської Ради народних депутатів.

На підставі ст. 47, 85 Закону Української РСР про міську, районну в місті Раду народних депутатів Української РСР, міська Рада народних депутатів вирішила:

Утворити наступні постійні комісії міської Ради народних депутатів:

- 1) Мандатну, гласності та достовірності інформації.
- 2) Планово-бюджетну.
- 3) Прав людини, законності і правопорядку.
- 4) Охорони здоров'я, материнства, дитинства, соціального забезпечення, праці і побуту жінок.
- 5) Виховання, освіти і роботи з молоддю.
- 6) Культури, мови, національного відродження і релігій.
- 7) З питань господарсько-економічної діяльності підприємств промисловості, транспорту, зв'язку і товарах народного споживання.
- 8) З питань архітектури і будівництва.
- 9) З питань житлово-комунального господарства.
- 10) Охорони природи, раціонального використання землі і природних багатств.
- 11) Торгівлі, громадського харчування і побуту.
- 12) Десталінізації.

Голова міської Ради

народних депутатів /Печатка/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. I. - Спр. 1657. - Арх. 45.

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/І сесія XXI скликання/

від 12 квітня 1990 року

м. Калущ

Про Статус міськрайонної газети
«Зоря Прикарпаття» та її редактора.

Міська Рада народних депутатів вирішила:

Рекомендувати спільній сесії міської та районної Рад народних депутатів:

- змінити Статус міськрайонної газети «Зоря Прикарпаття» з органу Калуського міськкому Комуністичної партії України, міської та районної Рад народних депутатів Івано-Франківської області і міської партійної організації;

- гасло «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!» відмінити;

- редактора газети затверджувати на спільній сесії міської та районної Рад народних депутатів;

- на посаду редактора міськрайонної газети «Зоря Прикарпаття» розглянути кандидатуру Олійника Я. М.

Дане рішення зберігає чинність до прийняття Закону про пресу.

Голова міської Ради

народних депутатів /Печатка/ /Підпис/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1657. - Арх. 83.

№ 3

**«Декрет про владу»
Калуської міської Ради**

ДЕКРЕТ ПРО ВЛАДУ

Сесія Калуської міської Ради народних депутатів на основі Конституції СРСР і Конституції УРСР проголошує, що:

1) Вся повнота влади на території міста Калуша переходить до Калуської міської Ради народних депутатів.

2) Всяке втручання в роботу Калуської міської Ради народних депутатів будь-яких партійних і громадсько-політичних організацій та їх керівних органів на території повноважень Ради недопустиме.

3) «Декрет про владу» набуває чинності з моменту його прийняття.

12 квітня 1990 року

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1657. - Арх. 84.

№ 4

**Заява оргкомітету екологічного мітингу
Калуській міській Раді
про надання дозволу на проведення заходу,
присвяченого вшануванню пам'яті
жертв «Чорнобильської аварії»**

Калуська міська Рада
Виконавчий комітет

ЗАЯВА

Просимо дати дозвіл на проведення мітингу, пам'яті трагічного дня України «Чорнобильської аварії», радіофікувати місце проведення мітингу, зробити оголошення в газеті і по радіо.

Місце проведення: площа Героїв біля кінотеатру ім. «Ленінського комсомолу».

Час проведення: 22.04. 1990 р. в 18 год.

Запрошуються народні депутати СРСР, УРСР, народні депутати до місцевих Рад, керівники партійних і державних органів, підприємств і організацій.

Громада Калуша і району, якій небайдужа екологічна доля країни, Калуське екологічне об'єднання, Зелений Рух «Карпати».

10. 04. 1990 р.

Оргкомітет мітингу /Підпис/ /М. М. Довбенчук/

м. Калуш

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І684. - Арх. 37а.

№ 5

Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради «Про проведення екологічного мітингу»

РІШЕННЯ

**виконавчого комітету Калуської міської Ради
народних депутатів
від 19. 04. 90 № 63
Про проведення екологічного
мітингу.**

Розглянувши заяву оргкомітету по проведенню мітингу, виконавчий комітет міської Ради народних депутатів вирішив:

1) Дати дозвіл на проведення мітингу 22 квітня 1990 року о 15 год. на майдані біля кінотеатру ім. Ленінського комсомолу в пам'ять Чорнобильської аварії.

2) Начальнику райвузла зв'язку радіофікувати місце проведення мітингу.

3) Затрати на озвучення віднести за рахунок місцевого бюджету.

Голова виконкому /Печатка/ /Підпис/ Є. О. Гірник

Керуючий справами виконкому /Підпис/ В. М. Заник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1684. - Арх. 37.

№ 6

Звернення на спільній сесії міської та районної Рад стосовно газети «Зоря Прикарпаття»

До жителів міста Калуша і району

ЗВЕРНЕННЯ

спільної сесії Калуської міської та районної
Рад народних депутатів Івано-Франківської
області щодо антирадянських дій міському
партії стосовно газети «Зоря Прикарпаття»

21 квітня 1990 року в газеті «Зоря Прикарпаття» надруковано звернення до читачів газети, підписане бюро міському партії. Це фальсифікація, оскільки рішення щодо зміни статусу міськрайонних газет прийнято тільки на засіданні бюро обкому Компартії України 10 квітня 1990 року. Про це свідчать публікації аналогічного звернення від імені бюро обкому партії у районних газетах області.

З того числа, тобто з 21 квітня 1990 року, газета вийшла як орган Калуського міському Комуністичної

партії України Івано-Франківської області всупереч постанові ЦК КПРС, опублікованій центральній пресі 8 серпня 1990 року. Право змінювати статус газет, зазначається у постанові, надано відповідним партійним органам (не нижче обкому, крайкому) та місцевим органам Держкомвидаву.

В результаті волютаристського та одностороннього рішення місцевих партійних органів з 21 квітня два із трьох нинішніх видавців газети позбавлені друкованого органу.

Спільна сесія міської та районної Рад народних депутатів вважає:

- згадане рішення бюро обкому партії та пленуму Калуського міськкому Компартії України від 25 квітня 1990 року розцінювати як спробу поставити партапарат над народом і його законно обраними органами, а також над рядовими комуністами, отже воно є антирадянське і антиконституційне;

- з метою справедливого розмежування між Радами і міськкомом Компартії України, їх спільного органу на два окремі видання випускати газету Рад народних депутатів на існуючій видавничій базі при умові згоди нинішніх передплатників «Зорі Прикарпаття» що відповідатиме найвищому принципу роботи Рад — волевиявленню народу;

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1658. - Арх. 27.

- звернутися до кожного із передплатників з проханням якомога швидше висловити свою думку, яке видання вони хочуть до кінця року отримувати: газету міської та народної рад народних депутатів, чи орган міськкому Компартії України.

У цей складний час закликаємо жителів Калущини проявити громадянську мужність, мудрість і витримку, не піддаватись на провокації, об'єднуватись з

представниками всіх націй і народностей в змаганнях за справжність народовладдя.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І658. - Арх. 28.

№ 7

Звернення голів міської та районної Рад м. Калуша до прокурорів міста та району стосовно газети «Зоря Прикарпаття»

Прокурору міста Калуша
Прокурору Калуського району

Постановою від 25 квітня 1990 року пленум міськкому Компартії України в односторонньому порядку виніс рішення позбавити співвидавців, Калуську міську та районну Ради народних депутатів, друкованого органу – газети «Зоря Прикарпаття».

Вважаємо, що таке рішення незаконне з таких підстав: співвидавцями газети є міська та районна Ради народних депутатів і міськком Компартії України, а значить, згідно ст. 112 Цивільного кодексу УРСР, газета належить їм на праві спільної часткової власності.

Тому міськком партії не вправі був в одномандатному порядку позбавити Ради їх долі в спільній частковій власності.

Проте 21 і 24 квітня 1990 року газета «Зоря Прикарпаття» вийшла як орган Калуського міськкому Компартії України Івано-Франківської області.

На спільній сесії Калуської міської та районної Рад народних депутатів 26 квітня 1990 року депутати засудили такі дії партійного органу.

Крім того, Ради народних депутатів втратили можливість своєчасно інформувати жителів міста і району про прийняті ними рішення.

Враховуючи наведене, на підставі ст. 162 Конституції (Основного Закону) УРСР, просимо направити подання Калуському міськкому Компартії України для припинення незаконних спроб позбавити в односторонньому порядку співвидавців – Калуську міську та районну Ради народних депутатів, друкованого органу.

Голова міської Ради /Печатка/
народних депутатів

Голова районної Ради
народних депутатів

Р. В. Сушко

В. М. Прокопів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1658. - Арх. 30.

№ 8

**Звернення на спільній сесії Калуської міської та
районної Рад стосовно заяви ЦК Компартії України,
Президії Верховної Ради УРСР,
Ради Міністрів УРСР**

ЗВЕРНЕННЯ

спільної сесії Калуської міської та
районної Рад народних депутатів
Івано-Франківської області до Президента СРСР,
Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів УРСР,
та ЦК Компартії України

Ознайомившись і обговоривши опубліковану в усіх засобах масової інформації заяву ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР та Ради Міністрів УРСР про ситуацію, яка склалася останнім часом в західних областях України і, зокрема, в Івано-Франківській області, спільна сесія Калуських міської та районної Рад народних депутатів висловлює рішучий протест проти неправдивої, упередженої оцінки реальної ситуації в нашому регіоні, зокрема в місті Калуші та районі.

Звертаємо увагу на те, що дана заява ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів УРСР була опублікована в час, коли шляхом демократичних виборів до влади в місті та районі прийшли нові прогресивні сили, які представляють новітні громадські формування та партійну організацію.

Заявляємо, що жодних порушень існуючих законів нами допущено не було, а тому вважаємо, що дана в заяві оцінка є необ'єктивною, не ґрунтується на тверезому аналізі стану справ і реальних фактах, а є результатом «кабінетного мислення».

Міська і районна Ради не мають на даний час жодної заяви і жодного звернення від трудящих, трудових колективів, ветеранів війни та праці, в яких би засуджували дії влади, про які говориться в заяві.

На нашу думку, ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, Раді Міністрів УРСР слід було б звернути увагу на факти порушення законності з боку партійних органів, які суперечать діючій Конституції УРСР: самовільно, односторонньому порядку приймають необдумані і поспішні рішення про позбавлення Рад засобів масової інформації. Це приводить до конфронтації органу місцевої влади і міськкому партії.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1658. - Арх. 3І.

Таким же необдуманим і деструктивним вважаємо рішення Президії Верховної Ради УРСР про виведення органів внутрішніх справ з під контролю і підпорядкування органів Рад, що може привести до некерованої ситуації.

На території підвідомчих нам Рад немає фактів глумління над державною символікою та атрибутикою, а використання національної символіки поряд з державною не суперечить діючій Конституції.

Свої зусилля новообрані Ради спрямовують на примирення віруючих різних конфесій, які є на території Рад.

На нашу думку, заява ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів УРСР є проявом неповаги до народу і їх обранців, до самих Рад, які є за висловом В. І. Леніна «єдиною формою державної влади».

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1658. - Арх. 32.

№ 9

Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради «Про стан і невідкладні заходи по поліпшенню благоустрою і санітарної чистоти міста»

РІШЕННЯ

**виконавчого комітету Калуської міської Ради народних
депутатів**

від 23. 05. 90 № 92

**Про стан і невідкладні заходи по поліпшенню
благоустрою і санітарної чистоти міста.**

Заслухавши та обговоривши інформацію директора виробничого об'єднання житлово-комунального господарства т. Найді М. Д. про стан, планування і реалізацію планів по благоустрою, озелененню і підтриманню санітарної чистоти в місті, виконком міської Ради народних депутатів відмічає, що силами промислових підприємств, підприємств комунального господарства в місті проводиться певна робота в цьому напрямку. Щорічно на клумбах міста висаджується близько 500 тис. квітів, в т. ч. 15 - 20 тис. штук троянд, вздовж центральних вулиць, в міському парку культури і відпочинку, в скверах висаджено більше 2 тис. шаровидних кленів,

каштанів, лип, понад 3 тис. кущів живоплоту. Вироблена правильна лінія по впорядкуванню мікрорайонів в приватному секторі. Проведено реконструкцію вуличного освітлення по вул. Терешкової, Калініна, на привокзальній площі, в скверах міста. Побудовано каналізаційний колектор від КНС № 1 до КНС № 2, що значно поліпшило екологічний стан старої частини міста. Великий обсяг роботи по благоустрою виконано в міському парку культури і відпочинку. Підприємствами на ці цілі в 1989 році направлено 351, 3 тис. крб. На протязі 1988 – 1989 рр. в республіканському змаганні серед міст третьої групи місто Калуш зайняло один раз друге місце і двічі відзначалося Радою Міністрів УРСР та Українською Республіканською Радою профспілок за досягнення кращих успіхів в поліпшенні благоустроїв, озеленення та санітарного стану. За цей час створено 3 сквери, встановлено понад 1, 5 км. чавунної огорожі, тощо.

Однак, в цілому робота ведеться недостатньо, не залучається до проведення робіт по благоустрою, озелененню, підтриманню санітарної чистоти в місті громадськість.

Як наслідок внутрішньоквартальні дороги і тротуари розбиті, поламані або зовсім відсутні лавки, пісочниці, грибки, в більшості ЖЕКів ці роботи не плануються.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1690. – Арх. 6.

Території мікрорайонів і вулиці приватного сектору погано або зовсім не освітлені. Комунальні служби, державтоінспекція слабо впливають на тих, хто забруднює дороги, погано поставлене питання відновлення асфальтного покриття зелених газонів після ліквідації аварій на мережах.

Винні не завжди притягуються до відповідальності. Є багато нарікань на роботу комунальних служб по вивозу

побутового сміття, відлову бродячих тварин, утримання міського сміттєзвалища. Виробниче об'єднання ЖКГ недостатньо впливає на підрядні організації в питаннях реконструкції та капітального ремонту міських доріг і мостів, досить часто ці роботи виконуються з перевищенням терміну вводу їх в експлуатацію згідно титульних листів. Через відсутність вітрин і тумб для оголошень автопавільйони обклеєні різними афішами і оголошеннями. Не завжди керівники промислових підприємств і організацій виконують прийняті міськвиконкомом рішення в питаннях благоустрою, і в питаннях надання допомоги у виділенні матеріалів для шляхового будівництва та підготовки житлового фонду до роботи в осінньо-зимовий період. Багато шкоди завдає відомче підпорядкування комунальних служб, відсутній єдиний господар по координації усіх робіт по благоустрою і підтриманню санітарної чистоти в місті, підпорядкуванню берегів річок.

З метою усунення виявлених недоліків, виконання наказів виборців та пропозицій депутатів, виконавчий комітет міської Ради народних депутатів вирішив:

1) Ввести в оперативне підпорядкування виробничого об'єднання житлово-комунального господарства всі комунальні служби міста. З метою дієвого впливу на роботу комунальних служб преміювання керівників цих служб дозволити лише після погодження з виробничим об'єднанням з 1 червня 1990 року.

2) Зобов'язати директора виробничого об'єднання ЖКГ /т. Найда М. Д./ та начальника госпрозрахункової шляхової ремонтно-будівельної дільниці /т. Величка М. М./ до 10 червня 1990 року розробити проект плану реконструкції та капітального ремонту міських доріг на 1991 - 95 роки.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1690. - Арх. 7.

3) Зобов'язати керівників підприємств і організацій міста надати допомогу ГШРБД в придбанні матеріалів для шляхового будівництва та виділення коштів виробничому об'єднанню ЖКГ для благоустрою /додатки № І, 2/.

4) Зобов'язати керівництво в. о. «Хлорвініл» вирішити до І січня 1991 року питання організації ремонтно-будівельного управління при ЖЕУ об'єднання для проведення капітального ремонту житлового фонду та об'єктів соцкультпобуту.

5) Госпрозрахунковій ремонтно-будівельній дільниці /т. Возняк/ забезпечити розширення обсягу робіт в 1991 р. на 30 % по капітальному ремонту житлового фонду, об'єктів соцкультпобуту та по влаштуванню шатрових покрівель з організацією окремої дільниці для виконання вказаних робіт.

6) Керівникам промислових підприємств забезпечити виготовлення металевих форм шатрових покрівель до І. ІО. 1990 року згідно додатку № 3.

Заводу ЗБВіК /т. Лис С. Д./ забезпечити виготовлення елементів шатрових покрівель з І. ОІ. 1991 року.

7) Забезпечити до кінця 1990 року передачу вуличного освітлення в межах житлової зони з балансу відомчих ЖЕКІВ та підприємств на баланс виробничого об'єднання ЖКГ, а в 1991 році - всього міжквартального освітлення.

Відповідальні: тт. Найда М. Д., Чорний Я. В., Федоришин І. М., Вальнюк А. І.

8) До І січня 1991 року завершити капітальний ремонт мостів через обвідний канал по вул. Б. Хмельницького:

Відповідальні: тт. Найда М. Д., Хабер М. В.

9) В 1990 році директору виробничого об'єднання ЖКГ т. Найді М. Д. замовити проектно-кошторисну документацію на реконструкцію та капітальний ремонт усіх мостів, які цього вимагають /згідно акту обстеження Київського

автодорожнього інституту/ і в 1990 - 91 роках заключити договори на їх ремонт і реконструкцію.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І690. - Арх. 8.

І0) Заборонити будівництво залізничних колій без вирішення транспортної розв'язки.

ІІ) Провести опоряджувальні роботи в міському парку культури і відпочинку згідно додатку № 4.

І2) Виготовити і облагородити інформаційні стенди в найбільш людних місцях міста /додаток № 5/.

Відповідальні тт. Макогін П. С., Найда М. Д.

І3) Міськпобуткомбінату /Коржинська В. М./ створити по І серпня 1990 року платну міську службу інформації. З цією метою заводу комунального устаткування /т. Лагоднюк В. М./ виготовити стенди згідно замовлень міськпобут комбінату.

І4) Підприємствам і організаціям виготовити і встановити на автобусних зупинках автопавільйони /додаток № 6/.

І5) Виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найда М. Д./ виготовити до І січня 1991 року проектно-кошторисну документацію і в першому півріччі 1991 року провести реконструкцію існуючого в районі Височанки сміттєзвалища.

І6) До І січня 1991 року виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найді М. Д./ розробити і реалізувати конкретні заходи по первинному сортуванню і реалізації побутових відходів. Затвердити завдання промисловим підприємствам і організаціям по виготовленню урн і контейнерів для сміття /додатки № 7, 8/.

І7) Виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найда М. Д./ спільно з депутатами до І вересня заключити договори з домовласниками приватного сектору міста на збір і вивіз побутового сміття.

18) Міському відділу у справах будівництва і містобудування /т. Макогін П. С./ та виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найда М. Д./ до 1 липня 1991 року завершити роботи по впорядкуванню скверу ім. І. Франка.

19) До 1 січня 1991 року розробити проект благоустрою мікрорайонів міста і до 1 грудня 1991 року забезпечити його реалізацію.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1690. - Арх. 9.

20) З метою припинення практики залучення кваліфікованих спеціалістів та ІТП до прибирання міських доріг та берегів річок зобов'язати трудові колективи перераховувати щорічно на розрахунковий рахунок виробничого об'єднання ЖКГ для створення спеціальної служби по прибиранню доріг і утримання річок, що протікають через місто, відповідні суми згідно економічного обґрунтування по договорах /додаток № 9/.

21) Міському відділу у справах будівництва і архітектури /т. Макогін П. С./ дати пропозиції до 1 вересня 1990 року по проекту ілюмінації і наглядової агітації міста, виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найда М. Д./ провести реалізацію в 1991 - 1995 роках.

22) Всім керівникам комунальних підприємств міста забезпечити щорічне планування робіт по благоустрою і озелененню, освітленню внутрішньоквартальних територій з доведенням їх до всіх жителів мікрорайонів. З цією метою до 1 липня 1990 року разом з депутатами створити ради мікрорайонів та вуличні комітети. Міськархітектурі /т. Макогін П. С./ до 1 червня 1990 року розробити проект інформаційних стендів для встановлення в мікрорайонах. Виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найда М. Д./ до 1 вересня 1990 року забезпечити встановлення їх в мікрорайонах. Тов. Марунчаку Т. В. до

І липня 1990 року розробити положення про громадські формування мікрорайонів.

23) Міській архітектурі /т. Макогін П. С./ провести інвентаризацію гаражних кооперативів, а виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найда М. Д./ до І вересня 1990 року заключити з ним договори на вивіз сміття і відходів.

24) Міській архітектурі /т. Макогін П. С./ розробити проект центрального входу і охорони на території нового кладовища до І січня 1991 року. Тресту «Калужхімремонт» /т. Повshedний В. В./ до І листопада 1991 року реалізувати проект. Тт. Березівському І. В., Макогону П. С., Найді М. Д. вирішити питання розширення території діючого кладовища до 2000 року.

25) Виробничому об'єднанню ЖКГ /т. Найда М. Д./ впорядкувати територію старого кладовища з встановленням огорожі в нижній його частині до І січня 1991 року.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І690. - Арх. І0.

26) На сторінках міськрайонної газети «Дзвони Підгір'я» ввести рубрику по висвітленню питань благоустрою і санітарної чистоти міста /Олійник Я. М., постійно/.

27) Замовникам забезпечити своєчасне укладання договорів на виготовлення нестандартного обладнання і проведення робіт з визначеними виконавцями.

28) Інформацію про хід виконання даного рішення заслухати на засіданні міськвиконкому в січні 1991 року.

Контроль за його виконанням покласти на заступників голови міськвиконкому тт. Березівського І. В., Остапишина Б. І., Давидюка М. Ф.

Голова виконкому /Печатка/ /Підпис/ Є. О. Гірник

Керуючий справами виконкому /Підпис/ В. М. Заник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І690. - Арх. ІІ.

Рішення міської Ради «Про пам'ятний знак «Танк»»

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/шоста сесія XXI скликання/

від 22 серпня 1990 року

м. Калущ

Про пам'ятний знак «Танк».

Обговоривши звернення учасників мітингу від 7 серпня 1990 року та спільної заяви президії ради ветеранів війни та праці, товариства ветеранів Великої Вітчизняної війни та враховуючи пропозиції депутатів, міська Рада народних депутатів вирішила:

1) Демонтувати пам'ятний знак «Танк», що знаходиться на майдані Шептицького.

2) Zobовязати міськвиконком на протязі 5 днів провести демонтаж танку.

3) Доручити міськвиконкому /голова Гірник Є. О./ відправити танк на переплавку, а виручені кошти перерахувати на рахунок товариства ветеранів Великої Вітчизняної війни.

Голова міської Ради /Печатка/ /Підпис/ Р. В. Сушко
народних депутатів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. I. - Спр. 1660. - Арх. 47.

№ II

Рішення міської Ради «Про пам'ятники В. І. Леніну»

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів
/шоста сесія XXI скликання/

від 22 серпня 1990 року

м. Калуш

Про пам'ятники Леніну.

Обговоривши звернення учасників мітингу від 7 серпня 1990 року та спільної заяви президії ради ветеранів війни та праці, товариства ветеранів Великої Вітчизняної війни та враховуючи пропозиції депутатів, міська Рада народних депутатів вирішила:

1) Демонтувати пам'ятники В. І. Леніну, що знаходиться на площі Героїв та вул. Гагаріна.

2) Вважати за недоцільне подальше встановлення цих пам'ятників в м. Калуші.

3) Доручити міськвиконкому /голова Гірник Є. О./ на протязі 5 днів провести демонтаж вказаних пам'ятників.

Голова міської Ради /Печатка/ /Підпис/ Р. В. Сушко
народних депутатів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. I. - Спр. 1660. - Арх. 48.

Деполітизація освітніх закладів

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РІШЕННЯ

Від 22 серпня 1990 року

м. Калущ

Про деполітизацію школи

і шляхи національного відродження

Наша школа в глибокій кризі. Це наслідок деформації суспільних цінностей, історичного безпам'ятства, занепаду і духовного зубожіння.

Командно-бюрократична система, творцем якої була КПРС, упродовж десятиліть вела політику денационалізації, русифікації народів СРСР. Все робилося для того, щоб школа була відірвана від культурно-історичних традицій українського народу. Така відірваність народної освіти від духовних надбань нашого народу призвела до того, що наше суспільство стали наповнювати нігілісти, манкурти, прибічники «масової культури», міщани-споживачі, нероби, злочинці, наркомани, алкоголіки.

Покласти край цим негативним явищам може лише відроджена школа, така система навчання і виховання, що ґрунтується на народознавчих засадах, на духовних надбаннях українського народу.

Теперішньому радянському суспільству, що виривається з полону фальшивих стереотипів тоталітарного комунізму, так потрібно, щоб школа навчила дітей розуміти особу як найвищу цінність, пробудила в них людську гідність, совість, милосердя, мораль. Цього школа не може досягти,

якщо вона не буде відділена від політики, тобто деполітизована. А це означає, що зі всіх навчальних дисциплін необхідно вилучити єдиновірне вчення, яке сьогодні пронизує всі навчальні предмети, а також потрібно вивести за межі школи всі політичні й дорослі організації з їхніми ідеологіями.

Деполітизація школи з метою її національного відродження – це не політичний акт, а суто педагогічний захід, який допоможе вчителям на основі народних духовних надбань виховувати справжню людину – Громадянина.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. І660. – Арх. 37.

Одним із основних принципів побудови національної школи є пріоритет загальнолюдських цінностей і моралі. І найпершу роль у цьому відводиться рідній мові, народним звичаям і традиціям. Про це слід пам'ятати педколективам усіх навчальних закладів міста, зокрема хіміко-технологічному технікуму і культосвітньому училищі, де викладання навчальних дисциплін окремі працівники проводять російською мовою. Не спине національного відродження й те, що уроки початкової військової підготовки проводяться російською мовою. До антинаціональної практики вдається ПТУ № 6, яке готує спеціалістів з місцевого учнівського контингенту на окремі замовлення з інших республік.

Дев'ять загальноосвітніх українських шкіл функціонує в нашому місті. Але, на превеликий жаль, ці українськомовні школи не можна називати національними по суті. Для того, щоб ці школи і всі навчальні заклади стали такими, Калуська міська Рада народних депутатів вирішила:

І) Вважати деполітизацію школи вимогою часу і найпершою необхідною умовою до національного

відродження. При чому трактувати це не як політичний акт, а як суто педагогічний захід, який допоможе вчителям краще навчати і виховувати дітей.

2) Директорам усіх навчальних закладів міста з I вересня 1990-1991 навчального року вивести за межі своїх навчальних закладів усі наявні дитячі і дорослі політичні організації, але при цьому не допустити переслідування дітей і вчителів за приналежність до будь-якої політичної партії чи організації.

3) Вважати осіб на посадах старших піонервожатих, комсоргів школи та організаторів позакласної роботи ідеологічними працівниками, ліквідувати ці посади з тим, щоб запровадити нові посади педагогів-вихователів. Аналогічно переглянути виховні посади в СПТУ і середніх спеціальних навчальних закладах міста.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. I. - Спр. I660. - Арх. 38.

4) Виходячи з декларації про державний суверенітет України, виховувати в учнів святі почуття приналежності до рідного українського народу, закладати в дитячі душі ту духовність, яку виробив наш народ упродовж віків; нею мають бути пройняті всі навчальні предмети, виховні заходи, весь зміст освіти. Беручи це до уваги та в зв'язку з тим, що пропоновані МНО УРСР підручники здебільшого є передруком старих видань і повністю заідеологізовані /насамперед гуманітарних дисциплін/, рекомендувати викладати навчальні предмети у здеідеологізованому вигляді за власними розробками і конспектами.

5) Враховуючи рекомендації вчених-педагогів і ЮНЕСКО та з метою кращого впливу на формування національного характеру дитини, вилучити з навчального процесу вивчення російської мови в I - 4 класах. Уроки української мови при наявності в класі 25 і більше учнів

і при наявності умов мають ділитися, починаючи з I-го і аж по II клас.

6) В дошкільних українознавчих дитячих закладах навчально-виховний процес має здійснюватися українською мовою. Підбір кадрів до відомчих дошкільних закладів здійснювати після погодження з міським відділом народної освіти, вилучити з навчальних планів україномовних дитсадків міста заняття з російської мови.

7) Вивчення всіх предметів у техніці і культосвітньому училищі, профтехучилищах проводити виключно українською мовою, виховні заходи в всіх україномовних навчальних закладах повинні проводитися теж тільки українською мовою.

8) Керівникам навчальних закладів міста ввести в навчальний процес вивчення поглибленого курсу об'єктивної історії України, використовуючи для цього додаткові години, факультативні заняття, гурткову роботу, тощо.

9) Відродження національної школи не мислиме без ґрунтового ознайомлення дітей з літературною спадщиною репресованих і призабутих українських письменників, без вивчення образотворчого мистецтва, співів, музики, хореографії, театру, кіно. Для реалізації цього положення рекомендувати загальноосвітнім школам користуватися концепцією української школи, розробленою Львівськими вчителями.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І660. - Арх. 39.

10) В 1990 - 1991 навчальному році увести в середні школи, СНТУ і середні спеціальні заклади міста вивчення основ історії релігії.

II) З метою забезпечення процесу перебудови школи та самостійності господарсько-фінансової діяльності, надати

школі право ліквідовувати та утворювати нові посади, змінювати їх статус в межах бюджетних асигнувань.

I2) З метою демілітаризації навчання і виховання, враховуючи рішення МНО УРСР про суміщення фізвиховання і початкової військової підготовки, посаду військового керівника в усіх навчальних закладах ліквідувати зі збереженням фонду заробітної плати для розширення спортивно-просвітницької роботи.

I3) Роботу Калуської міської школи спрямувати на виховання українських патріотів.

I4) Засудити практику погано продуманої і безплатної праці учнів, трудове навчання поставити на такий рівень, щоб школярі були зацікавлені роботою і могли мати матеріальну винагороду за неї.

I5) Калуським СПТУ № 6 і 7, хіміко-технологічному технікуму, культосвітньому училищі вдосконалювати свою навчально-виховну роботу в напрямку підготовки висококваліфікованих спеціалістів, формування в них високої національної свідомості.

I6) Інженерно-педагогічному колективу СПТУ № 6 припинити антинаціональну практику готувати спеціалістів на прямі замовлення з інших республік.

I7) Вважати за доцільне започаткування в нашому місті української гімназії.

I8) Міськвиконкому, враховуючи скрутне матеріальне становище, в якому опинилася народна освіта через залишковий принцип її фінансування, вишукати можливості додаткової оплати педагогічної праці з місцевих бюджетів.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І660. - Арх. 40.

I9) Педколективам міста наповнити позакласну роботу з дітьми і молоддю національним духовним змістом, широко залучаючи до цього народні й історичні традиції нашого

прикарпатського краю та прилучити вихованців до високих надбань світової літератури. Ініціаторами у цій справі мають стати міський будинок школяра і дитячий будинок культури «Романтик».

20) Пропонувати педколективам міста підтримати звернення обласної демократичної асоціації вчителів стосовно проведення уроку Матері-України 1 вересня 1990 року.

Голова міської Ради

народних депутатів

/Печатка/

Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1660. - Арх. 4І.

№ 13

Рішення Калуської міської Ради

«Про впорядкування назв вулиць міста»

РІШЕННЯ

Калуської міської Ради народних депутатів

/шоста сесія XXI скликання/

від 22 серпня 1990 року

Про впорядкування назв вулиць міста.

Враховуючи рішення президії міської Ради народних депутатів, пропозиції постійної комісії культури, мови, національного відродження і релігії, депутатів міської Ради народних депутатів, міська Рада народних депутатів вирішила:

Перейменувати наступні вулиці міста:

<i>Існуюча назва</i>	<i>Назва після перейменування</i>
вул. Інтернаціональна	вул. Мостиська
вул. Карла Маркса	вул. Долинська
вул. Чапаєва	вул. Церковна
вул. Садовнікова	вул. Височанка
вул. Матросова	вул. Руська
вул. 40 років Жовтня	вул. Січових Стрільців
вул. ХХІ з'їзду КПРС	вул. Олекси Тихого
вул. Калініна	вул. Михайла Грушевського
парк ім. Комарова	парк ім. І. Франка
вул. 50 р. ВЛКСМ	вул. Василя Стуса
вул. Капусти	вул. Юрія Литвина
вул. Ворошилова	вул. Українська
пл. Перемоги	майдан Андрея Шептицького

Голова міської Ради /Підпис/ Р. В. Сушко
народних депутатів /Печатка/

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І660. - Арх. 42.

№ І4

Ухвала Калуської міської Ради
«Про впорядкування назв вулиць міста»

УХВАЛА

Калуської міської Ради народних депутатів
/VIII сесія ХХІ скликання/

від 22 серпня 1990 року
Про впорядкування назв
вулиць міста.

Враховуючи рішення президії міської Ради народних депутатів, пропозиції постійної комісії культури, мови, національного відродження і релігії, депутатів міської Ради народних депутатів, міська Рада народних депутатів ухвалила:

Переїменувати наступні вулиці міста:

<i>Існуюча назва</i>	<i>Назва після перейменування</i>
проспект Леніна	проспект Лесі Українки
вул. Ілліча	вул. Новацька
вул. Луначарського	вул. В. Сухомлинського
вул. Баумана	вул. М. Скрипника
вул. Енгельса	вул. Р. Шухевича
вул. Крупської	вул. Фегонівка
вул. Свердлова	вул. Л. Орещака
вул. Б. Свердлова	вул. Ю. Кибиліяка
вул. Менжинського	вул. І. Б. Антонича
вул. Димитрова	вул. Козацька
вул. Плеханова	вул. Гайдамацька
вул. Куйбишева	вул. Б. Бобинського
вул. Тимошенка	вул. Гр. Величковича
вул. Ватутіна	вул. П. Ковжуна
вул. Конєва	вул. Д. Галицького
вул. Рибаківа	вул. Г. Цеглинського
вул. Чкалова (до переїзду)	вул. М. Козоріса
вул. Чкалова (після переїзду)	вул. Добрівлянська
вул. Щорса	вул. Брукована
вул. Котовського	вул. П. Сагайдачного
вул. Фурманова	вул. П. Дорошенка
вул. Залізняка	вул. М. Залізняка

вул. Мересьєва	вул. О. Олеся
вул. В. Василевської	вул. М. Підгірянки

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І66І. - Арх. 52.

вул. Л. Кулагіна	вул. Фінська
вул. У. Громової	вул. бр. Козаків
вул. Л. Шевцової	вул. Б. Лепкого
вул. З. Космодем'янської	вул. Банянська
вул. Курченко	вул. О. Степанівної
вул. Бічна Вірло	вул. Стрілецька
вул. Провіденцева	вул. Підгорецька
вул. Бічна Провіденцева	вул. Героїчна
вул. Масловської і В. Терешкової до повороту на Височанку	вул. Ст. Бандери
вул. Сапункова	вул. М. Євшана
вул. Гайдара	вул. С. Височана
вул. Курченко (від церкви до Калуща)	вул. А. Могилянського
вул. Вірло (від церкви в бік лікарні)	вул. Г. Смольського
вул. П. Морозова	вул. Братів Фільчинських
вул. Фадєєва	вул. Похила
вул. Мічуріна	вул. І. Сохацького
вул. Кожедуба	вул. І. Сірка

Голова Міської Ради /Печатка/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І66І. - Арх. 53.

№ 15

Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради
«Про реєстрацію об'єднання осередків НРУ
в. о. «Хлорвініл»»

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
РІШЕННЯ

від 08. 08. 90 № 162

м. Калущ

Про реєстрацію об'єднання
осередків НРУ за перебудову в. о.
«Хлорвініл».

Розглянувши заяву ради об'єднання осередків НРУ за
перебудову в. о. «Хлорвініл», виконавчий комітет міської
Ради народних депутатів вирішив:

1) Зареєструвати об'єднання осередків Народного Руху
України за перебудову виробничого об'єднання
«Хлорвініл».

2) Відкрити розрахунковий рахунок в Калуському
відділенні Агропромбанку.

3) Печатку, штамп та іншу атрибутику виготовити в
установленому порядку.

Голова виконкому /Печатка/ Є. О. Гірник

Керуючий справами виконкому В. М. Заник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 167І. - Арх. 146.

№ 16

Виписка із протоколу № 2 конференції
Калуської міськрайонної організації
Народного Руху України

ВИПИСКА ІЗ ПРОТОКОЛУ № 2
Конференції Калуської міськрайонної організації
Народний Рух України

м. Калущ
від 2. 12. 1990 р.
Івано-Франківська обл.
Присутні 252 делегати

Секретаріат: Василів В. В., Переймибіда Л. В.
Президія:

Кушлик О. Д., Кравчук М. М.,
Дутка Ю. М., Уштан В. І., Івасюк В. П.

Порядок денний:

1. Вибори голови міськрайонного проводу НРУ.
2. Вибори членів поводу НРУ.
3. Вибори секретаря і скарбника НРУ.

Слухали: Про вибори голови міськрайонної організації НРУ. Вирішили обрати лічильну комісію у складі 7 чоловік.

Голова лічильної комісії: Костюк М. С.

Члени лічильної комісії: Барнич В. М.,
Долинська І. М., Рим І. Д., Луців Д. Г.

Секретар комісії: Мазур Б. В., Ковальчук Ю. Р.

Голосування відкрите: за - 140 чол., проти 46 чол.,
утр. 36 чол.

Кандидати на голову міськрайонної організації НРУ:

- І) Юрченко М. П.

- 2) Уштан В. І.
- 3) Кравчук М. М.
- 4) Кушлик О. Д.
- 5) Хобзей К. М.
- 6) Івасюк В. П.
- 7) Дутка Ю. М.
- 8) Попович В. А.

При обговоренні свої кандидатури зняли: Уштан В. І., Кравчук М. М., Кушлик О. Д., Хобзей К. М., Івасюк В. П., Дутка Ю. М.

Виступив кандидат на голову НРУ п. Юрченко М. П. — член Республіканської партії, лікар швидкої допомоги. Працює одну добу — три доби вихідні, має можливість свій вільний час віддавати роботі у Народному Русі. Наголосив на основних завданнях НРУ і висловив свої пропозиції:

- 1) Здобуття незалежної держави.
- 2) Кожному осередку НРУ налагоджувати контакти з осередками НРУ з інших районів, областей, республік.
- 3) Виділяти кошти на пресу, щоб висилати в інші області, республіки.
- 4) Запрошувати членів Руху з інших районів, областей, республік.
- 5) Щоб діяли страйкові комітети.

ДАІФО. — Ф. 2004. — Оп. І. — Спр. І673. — Арх. І39.

Попович В. А. — інженер олефінового заводу — наголосив, що головою міськрайонного Руху має бути людина, яка буде займатись роботою тільки в Народному Русі, і не є членом ніякої партії. Пропонував таку структуру організації НРУ.

- 1) Координаційна Рада Руху.
- 2) Політична Рада Руху.
- 3) Рада голів осередків Руху.

4) Міськрайонний провід Руху: голова НРУ, два заступники: по місту і району, секретар-скарбник, члени проводу.

Відбулося відкрите голосування:

За Юрченка М. П. проголосувало: за - 168 чол., проти - 22, утрим. 9, не брало участь у голосуванні - 23 делегати.

Постановили: головою міськрайонного Народного Руху обрати Юрченка Миколу Пилиповича.

Заступниками голови міськрайонної організації НРУ обрати:

по місту: Поповича Василя Антоновича

по району: Мацакевича Юрія Даниловича.

Відбулось голосування: за - 220 чол., проти - 0, утрим. - 2 чол.

Членами міськрайонного проводу НРУ стали:

Кушлик О. Д.

Хобзей К. М.

Василів І. В.

Сушко Р. В.

Прокопів В. М.

Дутка Ю. М.

Цюпа П. І.

Відбулося голосування: за - 220 чол., проти - 0, утрим. - 2 чол.

Ревізійна комісія:

Микитин І. В. - голова ревізійної комісії.

Библів М. Л., Гишко Б. П. - члени ревізійної комісії.

Відбулось голосування: за - 222 чол., проти - 0, утрим. - 0.

Секретар-скарбник - Переймибіда Л. В.

Під час обговорення було запропоновано мінімальну заробітну плату секретар-скарбнику - 150 карб. в місяць.

Рішенням міськрайонної конференції було затверджено заробітну плату секретар-скарбнику - 150 карб. в місяць.

Проголосувало: за 222 чол., проти - 0, утрим. - 0.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1673. - Арх. 140.

№ 17

Рішення виконавчого комітету Калуської міської Ради «Про реєстрацію Калуської організації НРУ»

РІШЕННЯ

Виконавчого комітету Калуської міської Ради
народних депутатів

від 29. 12. 90 № 277

Про реєстрацію Калуської
організації НРУ.

Розглянувши заяву Калуської міськрайонної організації НРУ, виконавчий комітет міської Ради народних депутатів вирішив:

- 1) Зареєструвати Калуську міськрайонну організацію Народного Руху України.
- 2) Дати дозвіл на відкриття рахунку в Калуському Агропромбанку.
- 3) Печатку, штамп та іншу атрибутику виготовити в установленому порядку.
- 4) Діяльність міськрайонної організації НРУ проводити згідно Програми і Статуту республіканської організації НРУ.

Голова виконкому /Печатка/ /Підпис/ Є. О. Гірник
Керуючий справами виконкому /Підпис/ В. М. Заник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1673. - Арх. 138.

№ 18

Рішення Калуської міської Ради про реєстрацію
міськрайонної організації
Демократичної партії України

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
РІШЕННЯ

Від 12. 10. 90 р. № 205

м. Калус

Про розгляд заяви міськрайонної
організації Демократичної партії України

Виконавчий комітет міської Ради народних депутатів
вирішив:

1) Зареєструвати Калуську міськрайонну організацію
Демократичної партії України.

2) Дати дозвіл на відкриття розрахункового рахунку в
Калуському відділенні Агропромбанку.

3) Печатку, штамп та іншу атрибутику виготовити у
встановленому порядку.

Голова виконкому /Печатка/

Є. О. Гірник

Керуючий справами виконкому

В. М. Заник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1672. - Арх. 58.

№ 19

Рішення Калуської міської Ради про реєстрацію
міської організації
Спілки Незалежної Української Молоді

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
РІШЕННЯ

Від 12. 10. 90 р. № 195

м. Калусь

Про розгляд заяви Калуської
Міської організації СНУМу.

Виконавчий комітет міської Ради народних депутатів
вирішив:

1) Зареєструвати Калуську міську організацію Спілки
Незалежної Української Молоді.

2) Дати дозвіл на відкриття розрахункового рахунку в
Калуському Агропромбанку.

3) Печатку, штамп та іншу атрибутику виготовити в
установленому порядку.

4) Проводу міської організації СНУМ забезпечити
діяльність організації в межах діючого законодавства.

Голова виконкому /Печатка/ Є. О. Гірник

Керуючий справами виконкому В. М. Заник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1672. - Арх. 21.

№ 20

Розпорядження Калуської міської Ради
про виділення допомоги Січовим стрільцям

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Від 24. ІО. 90 р. № І60 - р

м. Калущ

Про виділення допомоги.

З нагоди святкування І листопада І990 року Дня державності України, виділити допомогу січовим стрільцям:

Луціву Степану Степановичу - 50 крб.

Павлішу Івану Васильовичу - 50 крб.

Міськфінвідділу вказані витрати провести за рахунок понадпланових перехідних залишків по міському бюджету і перерахувати соцзабезу для виплати.

Голова виконкому /Печатка/ /Підпис/ Є. О. Гірник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І7І8. - Арх. 37.

№ 21

Розпорядження Калуської міської ради
про виділення коштів у зв'язку з будівництвом могили
Січковим стрільцям

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Від 7. 12. 90 р. № 197 - р

м. Калуш

Про виділення коштів.

З метою оплати заборгованості в зв'язку з будівництвом могили Січковим Стрільцям та інших об'єктів благоустрою виділити кошти в. о. житлово-комунального господарства з основного рахунку міськвиконкому в сумі 123. 0 тис. крб., які виділені Радою народних депутатів.

Централізованій бухгалтерії міськвиконкому перерахувати вказані кошти на рахунок в. о. житлово-комунального господарства № 000508905 розрахунку.

Голова виконкому /Печатка/ /Підпис/ Є. О. Гірник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1718. - Арх. 186.

Ухвала Калуської міської Ради
«Про стан комунального господарства міста і
перспективи його розвитку»

УХВАЛА

Калуської міської Ради народних депутатів
/VIII сесія XXI скликання/

від 25 грудня 1990 року

м. Калущ

Про стан комунального господарства
міста і перспективи його розвитку.

Міська Рада народних депутатів відзначає, що стан житлово-комунального господарства в м. Калущі в даний час залишається незадовільним. На сьогоднішній день відсутнє цілодобове водопостачання міста, кількість одночасних поривів на водопроводах доходить до 50, вулиці міста забруднені і недостатньо освітлені, такі мікрорайони, як Височанка, Загір'я, Хотінь, Підгірки, вул. Шахтарська не каналізовані, житло ремонтується повільно і не якісно. В даний час в ЖК в/о «Хлорвініл» вимагають капітального ремонту 44563 кв. м. житла, непридатні для проживання 46 квартир. Адміністрація в/о «Хлорвініл» мало приділяє уваги для підтримування житла в нормальних умовах, а адміністрація тресту «Івано-Франківськбуд» працює незадовільно по підтриманню житла в належному стані. Не виконуються постанови міськвиконкому по створенню ремонтно-будівельного управління по ремонту житла при ЖК в/о «Хлорвініл».

З метою покращення роботи комунальних служб, міська Рада народних депутатів ухвалила:

I) Звернутися в облвиконком про розгляд питання реорганізації виробничого об'єднання житлово-

комунального господарства міста і затвердження його структури згідно додатку № І.

2) Скоректувати комплексну програму розвитку системи водопостачання міста і здійснити комплекс заходів для забезпечення :

- на протязі І99І року покращення водопостачання жителів міста за рахунок оперативної ліквідації поривів на мережах водопроводу, проведення ремонту існуючих резервуарів і зменшення дебіту питної води промисловими підприємствами міста у вечірній час;

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І66І. - Арх. 45.

- до кінця першого півріччя І993 року забезпечити круглодобову подачу питної води жителям міста.

Відповідальні: Гірник Є. О. - голова міськвиконкому
Жолінський Й. С. - начальник водоканалу.

3) В/о «Хлорвініл» повністю виконати умови передачі об'єктів систем водопостачання і каналізації згідно підписаних актів. Для чого:

- до кінця першого кварталу І99І року передавати управлінню «Водоканал» справні технічні і транспортні засоби, передбачені актом;

- закінчити передачу інженерних мереж в новому мікрорайоні по вул. Дзержинського в термін до 0І. 07. І99І року;

- до кінця І99І року провести заміну амортизованих діляниць водопроводу і каналізації згідно плану, затвердженого міськвиконкомом;

- на протязі І99І - І992 рр. в/о «Хлорвініл» вирішити питання хлорування частини технічної води і використання її для господарсько-побутового призначення.

Відповідальний Романенко О. М. - генеральний директор в/о «Хлорвініл».

4) В/о «Хлорвініл» на протязі 1991 - 1995 рр. провести капітальний ремонт 44562 кв. м. відомчого житлового фонду згідно плану, погодженого міськвиконкомом.

Відповідальний Романенко О. М. - генеральний директор в/о «Хлорвініл».

5) Всі нові житлові будинки /крім малосімейних/ і інженерні мережі, які вводяться в експлуатацію з січня 1991 року передавати в житловий фонд міськвиконкому та його службам.

Відповідальні керівники підприємств,
Березівський І. В.

- заступник голови міськвиконкому.

6) До 01.09. 1991 року провести експертизу житлового фонду в/о «Хлорвініл», тресту «Івано-Франківськбуд», Калуської ТЕЦ і розробити умови передачі його в житловий фонд міськвиконкому, згідно відповідних постанов Раді Міністрів УРСР.

Відповідальні керівники підприємств,
Березівський І. В.

- заступник голови міськвиконкому.

7) Адміністрації в/о «Хлорвініл», тресту «Івано-Франківськбуд», Калуської ТЕЦ, до 01. 08. 1991 року передати тепlopункти свого відомчого підпорядкування на баланс управління комунальних котелень на умовах, вироблених комісією згідно актів обстежень.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1661. - Арх. 46.

В ці ж терміни передати котельні об'єктів соцкультпобуту, охорони здоров'я, освіти на баланс управління комунальних котелень.

Передачу об'єктів теплопостачання здійснювати при умові зберігання їх рентабельності.

Відповідальні керівники підприємств,
Драгомирецький М. Ф. — начальник управління котелень.

8) На базі ремонтно-будівельної ділянки № 7 в I кварталі 1991 року організувати ділянку по будівництву шатрових дахів і провести реорганізацію ділянки в ремонтно-будівельне управління в 1992 році.

Відповідальний Гірник Є. О. — голова міськвиконкому
Попович Б. І. — керуючий облрембудтрестом.

9) Міськвиконкому разом з відповідними обласними службами вирішити в першому кварталі 1991 року питання влаштування кар'єру для піщано-гравійної суміші в межах регіону.

Відповідальний Гірник Є. О. — голова міськвиконкому.

10) Міськвиконкому до ОІ. ОЗ. 1991 року вирішити питання фінансування проектних робіт для влаштування доріг та міжквартальних інженерних мереж на ділянках індивідуальної забудови, а з 1992 року будівельних робіт у відповідності з генпланом забудови міста.

Відповідальний Гірник Є. О. — голова міськвиконкому.

11) В планах капітального будівництва передбачити будівництво каналізації в районі вул. Шахтарської та виготовлення проектно-кошторисної документації на будівництво каналізації в житлових масивах: Височанка, Загір'я, Підгірки у відповідності з генеральним планом забудови міста на протязі 1992 — 95 рр.

Відповідальний Давидюк М. Ф. — заступник голови міськвиконкому,

Жолінський Й. С. — начальник виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства.

12) Міськвиконкому при формуванні планів житлового будівництва, починаючи з 1991 року, спрямувати 15 % коштів підприємств в порядку дольової участі на реконструкцію інженерних мереж і споруд міста Калуса.

Відповідальний Давидюк М. Ф. – заступник голови міськвиконкому.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. І66І. – Арх. 47.

І3) Управлінню «Міськсвітло» в І99І році забезпечити освітлення вулиць, доріг, і мікрорайонів міста згідно встановлених норм.

Відповідальний начальник управління «Міськсвітло».

І4) Створити в І кварталі І99І року об'єднану чергову аварійну службу для обслуговування всього житлового фонду міста.

Відповідальний Найда М. Д. – директор ВО ЖКГ, керівники підприємств.

І5) В. О. житлово-комунального господарства розробити технічну документацію на влаштування нового сміттєзахоронення в І99І р.

Провести випробування методу біологічної переробки відходів на базі радгоспу-комбінату «Прикарпатський».

Відповідальний Найда М. Д. – директор ВО ЖКГ.

І6) На протязі першого півріччя І99І року відновити роботу домових комітетів.

Відповідальні начальники ЖКГ.

І7) На протязі І99І року житлово-комунальним конторам перевести не менше 30 % житлового фонду на обслуговування за методом орендного підяду.

Відповідальні начальники ЖКГ.

І8) Міськвиконкому на протязі першого півріччя І99І року провести переатестацію керівників і провідних спеціалістів всіх служб комунального господарства.

Відповідальний Гірник Є. О. – голова міськвиконкому.

І9) Зобов'язати керівників підприємств включити в плани випуску продукції виробництво сантехнічних виробів, комунальних пристроїв, запірної арматури та їх

ремонт, згідно переліку, який необхідно розробити міськвиконкому.

20) Тресту «Івано-Франківськбуд» не дозволити скоротити чисельність ремонтно-обслуговуючого потребу підпорядкованих йому комунальних служб в м. Калуші, в матеріалах, обладнанні та техніці для утримання житлового фонду в належному стані.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І66І. - Арх. 48.

Калуська міська Рада народних депутатів перспективи розвитку житлово-комунального господарства вбачає в таких напрямках:

- широке впровадження індивідуального будівництва;
- приватизації більшої частини житлового фонду;
- централізація і переведення в безпосереднє підпорядкування виконкому всіх комунальних служб міста із створенням єдиної для них матеріально-технічної бази.

Вважаємо доцільним повернутися до вирішення цих питань після розробки правової та фінансової бази для них на республіканському рівні.

В умовах знецінення грошей сесія вважає доцільним з підприємств частину податків збирати натурою в виді матеріалів та обладнання і доручає плановій комісії міськвиконкому дати відповідні пропозиції при формуванні бюджету на І99І рік.

Сесія доручає виробничому об'єднанню житлово-комунального господарства розробити конкретні заходи по благоустрою міста на І99І - І993 рр. і подати їх на затвердження в лютому І99І р.

Голова міської Ради /Печатка/ Р. В. Сушко
народних депутатів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І66І. - Арх. 49.

№ 23

Інформація про розгляд заяв і скарг Калуським міськвиконкомом за 1990 рік

Виконкому Івано-Франківської
обласної Ради народних депутатів

Інформація про розгляд заяв
і скарг громадян за 1990 рік.

За 1990 рік до міськвиконкому поступило 434 письмових заяв і скарг громадян, в т. ч. через вищестоящі органи - 99, повторних - 21, та прийнято на усному прийомі 442 громадян.

Проведено аналіз роботи по розгляду заяв і скарг громадян показує, що в порівнянні з минулим роком кількість звернень громадян зменшилась /876 проти 1026/, колективних /67 проти 78/, через вищестоящі органи /99 проти 153/.

У листах і зверненнях громадян, що надійшли до міськвиконкому, порушень 886 питань, в т. ч.: 529 по питанню надання і ремонту житла, взяття на квартирний облік, знос будинків, 118 - по комунальному господарству /водопостачання, теплопостачання, каналізація, газифікація, ремонт доріг і благоустрій міста/, 89 - по торгівлі і громадському харчуванню, 23 - по працевлаштуванню, 21 - по прописці та інші.

У своїх зверненнях громадяни міста порушують питання про недоліки в житлово-комунальному, торговельному, транспортному обслуговуванні, вказують на зволікання і тяганину у вирішенні питань.

У своїй практичній роботі виконком намагається повністю враховувати думки трудящих, поліпшувати роботу із зверненнями громадян, своєчасно і об'єктивно їх розглядати.

Окремі заяви, що потребують більш детального розгляду, перевіряються на місці головою виконкому з участю завідуючих відділами відповідних галузей.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І7І9. - Арх. І.

З метою покращення зв'язку з трудящими, глибшого вивчення їх потреб і запитів проводиться виїзний прийом громадян на підприємствах міста керівником міськвиконкому, що дало можливість своєчасно і правильно давати чітку і ясну відповідь заявникам.

Для вивчення запитів трудящих широко використовуються традиційні «дні відкритого листа», «прямий телефон». Відчутну допомогу в оперативному вирішенні запитів трудящих надає диспетчерська служба 080, створена з ініціативи міськвиконкому. Тільки за 1990 рік до неї надійшло 1721 звернення, із них: водопостачання - 170, електропостачання - 123, газ - 3, різні - 196, з яких задоволено - 1504, в стадії вирішення - 217.

У виробничому об'єднанні «Хлорвініл» контроль за виконанням рішень, розпоряджень своїх і вищестоящих органів, заяв і скарг трудящих на даному виробництві здійснюється за допомогою ЕВМ.

Для оперативного вирішення запитів трудящих по комунальних питаннях при міській ЖЕК працює диспетчерська служба 082.

В листопаді 1990 року на засіданні міськвиконкому розглянуто питання про стан розгляду заяв і скарг трудящих та організація особистого прийому громадян в організаціях міста.

Звернуто увагу керівників відділів міськвиконкому, організацій і установ міста на повільну перебудову роботи із зверненнями трудящих.

Голова виконкому */Підпис/* Є. О. Гірник

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І7І9. - Арх. 2.

№ 24

**Ухвала спільної сесії міської та районної Рад
«Про політичну ситуацію в країні і на Калушині»**

УХВАЛА

**спільної сесії міської та районної Рад
народних депутатів
від 21 січня 1991 року**

Про політичну ситуацію в країні і на Калушині.

Проаналізувавши політичну ситуацію в країні і зокрема в республіках Прибалтики, сесія міської та районної Рад народних депутатів відмічає зросту загрозу захворюванням демократії і реальну можливість втручання в роботу державних органів влади з боку армії та інших збройних формувань. Цю тенденцію підтверджують як висловлювання високопоставлених чиновників з Міністерства оборони, так і реальні їх дії.

Сесія із стурбованістю відмічає, що не виключена можливість переходу в наступ реакційних сил і на території міста і району.

З метою захисту життя та громадянських прав всіх жителів Калушини міська та районна Рада народних депутатів ухвалили:

1) Затвердити «Положення про повноваження комітету громадянського захисту» /положення додається/.

2) Створити на території міста та району комітет громадянського захисту у такому складі:

Голова комітету:

Сушко Р. В. – голова Калузької міської Ради народних депутатів;

Перший заступник голови комітету:

Іванишин Василь Олексійович - голова калуського Райвиконкому;

Заступник голови комітету:

Кушлик Олег Дем'янович - начальник електроремонтного цеху ВО «Хлорвініл»;

Заступник голови комітету:

Кравчук Михайло Миронович - провідний інженер проектно-конструкторського відділу ВО «Хлорвініл»;

Члени комітету:

Барнич Михайло Михайлович - голова Кропивницької сільської Ради народних депутатів;

Василів Ігор Володимирович - механік електроремонтного цеху ВО «Хлорвініл»;

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І730. - Арх. І5.

Івасюк Василь Петрович - голова міськрайонного комітету народного контролю;

Керик Ігор Євстахійович - начальник міського відділу внутрішніх справ;

Курищук Костянтин Васильович - головний лікар району;

Любас Василь Іванович - виконуючий обов'язки директора автобусного парку;

Мелешко Іван Степанович - перший секретар міському КПУ;

Романенко Олег Миколайович - генеральний директор ВО «Хлорвініл»;

Слезінський Василь Степанович - заступник голови міськрайонного комітету народного контролю;

Штогрин Степан Ярославович - голова виконкому Войнилівської селищної Ради народних депутатів;

Якимів Богдан Васильович - голова виконкому Ріп'янської сільської Ради.

Діяльність комітету регламентується вищезгаданим Положенням.

3) Надати надзвичайні повноваження голові комітету та його заступникам тільки в разі введення військ чи збройних угруповань без згоди законообраної влади – на територію міста чи району.

Інші члени комітету та їх групи не мають таких повноважень.

4) Час введення військ, або збройних формувань на територію міста чи району без згоди на те органів місцевої влади вважати початком політичного страйку та громадянської непокори.

5) Надати право голові комітету громадянського захисту у випадку його ізоляції, або неможливості виконання своїх обов'язків доручити іншій особі за своїм спеціальним посвідченням виконання обов'язків голови комітету громадянського захисту зі збереженням всіх наданих йому повноважень.

6) Текст даної ухвали довести до відома Верховної Ради УРСР.

Голова міської Ради /Печатка/	Голова районної Ради
народних депутатів	народних депутатів
Р. В. Сушко	В. М. Прокопів

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. І730. – Арх. І6.

**Звернення депутатів
Калуської міської та районної Рад
з приводу будівництва меморіального комплексу
Степана Бандери**

ЗВЕРНЕННЯ ДЕПУТАТІВ РАЙОННОЇ І МІСЬКОЇ РАД
НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ ДО ВСІХ ЛЮДЕЙ ДОБРОЇ ВОЛІ.
ДОРОГІ ДРУЗІ!

Звертаємось до Вас, людей доброї волі, співвітчизників у діаспорі, трудових колективів, громадських організацій та політичних партій. Ми, депутати Калуських районної і міської Рад народних депутатів, розглядаючи на спільній сесії Рад прохання жителів села Старий Угринів та учасників мітингу, висловлені в день народження Степана Бандери, засудили акт вандалізму і ганебні дії провокаторів, які вночі, ховаючись від людей, знищили пам'ятник борцеві за волю і незалежність України Степану Бандері, ми підтримали їх звернення про будівництво меморіального комплексу, в який входить новий пам'ятник С. Бандері і музей історії УПА.

Це буде наша відповідь всім, хто хоче стерти не тільки з лиця землі, а й з пам'яті народу тих, хто не скорився неволі, а став на шлях відкритої і чесної боротьби за національну незалежність.

Закликаємо Вас взяти посильну участь в створенні меморіального комплексу на Батьківщині С. Бандери. Для збору коштів на будівництво меморіального комплексу відкрито рахунок при Калуському райвиконкомі № 000І427І4 в Агропромбанку м. Калуса Івано-Франківської області.

Ми були б щиро вдячні нашим співвітчизникам у діаспорі, котрі пройнялися ідеєю нашого звернення, щоб

вони допомогли відкрити валютний рахунок для калуського райвиконкому в одній із нейтральних країн Західної Європи, внісши свій скромний вклад в будівництво меморіального комплексу С. Бандери.

Дякуємо Вам за співучасть і посильний внесок у майбутній меморіал. Адже шлях України до відродження, самовизначення – це насамперед повернення до її історії, забутих імен, які на алтар свободи і незалежності України поставили своє життя.

Звернення прийнято на спільній сесії
Калуських районної і міської Рад народних
депутатів Івано-Франківської області.

21. 01. 1991 р.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. І730. – Арх. І9.

№ 26

Ухвала Калуської міської та районної Рад «Про меморіальний комплекс в с. Старий Угринів»

КАЛУСЬКА РАЙОННА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

/ІХ – СЕСІЯ ХХІ скл./

УХВАЛА

Про меморіальний
комплекс в с. Старий
Угринів
від 21.01.1991 року.

Калуська районна і міська Ради народних депутатів відмічають про те, що в ніч з 29 на 30 грудня 1990 року в селі Старий Угринів знищено пам'ятник Степану Бандері,

який було встановлено згідно волевиявлення жителів села шляхом референдуму. Цей пам'ятник встановлено борцеві за волю і незалежність України на його ж Батьківщині, на подвір'ї батьків. Вчинюючи ганебний акт вандалізму, зловмисники діяли цілеспрямовано: їхня підступна акція була направлена на загострення, дестабілізацію ситуації в регіоні. Провокаційні наміри не здійснилися. На мітингу, в день народження С. Бандери, його учасники одноставно звернулись до всіх, кому не байдужа доля України, не піддаватися на провокації, зберігаючи спокій і витримку. На їх вимогу і волевиявлення жителів села Старий Угринів, районна і міські Ради народних депутатів ухвалили:

1) Засудити акт вандалізму і ганебні дії провокаторів, які вночі, ховаючись від людей, знищили пам'ятник борцеві за волю і незалежність України Степану Бандері.

2) Підтримати звернення учасників мітингу в с. Старий Угринів з питань будівництва меморіального комплексу, в т. ч. пам'ятника С. Бандері в с. Старий Угринів.

3) Райвиконкому розробити умови і оголосити конкурс на кращий проект пам'ятника С. Бандері.

4) Районній архітектурі на протязі 4-х місяців дати вихідні дані для проектування меморіального комплексу і сприяти своєчасному виготовленню проекту.

5) Погодитись з пропозиціями політичних партій, Руху і громадських організацій та виступити із зверненням до співвітчизників, діаспори, громадських організацій і політичних партій, трудових колективів, всіх кому дорога пам'ять борців за волю України, із закликом до добровільного внесення коштів на будівництво меморіального комплексу, в який входить новий

пам'ятник Степану Бандері, музей - садиба та музей історії УПА.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І730. - Арх. 20.

6) Прийняти вищевказаний текст звернення (дод.).

7) Керуючій банку Павлів С. Я. відкрити рахунок в Агропромбанку для перечислення грошей на будівництво меморіального комплексу.

8) Райвиконкому вирішити питання про відкриття валютного рахунку в одній із нейтральних країн Західної Європи для перечислення грошей на будівництво пам'ятника С. Бандері і меморіального комплексу в с. Старий Угринів.

9) Посилаючись на волевиявлення жителів села Старий Угринів, встановленого шляхом референдуму та пропозиції учасників мітингу, ввійти з клопотанням до облвиконкому, а у випадку якщо цього вимагатиме законодавство і в Раду Міністрів УРСР з проханням про надання дозволу на будівництво пам'ятника С. Бандері в селі Старий Угринів.

10) Дану ухвалу разом із зверненням направити для опублікування в газетах «Комсомольська правда», «Голос України», «Галичина», «За Вільну Україну», «Аргументи і факти», «Вечірній Тернопіль».

II) Контроль за виконанням вищезгаданої ухвали покласти на виконком районної і міської Ради народних депутатів.

Голова міської Ради /Печатка/
народних депутатів /Підпис/

Р. В. Сушко

Голова районної Ради
народних депутатів

В. М. Прокопів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І730. - Арх. 21.

**Протест Калуської прокуратури в частині
перейменування вулиць міста**

ПРОКУРАТУРА СРСР
ПРОКУРАТУРА Калуській міській Раді народних
депутатів
МІСТА КАЛУША
Івано-Франківської області
ПРОТЕСТ

26.03.91 р. № 743

м. Калуш

На ухвалу VIII сесії Калуської
міської Ради народних депутатів
від 25 грудня 1990 року в частині
перейменування вулиць.

Ухвалою VIII сесії Калуської міської Ради народних депутатів від 25 грудня 1990 року перейменовано ряд вулиць міста Калуша, в тому числі вулицю Терешкової на вул. Ст. Бандери.

Дана ухвала є незаконною і підлягає перегляду та відміні з наступних підстав.

Згідно Положення про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою УРСР, затвердженого указом Президії Верховної Ради УРСР від 12 березня 1981 року, Указу Президії Верховної Ради СРСР від 11 вересня 1957 року /в редакції Указу від 13. 08. 80 року № 2674 - X/ «Про впорядкування справи присвоєння імен державних і громадських діячів, адміністративно-територіальним одиницям, населеним пунктам, підприємствам, установам, організаціям та іншим

об'єктам», право перейменування вулиць, площ і скверів надане виконкомам місцевих Рад народних депутатів.

Вказані нормативні акти передбачають, що нові найменування вулиць можуть встановлюватись в цілях увічнення пам'яті особливо видатним державним, суспільно-політичних діячів, захисників Батьківщини, героїв праці, діячів науки та культури, і лише у виняткових випадках по клопотанню трудящих, а також державних і громадських організацій.

В даному випадку при перейменуванні вулиці Терешкової на вулицю Степана Бандери сесія міської Ради народних депутатів думку жителів міста та названої вулиці не вивчала, чим порушила вимоги п. І9 Положення від І2. 03. 8І року. Н. Терешкова була першою жінкою космонавтом в світі, а також громадським діячем Радянської держави, в назві вулиці увічнена її пам'ять.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І737. - Арх. 33.

Президент СРСР М. С. Горбачов в Указі від І3. І0. І990 р. застеріг органи влади і управління від наруги над увічненням пам'яті громадсько-політичних діячів.

С. Бандера, ім'ям якого названо вулицю, був головою проводу злочинної організації українських націоналістів, члени якої разом із вояками УПА закатували і знищили в Західних областях України понад 30 тисяч мирних громадян, 20 тис. військовослужбовців, майже 2 тис. лікарів і вчителів.

Багато членів ОУН за свою злочинну діяльність засуджені до кримінальної відповідальності і не реабілітовані. Керівник такої організації, яка здійснювала боротьбу проти радянської влади, не підпадає під ознаки осіб, перелічених в нормативних актах з цих питань.

Орган радянської влади увічнив у назві вулиці ім'я людини, яка вела збройну боротьбу проти цієї влади.

Міська Рада народних депутатів, її виконком, замість того, щоб приділити більше уваги благоустрою, озелененню вулиць, спрямовують значні кошти на перейменування цих вулиць і площ.

Законом Української РСР «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування», прийнятого 8 грудня 1990 року, встановлено, що рішення Рад, їх виконавчих розпорядчих органів не повинні суперечити чинним законам /ст. 21/.

На підставі наведеного, керуючись ст. 164 Конституції СРСР, ст. 24 Закону СРСР «Про прокуратуру СРСР».

ПРОШУ:

1) Переглянути і відмінити ухвалу VIII сесії міської Ради народних депутатів від 25. 12. 90 року про перейменування вулиці Терешкової на вулицю Степана Бандери.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1737. - Арх. 34.

2) Про прийняте рішення повідомити в прокуратуру міста Калуша у встановлений законом 10-денний строк.

Прокурор міста Калуша

юрист I класу /Підпис/

О. П. Козлов

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1737. - Арх. 35.

**Звернення голів Калуської міської та районної Рад до
Верховної Ради України стосовно Союзного договору**

Голові Верховної Ради
Української РСР
Кравчуку Л. М.
Народному депутату УРСР
Голубцю М. А.

ЗВЕРНЕННЯ

Ми, депутати Калуської міської та районної Рад народних депутатів на підставі проведеного на Калушині 17 березня 1991 року референдуму, заявляємо, що розгляд питання про союзний договір Верховною Радою УРСР, а тим паче підписання такого договору зараз недопустиме.

Верховна Рада України не має ніяких правових підстав посилатися на волю Українського народу, оскільки не надала йому права проголосувати за незалежну державу не включивши до республіканського бюлетеню питання про створення незалежної Української держави, не забезпечивши вільну агітацію і контроль всіх політичних сил на кожній виборчій дільниці під час референдуму.

Підготовка до підписання союзного договору ведеться потай від народу. Кулуарний проект нового союзного договору не став предметом широкого всенародного обговорення, а Верховна Рада ґрунтовно не проаналізувала ні політичних, ні економічних наслідків підписання такого договору для України, який призведе до чергової катастрофи нашого народу.

Підписувати договори з іншими державами може тільки суверенна держава. Не маючи певного статусу юридичної особи, як суверенної держави, Україна не може бути об'єктом таких договорів. Ніякої суверенності не будемо

мати, якщо проголосуємо за підготовлений в Москві договір.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І73І. - Арх. 44.

Висловлюючи волю І50 тис. виборців міста і району, рішуче заперечуємо проти розгляду цього питання на сесії Верховної Ради УРСР.

У випадку підписання Верховною Радою нав'язуваного договору народ Калущини оголосить громадянську непокору.

Ні новому ярму!

Україні - волю!

Прийнято на спільній сесії міської і районної Ради народних депутатів 27 червня І99І року.

Голова міської Ради /Печатка/ Голова районної Ради
народних депутатів народних депутатів

Р. В. Сущко

В. М. Прокопів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І73І. - Арх. 45.

№ 29

Доповідь на надзвичайній сесії Калуської міської Ради 2І серпня І99І р.

Доповідь
на надзвичайну сесію
Калуської міської Ради
народних депутатів
2І серпня І99І року

В союзі з І8 на І9 серпня пройшла зміна керівництва. Офіційно це називається, в зв'язку з хворобою Президента владу перейняв Державний комітет по надзвичайних подіях. Це з того офіційного, що передали засоби інформації: Сьогодні ми вже знаємо, крім цього і багато іншого. Ми знаємо, що в країні пройшов поліцейсько-військовий переворот. Від влади усунений законно обраний Президент

і намагаються усунути всі інші законно вибрані структури влади. Цієї ночі почалися вже бої. У Москві, починаючи з першої години ночі почався штурм парламенту Російського, є вбиті і поранені. Сьогодні цифра відома тільки про трьох вбитих, справжні цифри будемо знати коли розберемося з цим до кінця.

Щодо оцінки цієї події. Сьогодні ми ще не можемо дати цю оцінку в деталях. Ми не знаємо до кінця хто і як веде цю гру і чим вона повинна закінчитись. Однак нам зрозуміло достеменно одне, це відкритий напад на ті демократичні здобутки, що ми маємо в останні роки життя в країні. Введена надзвичайна ситуація в країні направлена на те, щоб задусити демократію і повернути знову нас до того страшного диктаторського режиму, який був у нас раніше.

Не треба бути досвідченим юристом, щоби піднявши тільки закон про надзвичайний стан зрозуміти, що навіть той Закон, який тільки рік тому прийнятий Верховною Радою Союзу сьогодні вже повністю порушений. Ні порядок введення надзвичайного стану, ні його терміни і території не відповідають згідно того Закону. Чи можемо ми дивуватися? А дивуватися нам нема чого. Бо з самого початку заснування цієї Радянської держави, все йшло антизаконним, не правовим методом. Від революції 1917 року і так кожен рік ми не бачили ніяких законів і ніяких прав для людини. На папері писалося одне, в житті було зовсім інше. Що ми маємо сьогодні вже котрий раз. Вічне безправ'я чекає нас в такій тоталітарній системі. І шлях тільки один - її зруйнувати до кінця. І побудувати нову державу, над чим ми вже працюємо останні, принаймні, півтора року.

Нам зрозуміла позиція отієї вісімки, яка намагається захопити владу. Так, їм перш за все потрібна влада.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1731. - Арх. 197.

Ні про який добробут народу не може йти мова. Сьогодні вони обіцяють нам побороти бандитизм, який процвітає в країні. А хто ж заважав товаришу Пуго боротися з бандитизмом до цього часу? І товаришу Крючкову також? Сьогодні вони обіцяють нам зменшити ціни на дитячі товари, на харчі. А хто, як не товариш Павлов підняв ці ціни? До самої верхньої межі? До безумовної межі. А сьогодні він обіцяє, що він ці ціни знизить. Це мета, одна з них — тільки захоплення влади. І вони вже в котрий раз продемонстрували світу, що комуністичні більшовики не визнають ніяких демократичних прав. Ніякої демократичної боротьби вони не вели і не збираються вести. У них є одна правда, це сила зброї, сила армії, що вони сьогодні зробили.

На превеликий жаль нас дивує аж занадто поміркована позиція Голови Верховної Ради України добродія Кравчука. Коли вже весь світ однозначно дав оцінку, що є такий переворот, антиконституційний переворот, він ще надто довго вагається довго вибирає вирази, щоб не дай Бог кого не образити. І Україна знову втрачає, коли вже Росія планує сьогодні проводити Верховну сесію, сесію Верховної Ради Молдавія, інші республіки уже провели і однозначно назвали це бандитським переворотом, на Україні ще думають як віднестися до цієї події. А це значить знову ж таки почнеться у Москві, а кров проллється і закінчиться на Україні. Прийдуть ті танки душити тут в Києві, у Львові, а може навіть у Калуші. Ми вважаємо, що Кравчук повинен разом з Президією Верховної Ради негайно скликати надзвичайну сесію Верховної Ради і прийняти всі міри, щоб захистити суверенітет нашої України, захистити права і життя наших громадян. Світ однозначно прийняв цю подію. І сьогодні, коли Павлов обіцяє нам знизити ціни, і навіть підняти зарплату

включаючи і керівникам деяким, то він не хоче чути, що він блокований з усіх сторін економічно. Всі країни світу припинили економічну допомогу Радянському Союзу. Сьогодні з нашими послами вже не вітаються ніде. Ні в Нью-Йорку, ні в Відні, ні в Амстердамі. Бо нема з ким вітатися. Представники войовничої, безправної держави, їх ніхто ніколи в світі не цінував. А вони закликають, що нас після цього у всьому світі будуть поважати. Яка може бути повага до представників такої держави? Тому сьогодні ми всі повинні задати собі питання «Чи хочемо ми жити в такій державі, де керувати буде політична військово-поліцейська хунта на чолі з Президентом, в якого від надлишку здоров'я трясуться руки і тече з носа». Ні! Однозначно ні. Досить неволі і тюрми. Що ж ми повинні робити в цей момент? Боротися.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1731. - Арх. 198.

Так, ми підтримуємо рішення вчорашнього засідання Верховної Ради України, підтримуючи його повністю, признаємо, що на нашій території повинна діяти тільки Конституція України і її закони. Однак, щодо відношення страйкової боротьби, ми повинні розсудити серйозно. Президія Верховної Ради нас закликає не оголошувати страйків, не проводити мітингів, маніфестацій. І сьогодні ми підтримуємо цю пропозицію, про недоцільність проведення страйків на нашій території, на Калущині. Але страйки залишаються для нас єдиною формою боротьби на той випадок, коли ми вже зовсім не можемо боротися. І тому ми просимо сьогодні трудові колективи підготуватись сьогодні до цього крайнього заходу. Він може наступити, ще й сьогодні, може наступити завтра. Всеукраїнський страйковий комітет в Києві вчора прийняв рішення про початок страйку з 00 год. сьогоднішнього дня. Однак це рішення було прийняте, ще до того, як Президія Верховної

Ради надто довго думаючи видала це рішення. Тому сьогодні страйк ще пригальмовується. По тій інформації, що я маю з Львівщини і Івано-Франківщини страйки ще не розпочаті. Але підготовка до страйку всюди вже проведена. Готовність страйку номер один. Це ми повинні зробити і в Калуші. Як сама активна дія, яку ми повинні провести. Друге, що ми повинні зробити? Ми повинні проявити надзвичайну пильність в цих умовах. Провокатори будуть. Вони вже є сьогодні між нами, їхня справа підняти тут заворушення, людське незадоволення. Відкрити де можна і навіть стрільбу. Тому я звертаюсь до керівників підприємств перш за все, підніміть свої колективи на те, щоб завести гідний порядок в себе в колективах. Особливо мене хвилює величезне об'єднання «Хлорвініл», де навіть необережний якийсь крок може призвести до надзвичайно трагічних випадків в місті і навіть районі. Я звертаюсь до комітету державної безпеки, до нашої міліції про те: щоб вони проявили в ці дні надзвичайну пильність. І ще прошу їх прямо коректувати свої дії із місцевою владою.

Шановні працівники охоронних органів, сьогодні вашими руками хочуть розпалити велике вогнище і погрітися в цьому вогнищі. Але потім будуть судити і тих, хто розпалював, і вас, разом з ними. Не дайте втягнутися в кроваву бійню, яку хочуть розвивати в нас в державі. Бо іншого методу повернути назад вони не бачуть, та його і немає, демократія вже процвітає і вона буде. Вона буде в нашій Україні також і буде наша Україна вільною.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І73І. - Арх. І99.

Якщо ви пам'ятаєте, а ви всі пам'ятаєте, що цей ланцюг подій ми вже передбачали. Ще з минулого року події в Тбілісі, а цього року події в Прибалтиці нам

підказували, що ми йдемо до цього, що сталося в країні, йдемо до військового державного перевороту. І тому в січні спільна сесія міста і району, передбачаючи ці події організувала комітет громадського захисту. У випадку усунення законно-вибраної влади, цей комітет вступить в дію. Я нагадую, що згідно рішення цієї сесії, сесії, чії депутати вибрані народом демократичним шляхом, всі громадяни на території міста і району, всі керівники підприємств, всі трудівники підпорядковуються тільки вказівкам цього громадянського комітету. І він буде діяти відкрито чи підпільно, але він буде керувати народом. Сьогодні кожен з нас повинен визначитись однозначно – нема куди хитатись. Я хочу, щоб незалежно від того, до якої ви партії належите – республіканці, комуністи, демократи, християнські демократи, незалежно до якої віри ви відноситеся, чи зовсім атеїсти, незалежно яка у вас рідна мова, подумайте тільки над одним, згадайте громадянську війну, починаючи з 1918 року і вічну громадянську війну, що тривала в нас і навіть до сьогоднішнього дня. Колись це вогнище було більше, колись за рік воно поглинало тільки тисячі, але завжди у нас були переповнені концтабори, тюрми і надзвичайно великі цвинтарі. Цей момент визначить, чи хоче він теж покласти край цій тоталітарній системі. І побудувати нарешті нормальне людське життя для себе, своїх дітей, внуків, правнуків. У нас один шлях – шлях до боротьби. Контра не пройде, ми переможемо. Слава вільній Україні!

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. І. – Спр. 173І. – Арх. 200.

№ 30

Ухвала Калуської міської Ради стосовно політичної
ситуації в Україні

УХВАЛА

Калуська міська Рада народних депутатів
/XIV надзвичайна сесія/

від 21 серпня 1991 року

м. Калус

«Про політичну ситуацію в країні».

Заслухавши та обговоривши доповідь голови міської Ради народних депутатів добродія Романа Сушка «Про політичну ситуацію в країні» сесія ухвалила:

1) Вважати Державний комітет по надзвичайному стану антиконституційним органом, рішення та постанови якого є незаконними і не підлягають виконанню.

2) Міська Рада народних депутатів та її виконавчі органи, підприємства та організації в своїх діях повинні керуватися тільки Конституцією та законами України, рішеннями і постановами обласної та Верховної Ради УРСР.

3) Звернутись до Голови Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчука та в президію Верховної Ради УРСР з вимогою негайно скликати позачергову сесію Верховної Ради УРСР для обговорення політичної ситуації і прийняття невідкладних заходів по захисту суверенітету України, прав і життя її громадян.

4) На зборах підприємств, установ та організацій обговорити питання політичної ситуації в державі і їх роботи в умовах введення надзвичайного стану.

5) З метою запобігання в місті росту злочинності та правопорушень організувати протягом найближчих п'яти днів цілодобове чергування добровільної народної дружини «Міська варта». Керівникам підприємств увільнити членів «Міської варти» на вказаний період від основної роботи зі збереженням заробітної плати.

6) Звернутися до міських відділів внутрішніх справ, КДБ та міської прокуратури з вимогою чіткої координації дій з місцевою владою.

7) Міськкому виконавчому комітету направити телеграму в підтримку дій керівництва Російської Федерації.

8) Звернутись до Голови Верховної Ради УРСР з вимогою рішучого осуду ним перевороту в країні.

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І73І. - Арх. 20І.

9) Звернутись до народних депутатів СРСР від Калушини з вимогою зайняти рішучу позицію в оцінці останніх подій і не допустити беззаконня, забезпечивши дальший розвиток суспільства на демократичних основах.

10) Депутатам міської Ради прийняти найактивнішу участь в зборах трудових колективів міста, де розглядатиметься питання щодо політичної ситуації в країні та на Калушині.

Голова міської Ради /Печатка/ /Підпис/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І73І. - Арх. 202.

№ 31

Ухвала Калуської міської Ради
«Про політичну ситуацію в Україні від
2 вересня 1991 р.»

УХВАЛА

Калуська міська Рада народних депутатів
/XV сесія XXI скликання/

Від 2 вересня 1991 року
Про політичну ситуацію
в Україні

Розглянувши та обговоривши політичну ситуацію в Україні, що склалася в результаті спроби державного перевороту, рішення постанови надзвичайної сесії Верховної Ради України від 04.08.1991 року, беручи до уваги Укази Президії Верховної Ради України та враховуючи факт початку роботи чергової сесії Верховної Ради України, Калуська міська Рада народних депутатів Івано-Франківської області ухвалила:

І) Звернутися до Верховної Ради України з пропозицією прийняти на сесії такі рішення:

а) головним у роботі четвертої сесії Верховної Ради України вважати питання про надання Акту незалежності України реального змісту.

б) відкликати О. Потебенька з посади Генерального прокурора України;

в) прискорити розслідування участі державних керівників Республіки і партійних функціонерів КПУ в закаті 19 - 21 серпня 1991 року;

г) вивести зі складу президії Верховної Ради України народних депутатів Білоблоцького, Шуйгу, Печерова, які голосували за підтримку дій ДКНС;

д) вивести зі складу Президії Верховної Ради України депутата Коцюбу О., який своєю поведінкою та висловлюваннями дискредитує ідею незалежності України;

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І73І. - Арх. 208.

е) провести до 15 жовтня 1991 року референдум про підтвердження Акту незалежності України;

є) замінити Федорова Б. Г. - постійного представника України в Комітеті по оперативному управлінню народним господарством СРСР, так як він є виразником апарату ЦК КПУ;

ж) ввести посаду віце-президента України;

з) визнати гімн «Ще не вмерла Україна» Державним Гімном України.

4) Направити в м. Київ повноважну депутатську делегацію для вручення даної ухвали Секретаріату Верховної Ради України та депутатам Народної Ради /список депутатів додається/.

Голова міської Ради /Печатка/ /Підпис/ Р. В. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І73І. - Арх. 209.

№ 32

Ухвала Калуської міської Ради «Про роботу міської прокуратури»

УХВАЛА

Калуської міської Ради народних депутатів
/XVI сесія XXI скликання/

Від 5 листопада 1991 року

Про роботу міської прокуратури.

Заслухавши письмову та усну заяви прокурора, думку постійної комісії, враховуючи пропозиції і зауваження депутатів і виходячи з правової ситуації, яка мала місце

на протязі роботи міської ради ХХІ скликання, сесія відмічає, що прокуратурою міста проводилась робота, яка не сприяла оздоровленню правової, політичної та економічної ситуації в місті.

Так, своїми поданнями щодо національної символіки, перейменування вулиць, захисту прав людини прокуратура вносила додаткову напруженість, створювала протистояння різних громадських та політичних організацій, відволікала виконавчі органи міської Ради від вирішення дійсно актуальних проблем міста.

Незрозумілим є факт зволікання в діях прокуратури щодо фактів зловживання службовими особами в фінансових, екологічних та правових діях.

До останнього часу /до 19 серпня/ прокуратура міста і, зокрема Козлов О. П., на думку міської Ради, являвся виразником інтересів міськкому Компартії України, що є порушенням ст. 7 Закону України «Про прокуратуру».

Виходячи з вищевказаного та враховуючи те, що сесія обласної Ради народних депутатів висловила недовіру прокурору області т. Мартинюку, та факт відмови Козлова О. П. інформувати сесію міської Ради народних депутатів про діяльність прокуратури міста, міська Рада народних депутатів ухвалила:

1) Висловити недовіру прокурору міста Калуша т. Козлову О. П.

2) Звернутись до Генерального прокурора України з проханням про звільнення Козлова О. П. з посади прокурора.

Голова міської Ради /Печатка/ /Підпис/ Р.Сушко
народних депутатів

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. І738. - Арх. 60.

Ухвала Калуської міської Ради
«Про будівництво хімічних виробництв на концерні
«Хлорвініл»

УХВАЛА

Калуської міської Ради народних депутатів
/XVI сесія XXI скликання/
Від 6 листопада 1991 року

«Про будівництво хімічних
виробництв на концерні
«Хлорвініл».

Розглянувши прохання концерну «Хлорвініл» про надання дозволу на будівництво нових потужностей по виробництву поліетилену, поліпропілену, лінолеуму та враховуючи пропозиції постійних комісій охорони природи, раціонального використання природних багатств, з питань господарсько-економічної діяльності підприємств промисловості, транспорту, зв'язку та товарах народного споживання, а також беручи до уваги, що певні кошти виділені на будівництво вказаних об'єктів, будуть використані на розвиток житлової, соціально-культурної бази, міська Рада народних депутатів ухвалила:

1) Дозволити концерну «Хлорвініл» будівництво цеху по випуску лінолеуму потужністю 8 млн. кв. м. в рік.

2) Дати дозвіл на будівництво заводу по випуску поліетилену-поліпропілену потужністю відповідно 100 тис. т. та 80 тис. т. в рік, при умові своєчасного виконання ухвали спільної сесії міської та районної Рад народних депутатів від 18 жовтня 1990 р.

Голова міської Ради /Печатка/ Р. Сушко

ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. І. - Спр. 1732. - Арх. 51.

№ 34

Ухвала міської Ради «Про герб міста Калуша»

УХВАЛА

Калуської міської Ради народних депутатів

/XX сесія XXI скликання/

від 22 вересня 1992 року

м. Калуш

Про герб міста Калуша.

В зв'язку з тим, що використовуваний в даний час герб міста Калуша не відповідає історичним традиціям української геральдики, міська Рада народних депутатів ухвалила:

1) Оголосити відкритий конкурс проекту герба міста Калуша. Термін конкурсу – 6 місяців.

2) Міськвиконкому спільно з постійною комісією міської Ради народних депутатів культури, мови, національного відродження та релігії розробити положення про конкурс, створити конкурсну комісію і запропоновані проекти винести на загальне обговорення жителів міста.

3) Відібраний конкурсною комісією проект герба міста Калуша затвердити на сесії міської Ради народних депутатів.

Голова міської Ради /Печатка/

Р. Сушко

Архівний відділ Калуської міської ради (далі – АВ КМР). –

Ф. 7. – Оп. І. – Спр. ІІ20. – Арх. 39.

Рішення міської Ради «Про герб міста Калуща»

/Герб України/

УКРАЇНА

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

РІШЕННЯ

від 24. 09. 93 р. № _____ /XXVII сесія XXI скликання/

Про герб міста Калуща.

Розглянувши та обговоривши доповідь голови міської Ради Сушка Р. В., рекомендації президії міської Ради, постійної комісії культури, мови, національного відродження та враховуючи необхідність збереження історичної символіки, міська Рада народних депутатів вирішила:

- 1) Підтвердити герб міста Калуща.
- 2) Затвердити хоругву міста.
- 3) Затвердити описи герба та хоругви міста /додатки № I, 2/.
- 4) Зображення герба міста встановлюється над приміщенням міської Ради та виконкому, райвузла зв'язку, залізничної станції та на в'їзних шляхах до міста.
- 5) Використання символіки /герба та хоругви/ дозволяється за погодженням міською Радою народних депутатів.
- 6) Хоругва міста застосовується при проведенні урочистостей за рішенням голови міської Ради та зберігається у виконавчому комітеті міської Ради народних депутатів.

Голова міської Ради

Р. Сушко

АВ КМР - Ф. 7. - Оп. I. - Спр. II83. - Арх. I40.

Додаток № I

до рішення міської Ради народних
депутатів /XXVII сесія XXI скликання/
від 24 вересня 1993 року

ОПИС

Герба міста Калуша

Форма герба являє собою прямокутний щит синього кольору, нижня частина якого заокруглена. Співвідношення висоти і ширина прямокутного щита – 1, 2:1.

В центрі синього поля розміщено золотий сигль «К», як перша літера назви міста. Співвідношення ширини і висоти літери «К» складає 1:1.

Над літерою «К» розміщено золотий півмісяць рогами вверх, які закінчуються на рівні основи літери «К».

Співвідношення висоти літери до висоти щита складає 1:3.

У верхній частині щита горизонтально розміщено три срібні соляні топки, як символ основних промислів. Відстань між соляними топками рівна ширині основи топки, співвідношення нижньої основи топки і її висоти складає 1:1, 5.

Герб обрамлюється декоративним картушем та увінчується срібною міською короною, що вказує на статус поселення.

Голова міської Ради

Р. Сушко

АВ КМР – Ф. 7. – Оп. I. – Спр. II83. – Арх. I4I.

Додаток № 2

до рішення міської Ради народних
депутатів /XXVII сесія XXI скликання/
від 24 вересня 1993 року

ОПИС

Хоругви міста Калуша

Хоругва міста являє собою прямокутне полотнище із співвідношенням сторін 1:1, обрамоване по периметру жовтою листвою, ширина якої становить 1/10 ширини хоругви. Основний колір хоругви – синій. В центрі розміщено золотий сигль «К», співвідношення висоти і ширини якого становить 1:1. Співвідношення висоти літери «К» до висоти прямокутного полотнища становить 1:3.

Під сиглем розміщено золотий півмісяць рогами вверх. Вершини півмісяця /роги/ знаходяться на рівні основи літери «К». Над сиглем горизонтально розміщено три срібні точки. Співвідношення нижньої основи і висоти точки становить 1:1, 5, а відстань верхніх основ топок від верхньої частини прямокутного полотнища складає $\frac{1}{2}$ ширини останньої.

Голова міської Ради

Р. Сушко

АВ КМР - Ф. 7. - Оп. I. - Спр. II83. - Арх. I42.

№ 36

**Розгляд сесією міської Ради питання про створення
Калуського міського телебачення**

VII. СЛУХАЛА : Про організацію Калуського міського телебачення.

Доповідав: Романюк Б. М. – заступник голови
міської Ради, депутат
від виборчого округу № 52:

«Шановні депутати! Ми повинні обговорити питання чи нам потрібне телебачення. Кількість джерел масової інформації зростає. Ця справа непогана. Найкраще сприймається телебачення. Є ініціатори цієї справи: два депутати – Підліснюк О. А., Коломиєць М. І. та п. Баран С. І.

Необхідно буде виділити певні кошти для придбання технічних засобів. Вже в багатьох містах створено таке телебачення, Калущ у цьому плані відстав. Планувалось пробний вихід в ефір зробити 1 грудня, але з певних технічних причин це не вдалося зробити».

На ваш розгляд пропонується наступний проект рішення /зачитує проект рішення, проект рішення додається/.

Романюк Б. М., заступник голови міської Ради народних депутатів, депутат від виборчого округу № 52 відповів на запитання депутатів міської Ради.

– Вреща Д. І., депутата від виборчого округу № 93:

«Яка передбачається програма телебачення та в що воно обійдеться?».

Відповідь: Будуть показувати новини краю, до кінця року плануємо вкласти 500–600 тис. крб. На наступний рік як буде – поки-що важко сказати. Можливо знайдуться спонсори, можливо щось буде від реклами.

– Петрина Б. М. – депутата від виборчого округу № 45:

«Яка буде якість передач та періодичність виходу в ефір?».

Відповідь: Якість передач залежатиме від технічних засобів. Поки що плануємо вихід в ефір – 1 год. на тиждень, але чи це буде дві півгодинних передачі, чи 1 година, треба ще вирішувати. З часом думаємо час нарощувати.

АВ КМР – Ф. 7. – Оп. І. – Спр. ІІ20. – Арх. 79.

ВИСТУПИЛИ:

Лялін В. Є., депутат від виборчого округу № 38:

«Вважаю, що якщо в нас є можливість організувати міське телебачення, то ми не повинні від цієї ідеї відмовитися. Насамперед, треба подумати про технічну сторону справи, а тематику передач можна обговорювати і на президії міської Ради і в постійних комісіях».

Стефановська Л. Т. – депутат від виборчого округу № 34:

«Шановні депутати! Ми вже маємо свою газету, своє радіомовлення. Їх рівень нас не задовольняє. А яке буде телебачення? Може краще кошти використати для інших цілей, більш раціонально?».

Цапів В. А. – депутат від виборчого округу № 67:

«Шановні депутати! Пропоную ідею організації міського телебачення підтримати. Справа в тому, що для освіти, культури, медицини телебачення дасть можливість проводити навчально-виховний процес».

Корінь С. С. – депутат від виборчого округу № 51:

«Ми сьогодні говоримо про створення міського телебачення, але що в нас робиться з антенами – мовчимо. Перше треба провести відповідну роботу, щоб калужани могли якісно приймати українське телебачення. Тільки після того можна говорити про міське телебачення».

ВИРІШИЛА: рішення XXI сесії міської Ради народних депутатів XXI скликання від 3. І2. 1992 року «Про організацію Калуського міського телебачення» додається.

/Прийнято при «2» – проти та 6, що «утрималось»/.
/Оголошується перерва на 15 хв./.

АВ КМР – Ф. 7. – Оп. І. – Спр. ІІ20. – Арх. 80.

№ 37

Рішення міської Ради

«Про організацію Калуського міського телебачення»

/Герб України/

УКРАЇНА

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

РІШЕННЯ

від 3 грудня 1992 року

м. Калус

Про організацію Калуського
Міського телебачення.

Враховуючи необхідність розширення джерел масової інформації для висвітлення актуальних проблем міста та району, реальні можливості використання для цього місцевого телецентру, міська Рада народних депутатів вирішила:

1) Організувати Калуське міське телебачення.

2) Міськвиконкому розробити план заходів, спрямованих на якнайшвидшу реалізацію міського телебачення та передбачити в бюджеті 1992 року фінансування Калуського міського телебачення.

Голова міської Ради /Печатка/ Р. Сушко

АВ КМР - Ф. 7. - Оп. І. - Спр. ІІ20. - Арх. І78.

№ 38

Рішення міської Ради

«Про пам'ятки історії та культури місцевого
значення, що знаходяться на території міста»

/Герб України/

УКРАЇНА

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

РІШЕННЯ

від 27 вересня 1993 року /XXVII сесія XXI скликання/
м. Калуш

Про пам'ятки історії та культури
місцевого значення, що знаходяться
на території міської Ради.

Враховуючи важливість по фіксації визначних дат в
державотворення України та відповідну роль видатних
людей в цьому процесі у відповідності до ст. 17 Закону
Української РСР «Про охорону і використання пам'яток
історії та культури», міська Рада народних депутатів
вирішила:

Звернутися з клопотанням до обласної державної
адміністрації про затвердження переліку пам'яток історії
та культури місцевого значення, що знаходяться на
території Калуської міської Ради народних депутатів,
згідно з додатком.

Голова міської Ради

Р. Сушко

АВ КМР - Ф. 7. - Оп. I. - Спр. II83. - Арх. I43.

Додаток № I

до рішення міської Ради народних
депутатів від 27 вересня 1993 року
/XXVII сесія XXI скликання/

ПЕРЕЛІК

пам'яток історії та культури місцевого
значення, що знаходяться на території
Калуської міської Ради народних депутатів:

1) Меморіальна дошка С. Бандері по вул. С. Бандери, встановлена до святкування 50-ти річчя УПА.

2) Меморіальна дошка М. Козорісу, письменнику, уродженцю м. Калуща, встановлена по вул. Підвальній.

3) Меморіальна дошка О. Гірника по вул. О. Гірника, встановлена до 15-річчя з дня самоспалення в знак протесту проти гнобителів України.

4) Меморіальна дошка Б. Корвача, встановлена на фасаді будинку № 6, що по вул. В. Стуса, де проживав поет.

5) Меморіальна дошка М. Грушевському, першому Президенту Української народної республіки, встановлена по вул. Грушевського.

6) Меморіальна дошка І. Франку, українському поету, встановлена на фасаді Народного дому, що по вул. Шевченка.

7) Меморіальна дошка А. Могильницькому, видатному громадському діячу, народному просвітителю, встановлена на фасаді Народного дому, що по вул. Івано-Франківській.

8) Пам'ятний знак, встановлений на майдані Незалежності на честь всенародного підтвердження на всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року Акту проголошення незалежності України.

9) Символічні братські могили, споруджені в мікрорайонах «Підгірки» та «Хотінь».

ІО) Хрест по вул. Івано-Франківській, встановлений на честь проголошення Незалежності України.

ІІ) Хату-музей родини Франків, що по вул. Івано-Франківській.

Голова міської Ради /Печатка/ Р. Сушко
АВ КМР - Ф. 7. - Оп. І. - Спр. ІІ83. - Арх. І44.

№ 39

Рішення міської Ради про спорудження пам'ятника
Т. Г. Шевченку

/Герб України/
УКРАЇНА

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
РІШЕННЯ

від 27 вересня 1993 року /XXVII сесія XXI скликання/
м. Калущ

Про спорудження пам'ятника
Т. Г. Шевченку.

Розглянувши рекомендації постійних комісій міської Ради народних депутатів з питань архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства, освіти, виховання та роботи з молоддю, міська Рада народних депутатів вирішила:

І) Доручити головному архітекторові м. Макогону П. С. створити авторську групу по проектуванню та спорудженню пам'ятника Т. Г. Шевченка.

2) Спорудження пам'ятника передбачити в сквері імені Т. Г. Шевченка.

Голова міської Ради /Печатка/ Р. Сушко
АВ КМР - ф. 7. - Оп. I. Спр. II83. - Арх. I49.

№ 40

Список всіх депутатів Калуської міської Ради
першого демократичного скликання (1990 - 1994 рр.)

Список депутатів Калуської міської Ради
першого демократичного скликання

1. Атлантова Зоряна Сергіївна - депутат виборчого округу № 17, художник Івано-Франківського художньо-виробничого комбінату.

2. Библів Марія Леонтіївна - депутат виборчого округу № 62, анестезист пологового будинку.

3. Білий Зенон Васильович - депутат виборчого округу № 30, начальник Калуської нафтогазорозділювальної експедиції глибокого буріння.

4. Болецький Володимир Олексійович - депутат виборчого округу № 9, голова правління райспоживспілки.

5. Бонтей Володимир Миколайович - депутат міської Ради, інженер-конструктор відділу головного конструктора ДВО «Карпатнафтомаш».

6. Братасюк Леонід Степанович - депутат виборчого округу № 91, робітник ВРП Брошнівського ліскокомбінату.

7. Бреславський Володимир Миколайович - депутат виборчого округу № 26, слюсар дробильного цеху заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл».

8. Вайтекаускас Вітаутас Альгірдо - депутат виборчого округу № 90, інспектор відділу організації торгівлі ВРП в. о. «Хлорвініл».

9. Василів Володимир Васильович - депутат виборчого округу № II, пенсіонер.
10. Возняк Борис Михайлович - депутат виборчого округу № 8I, майстер виробничого навчання СПТУ-6.
11. Врещ Дмитро Іванович - депутат виборчого округу № 93, заступник начальника госп. цеху в. о. «Хлорвініл».
12. Горбатий Андрій Теофілович - депутат виборчого округу № 80, пенсіонер.
13. Гірник Євген Олексійович - депутат виборчого округу № 3I, старший інженер з техніки безпеки та охорони природи заводу калійних добрив, (обраний головою міськвиконкому).
14. Гордій Василь Ярославович - депутат міської Ради, інженер-конструктор «Карпатнафтомаш».
15. Гречух Зіновій Петрович - депутат виборчого округу № 19, технік-інженер хіміко-технологічного технікуму.
16. Гривнак Микола Іванович - депутат виборчого округу № 68, працівник олефінового заводу, РМЦ.
17. Гриців Мар'ян Дмитрович - депутат виборчого округу № I, директор музичної школи.
18. Гулак Віктор Петрович - депутат виборчого округу № 7, голова кооперативу «Агротехніка».
19. Данилюк Мирослав Олексійович - депутат міської Ради.
20. Давидюк Микола Федорович - депутат виборчого округу № 65, гол. інженер відділу кап. будівництва дослідного в. о. «Карпатнафтомаш».
21. Дрогомирецький Петро Васильович - депутат виборчого округу № 56, старший науковий співробітник Калуського філіалу ВНДІГ.
22. Дутка Ганна Степанівна - депутат виборчого округу № 20, музичний керівник д/с «Ягідка».
23. Дутка Юрій Миколайович - депутат міської Ради, ветлікар радгоспу «Більшовик».

- 24.** Заник Василь Миколайович – депутат виборчого округу № 79, завідувач режисерським відділом Калуського культосвітнього училища, (обраний керуючим справами виконавчого комітету Калуської міської Ради народних депутатів).
- 25.** Захарія Роман Прокопович – депутат виборчого округу № 82, пенсіонер.
- 26.** Зеленко Мар'ян Михайлович – депутат виборчого округу № 10, ординатор травматологічного відділу медсанчастини в. о. «Хлорвініл».
- 27.** Зінько Степан Михайлович – депутат виборчого округу № 59, інженер-програміст Київського інституту автоматики.
- 28.** Зубкевич Ігор Олексійович – депутат виборчого округу № 64, майстер електроремонтного цеху в. о. «Хлорвініл».
- 29.** Зубрей Ігор Миколайович – депутат виборчого округу № 66, майстер зміни цеху обезводнення магнієвого заводу в. о. «Хлорвініл».
- 30.** Іванюк Іван Дмитрович – депутат виборчого округу № 72, пенсіонер.
- 31.** Івасюк Василь Петрович – депутат виборчого округу № 94, безробітний, (обраний головою комітету народного контролю).
- 32.** Касич Володимир Федорович – депутат виборчого округу № 75, директор автобази.
- 33.** Касьмін Любов Василівна – депутат виборчого округу № 96, машиніст конвеєра заводу калійних добрив.
- 34.** Качанюк Михайло Степанович – депутат виборчого округу № 47, ел. монтер заводу калійних добрив, в. о. «Хлорвініл».
- 35.** Квасній Василь Миколайович – депутат виборчого округу № 97, христконсультант Калуської ТЕЦ.
- 36.** Ключта Іван Михайлович – депутат виборчого округу № 12, головний лікар медсанчастини в. о. «Хлорвініл».

- 37.** Ковальчук Василь Іванович – депутат виборчого округу № 70, слюсар заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл».
- 38.** Коломиєць Михайло Іванович – депутат виборчого округу № 69, журналіст міськрайонної газети «Зоря Прикарпаття».
- 39.** Корінь Степан Степанович – депутат виборчого округу № 5І, провідний науковий співробітник Калуського філіалу інституту галургії.
- 40.** Корнас Василь Степанович – депутат виборчого округу № 4І, слюсар заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл».
- 4І.** Короташ Іван Петрович – депутат виборчого округу № І6, машиніст водоканалу.
- 42.** Костюк Михайло Степанович – депутат виборчого округу № 85, головний інженер молокозаводу.
- 43.** Кравчук Михайло Миронович – депутат виборчого округу № 39, провідний інженер проектно-конструкторського відділу в. о. «Хлорвініл».
- 44.** Кузьмич Володимир Дмитрович – депутат виборчого округу № І00, слюсар-ремонтник РВМУ-4 тресту «Калушхімремонт».
- 45.** Лагодюк Василь Михайлович – депутат виборчого округу № 3, директор заводу комунального устаткування.
- 46.** Левицький Євген Михайлович – депутат виборчого округу № 77, майстер-механік цеху «Цинеб» заводу ХЗЗР в. о. «Хлорвініл».
- 47.** Левицький Святослав Євгенович – депутат виборчого округу № 48, вихователь спецшколи-інтернату № І.
- 48.** Луцький Михайло Михайлович – депутат виборчого округу № 42, голова профкому дослідного в. о. «Карпатнафтомаш».
- 49.** Любас Василь Іванович – депутат виборчого округу № 58, головний інженер АТП.

50. Люлін Володимир Євгенович – депутат виборчого округу № 38, гол. метролог заводу хімічних засобів захисту рослин в. о. «Хлорвініл».

51. Магас Михайло Володимирович – депутат виборчого округу № 13, інженер по охороні праці радгоспу «Більшовик».

52. Мазур Богдан Васильович – депутат виборчого округу № 65 (замість Давидюка М. Ф.), начальник механічної дільниці заводу «Нафтомаш» дослідного виробничого об'єднання «Карпатнафтомаш».

53. Мазур Богдан Ілліч – депутат виборчого округу № 14, водій АТП.

54. Маланій Любов Дмитрівна – депутат виборчого округу № 23, методист райметодкабінету райвно.

55. Мартинів Омелян Йосипович – депутат виборчого округу № 63, заст. начальника планово-економічного відділу дослідного в. о. «Карпатнафтомаш».

56. Мартинів Степанія Йосипівна – депутат виборчого округу № 99, вчитель СШ № 4.

57. Матковський Роман Володимирович – депутат виборчого округу № 57, головний приладист заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл».

58. Мелешко Іван Степанович – депутат виборчого округу № 33, перший секретар міського комітету компартії.

59. Мельник Йосип Маркович – депутат міської Ради, інженер лісового господарства.

60. Мельничук Леся Петрівна – депутат виборчого округу № 84, заступник бухгалтера по механізації обліку Калуської міжрайбази.

61. Микитюк Степан Демидович – депутат виборчого округу № 95, зав. групою проектного інституту «Важпромелектропроект».

62. Мирон Зіновій Михайлович – депутат міської Ради.

63. Накорнєєв Всеволод Миколайович - депутат виборчого округу № 27, ст. майстер відділення конденсації цеху по виробництву рідкого хлору в. о. «Хлорвініл».
64. Нетяга Микола Миколайович - депутат виборчого округу № 29, викладач калуського культосвітнього училища.
65. Олійник Ярослав Михайлович - депутат виборчого округу № 2І, в. о. редактора міськрайонної газети «Зоря Прикарпаття».
66. Опальченко Віталій Іванович - депутат виборчого округу № 55, хрисконсультант міжгосподарської групи колгоспу ім. Кірова.
67. Остапшин Богдан Іванович - депутат виборчого округу № 83, начальник планово-економічного відділу Калуського АТП, (обраний заступником голови виконкому міської Ради).
68. П'юрко Данило Миколайович - депутат виборчого округу № 49, електромонтер цеху поліетилен-поліаміну заводу ХЗР в. о. «Хлорвініл».
69. Павлишин Ганна Дмитрівна - депутат виборчого округу № 44, закрійниця міськпобуткомбінату.
70. Павлишин Іванна Дмитрівна - депутат виборчого округу № 5, безробітня.
71. Павліха Іван Васильович - депутат виборчого округу № 28, викладач СПТУ-7.
72. Переїмибіда Роман Васильович - депутат виборчого округу № 7І, апаратник чотирьохлористого вуглецю і перхлоретилену в. о. «Хлорвініл».
73. Петрина Богдан Михайлович - депутат виборчого округу № 45, начальник ділянки олефінового заводу в. о. «Хлорвініл».
74. Підліснюк Олександр Андрійович - депутат виборчого округу № 89, режисер народної кіностудії «Кристал», в. о. «Хлорвініл».

- 75.** Плескун Богдан Омелянович - депутат виборчого округу № 76, слюсар РМЗ в. о. «Хлорвініл».
- 76.** Погинайко Павло Володимирович - депутат виборчого округу № 42, заст. начальника цеху обезводнення магнієвого заводу в. о. «Хлорвініл».
- 77.** Попович Василь Антонович - депутат виборчого округу № 87, начальник ділянки РМЦ олефінового заводу ХЗЗР в. о. «Хлорвініл».
- 78.** Поташник Ярослав Миколайович - депутат виборчого округу № 86, голова учнівського профкому Калуського культосвітнього училища, (обраний завідувачем відділом культури Калуського міськвиконкому).
- 79.** Рим Іван Дмитрович - депутат виборчого округу № 18, слюсар заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл».
- 80.** Рим Надія Михайлівна - депутат виборчого округу № 2, вчитель СШ № 1, член ГО «Зелений Світ».
- 81.** Рібун Орест Юрійович - депутат виборчого округу № 73, електрослюсар КВПіА заводу ЗБВіК.
- 82.** Романюк Богдан Михайлович - депутат виборчого округу № 52, начальник лабораторії дослідного виробництва Інституту хімії поверхні АН УРСР, (обраний заст. голови міської Ради).
- 83.** Сакала Світлана Миколаївна - депутат виборчого округу № 43, вчитель СШ № 3.
- 84.** Свириденко Анатолій Петрович - депутат виборчого округу № 54, лікар акушер-гінеколог пологового будинку.
- 85.** Свириденко Олена Іванівна - депутат виборчого округу № 98, лікар-рентгенолог Калуської центральної райлікарні.
- 86.** Семків Василь Володимирович - депутат виборчого округу № 92, інженер I категорії комплексного відділу УД ППКУ «Мажпромелектропроект».
- 87.** Сербін Роман Михайлович - депутат виборчого округу № 24, ел. слюсар КВПіА заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл».

- 88.** Сливка Уляна Омелянівна - депутат виборчого округу № 36, завідувач гастроентерологічним відділенням Калуської райлікарні.
- 89.** Стефановська Лідія Теодорівна - депутат виборчого округу № 34, викладач культосвітнього училища.
- 90.** Строчук Василь Семенович - депутат виборчого округу № 53, провідний інженер проектно-конструкторського відділу в. о. «Хлорвініл».
- 91.** Сушко Роман Васильович - депутат виборчого округу № 6І, головний інженер дослідного виробництва Інституту хімії поверхні АН УРСР, (обраний головою міської Ради).
- 92.** Тарасюк Володимир Іванович - депутат виборчого округу № 22, начальник СУ-37.
- 93.** Тимків Василь Романович - депутат виборчого округу № 78, майстер автотранспортного цеху в. о. «Хлорвініл».
- 94.** Ткачик Іван Павлович - депутат виборчого округу № 37, інженер-електронік районного інформаційно-обчислювального ЦСУ УРСР.
- 95.** Томащук Галина Серафимівна - депутат виборчого округу № 25, вчитель СШ № 3.
- 96.** Тур Василь Степанович - депутат виборчого округу № 88, апаратник цеху вінілхлориду в. о. «Хлорвініл».
- 97.** Уштан Василь Іванович - депутат виборчого округу № 6, завідувач аптекою № І4І.
- 98.** Уштан Наталія Михайлівна - депутат виборчого округу № 46, фасувальник аптеки № І4І.
- 99.** Федоляк Василь Федорович - депутат виборчого округу № 40, технік-механік сульфатної фабрики заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл».
- 100.** Хобзей Кузьма Миколайович - депутат виборчого округу № 35, пенсіонер.
- 101.** Цапів Василь Андрійович - депутат виборчого округу № 67, викладач культосвітнього училища.

102. Цюпа Петро Іванович – депутат виборчого округу № 5, агролісомеліоратор начальника дільниці № 3 підсобного сільського господарства «Дружба» Калуського в. о. «Хлорвініл».

103. Чолій Богдан Васильович – депутат виборчого округу № 32, електромонтер дослідного в. о. «Карпатнафтомаш».

104. Чолій Борис Богданович – депутат виборчого округу № 4, механік ремонтно-будівельного цеху в. о. «Хлорвініл».

105. Шалапська Віра Василівна – депутат виборчого округу № 74, вчитель спецшколи-інтернату № І.

106. Шмігельський Роман Олексійович – депутат виборчого округу № І5, директор виробничого комплексу по заготівлі деревини для музінструментів.

107. Шульган Володимир Васильович – депутат виборчого округу № 60, директор Калуської теплоелектроцентралі.

108. Яковина Богдан Михайлович – депутат виборчого округу № 50, інженер-маркшейдер дробильного цеху заводу калійних добрив в. о. «Хлорвініл, (обраний заст. голови райвиконкому).

Архів Калуської міської Ради, приватний архів Надії Рим.

**МАТЕРІАЛИ ПРЕСОВИХ
ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ**

**Матеріали журналіста Богдана Тимківа про друге
засідання першої сесії**

Калуської міської Ради народних депутатів

**Друге засідання сесії міської Ради народних
депутатів**

У середу, 4 квітня, в Палаці культури «Мінерал» продовжила свою роботу перша сесія XXI скликання міської Ради народних депутатів під головуванням новообраного голови Ради Р. В. Сушка. На розгляд депутатського корпусу виносяться питання про вибори заступника голови Ради.

- На цій посаді, - розмірковує Р. В. Сушко, - повинна бути людина ділова, врівноважена, така, яка вміє знайти контакти з людьми і співпрацювати з ними. Адже заступник голови в період відсутності голови буде вести сесії. Отож моє прохання до вас, шановні депутати, підтримати кандидатуру депутата Б. М. Романюка. Він вже виступав перед вами. Вважаю, що обговорення його кандидатури буде зайвим..

Депутати більшістю голосів підтримують пропозицію голови і кандидатура Б. М. Романюка вноситься в списки для таємного голосування. І ось голова лічильної комісії Р. О. Шмігельський оголошує його результати: за кандидатуру Б. М. Романюка віддали свої голоси 55 депутатів, 35 - проти, 7 чоловік - утрималось. Заступником голови Ради більшістю голосів обирається Б. М. Романюк.

Депутат обласної Ради народних депутатів І. І. Гаврилюк вносить пропозицію винести на розгляд

сесії питання «Про статус газети та її редактора». Пропозиція І. І. Гаврилюка знайшла підтримку в депутатського корпусу, і це питання внесено в порядок денний сесії.

А тим часом уже голова Ради Р. В. Сушко пропонує на розгляд сесії кандидатуру депутата Є. О. Гірника на посаду голови виконавчого комітету міської Ради народних депутатів. Йому згодом складають альтернативу депутати В. П. Івасюк та В. І. Любас. Однак, два останні претенденти з певних міркувань знімають свої кандидатури. У списки для таємного голосування по виборах голови виконавчого комітету вноситься кандидатура депутата Є. О. Гірника. В процесі таємного голосування з'ясовується, що за нього віддали голоси 67 депутатів, 23 – проти, і бюлетень виявився недійсним. Таким чином більшістю голосів головою виконавчого комітету міської Ради народних депутатів обирається Є. О. Гірник.

А тепер депутатському корпусу слід розглянути питання про затвердження кандидатури голови міського комітету народного контролю.

– Останнім часом не вщухають скарги від калушан на те, – говорить Р. В. Сушко, – що зростає кількість зловживань і порушень з боку керівних працівників різних рангів. Тому велика роль у виконанні цих недоліків належить комітету народного контролю. Уже сьогодні він повинен би був працювати, адже питань, які слід негайно вирішувати, чимало. Доводжу вам до відома, що районна Рада на посаду заступника голови рекомендувала депутата В. С. Селезінського. Нам же необхідно обрати голову. Є пропозиція висунути на цю посаду кандидатуру депутата В. П. Івасюка.

Від депутатського корпусу надходять нові пропозиції щодо претендентів на цю посаду – висуваяться кандидатури

депутатів М. М. Кравчука, І. І. Гаврилюка, Ю. М. Дутки. В. П. Івасюк, М. М. Кравчук, І. І. Гаврилюк роблять самовідводи. Оскільки Ю. М. Дутки не було на сесії, було прийнято рішення обговорити його кандидатуру після перерви в його присутності. Натомість депутати приступили до обговорення кількості і назв постійних комісій.

Після перерви сесія продовжила свою роботу. Слово надається Ю. М. Дутці – кандидату на посаду голови міського комітету народного контролю.

– Я вважаю, – що в цьому залі панувала велика несправедливість до людини, завдяки зусиллям якої ви, шановні депутати, маєте можливість так вільно розмовляти і сидіти в цьому залі. Думаю, що В. П. Івасюк – гідний претендент на посаду голови комітету і просив би його відмовитись від свого попереднього, на мою думку, поспішного рішення.

З пропозиціями не знімати своєї кандидатури з виборів, а також готовність підтримати її виступили й інші депутати.

Я прошу вибачення у депутатів за поспішність прийняття свого рішення, – бере слово депутат В. П. Івасюк.

– Вдячний вам за довіру. Даю згоду на висунення своєї кандидатури на посаду голови комітету народного контролю.

У процесі таємного голосування головою комітету народного контролю обирається В. П. Івасюк. За його кандидатуру проголосувало 82 депутати, 7 – проти, 1 бюлетень виявився недійсним.

Після виборів голови комітету народного контролю депутатський корпус знову повернувся до обговорення кількості і назв постійних комісій Ради.

ІІ квітня о 10 годині в Палаці культури «Мінерал» продовжить свою роботу перша сесія ХХІ скликання міської Ради народних депутатів.

*Тимків Б. Друге засідання сесії міської Ради народних депутатів
// «Зоря Прикарпаття». - 1990, 10 квітн. - № 57. - С. 1.*

№ 42

Інформація про діяльність третього засідання першої сесії міської Ради народних депутатів

Сесія міської Ради народних депутатів завершила
свою роботу 12 квітня 1990 р.

У четвер, 12 квітня, завершила свою роботу перша сесія міської Ради народних депутатів ХХІ скликання. Напередодні проходило третє засідання, що тривало понад 13 годин. А почалося воно із обговорення назв і складу постійних комісій міської Ради. Утворено такі комісії:

МАНДАТНА, ГЛАСНОСТІ ТА ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ

Олійник Я. М. - голова,
Качанюк М. С. - заступник голови,
Касьмін Л. В. - секретар.

Члени комісії:

Врещ Д. І.,
Горбатий А. Т.,
Накорнєєв В. М.,
Сербін Р. М.

ПЛАНОВО-БЮДЖЕТНА

Зінько С. М. - голова,
Гулак В. П. - заступник голови,
Мельничук Л. П. - секретар.

Члени комісії

Болецький В. О.,
Павлишин І. Д.,

Рібун О. Ю.,
Ткачик І. П.,
Уштан В. І.

ПРАВ ЛЮДИНИ, ЗАКОННОСТІ І ПРАВОПОРЯДКУ

Корінь С. С. – голова,
Квасній В. М. – заступник голови,
Возняк Б. М. – секретар.

Члени комісії:

Дрогомирецький П. В.,
Іванюк І. Д.,
Левицький Є. М.,
Плескун Б. О.,
Чолій Б. В.

ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, МАТЕРИНСТВА, ДИТИНСТВА,
СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІ І ПОБУТУ ЖІНОК

Сливка У. О. – голова,
Свидиренко А. П. – заступник голови,
Шульган В. В. – секретар.

Члени комісії:

Библів М. Л.,
Клюшта І. М.,
Стефановська Л. Т.

ВИХОВАННЯ , ОСВІТИ І РОБОТИ З МОЛОДДЮ

Павліха І. В. – голова,
Маланій Л. Д. – заступник голови,
Сакала С. М. – секретар.

Члени комісії:

Гречух З. П.,
Дутка Г. С.,
Левицький С. Є.,
Підліснюк О. А.,
Рим Н. М.,
Стефановська Л. Т.,
Томащук Г. С.,

Шмігельський Р. О.

КУЛЬТУРИ, МОВИ, НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ І РЕЛІГІЇ

Цапів В. А. – голова,

Гриців М. Д. – заступник голови,

Уштан Н. М. – секретар.

Члени комісії:

Бреславський В. М.,

Короташ І. П.,

Мазур Б. І.,

Маланій Л. Д.,

Підліснюк О. А.,

П'юрко Д. М.,

Шалапська В. В.

З ПИТАНЬ ГОСПОДАРСЬКО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ, ПРОМИСЛОВОСТІ ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ І ПО
ТОВАРАХ НАРОДНОГО СПОЖИВАННЯ

Лялін В. Є. – голова,

Матковський Р. В. – заступник голови,

Петрина Б. М. – секретар.

Члени комісії:

Зубрей І. М.,

Луцький М. М.,

Любас В. І.,

Погинайко П. В.,

Тимків В. Р.

З ПИТАНЬ АРХІТЕКТУРИ ТА БУДІВНИЦТВА

Мелешко І. С. – голова,

Микитюк С. Д. – заступник голови,

Строчук В. С. – секретар.

Члени комісії:

Атлантова З. С.,

Касич В. Ф.,

Коломиєць М. І.,

Семків В. В.

З ПИТАНЬ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Кравчук М. М. – голова,
Тарасюк В. І. – заступник голови,
Магас М. В. – секретар.

Члени комісії:

Білий З. В.,
Гречух З. П.,
Зубкевич І. О.,
Іванюк І. Д.,
Кузьмич В. Д.,
Лагодюк В. М.,
Попович В. А.,
Чолій Б. Б.

ОХОРОНИ ПРИРОДИ І РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЛІ І ПРИРОДНИХ БАГАТСТВ

Кузьмич В. Д. – голова,
Хобзей К. М. – заступник голови,
Рим Н. М. – секретар.

Члени комісії:

Захарія Р. П.,
Нетяга М. М.,
Переймибіда Р. В.,
Свидиренко О. І.

ТОРГІВЛІ, ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ І ПОБУТУ

Погинайко П. В. – голова,
Федоляк В. Ф. – заступник голови,
Павлишин Г. Д. – секретар.

Члени комісії:

Библів М. Л.,
Братасюк Л. С.,
Вайтекаускас В. А.,
Василів В. В.,
Гривнак М. І.,
Касьмін Л. В.,

Рим І. Д.

ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ

Яковина Б. М. – голова,
Атлантова З. С. – заступник голови,
Опальченко В. І. – секретар.

Члени комісії:

Горбатий А. Т.,
Ковальчук В. І.,
Корнас В. С.,
Тур В. С.,
Шмігельський Р. О.

Обрано президію міської Ради у складі 15 чоловік. До неї увійшли – голова Ради Р. В. Сущко, заступник голови Б. М. Романюк, голова комітету народного контролю В. П. Івасюк та 12 голів постійних комісій.

Після обговорення кандидатур на засіданнях постійних комісій сесія приступила до затвердження заступників голови міськвиконкому та інших керівних осіб. Першим заступником голови міськвиконкому затверджено І. В. Березівського, заступником голови міськвиконкому та головою планової комісії – Б. І. Остапишина, керуючим справами – В. М. Заника, завідувачим міським відділом містобудування та архітектури – П. С. Макогона, завідувачим міським відділом народної освіти – А. О. Неділенка, завідувачим міським відділом культури – Я. М. Поташника, завідувачом міським фінансовим відділом – Я. Д. Федик, завідувачом міським відділом соціального забезпечення – М. В. Тарабаш, директором виробничого об'єднання житлово-комунального господарства – М. Д. Найду, головою міського спорткомітету В. Л. Когутяка, завідувачом організаційно-інструкторським відділом міськвиконкому Л. О. Фіцак, завідувачом загальним відділом міськвиконкому – О. Ф. Пастушенко.

Затверджено склад виконкому міської Ради. До нього ввійшли: Є. О. Гірник, голова виконкому, Б. І. Остапишин, заступник голови виконкому В. М. Заник, керуючий справами виконкому А. В. Грицан, директор культосвітнього училища О. Д. Кушлик, начальник електроремонтного цеху виробничого об'єднання «Хлорвініл», С. Д. Лис, директор заводу залізобетонних виробів і конструкцій, А. А. Домальчук, генеральний директор дослідного виробничого об'єднання «Карпатнафтомаш», В. В. Повшєдний, керуючий трестом «Калущхімремонт» А. О. Неділенко, завідувач відділом міськвн, Л. Ю. Намц, директор експериментального заводу «Будмаш».

Одноголосно прийнято рішення про встановлення посади заступника голови міськвиконкому по капітальному будівництву.

Останнє, четверте засідання почалося із обговорення та затвердження комісій міськвиконкому. Утворено такі комісії:

АДМІНІСТРАТИВНА

Голова комісії – Остапишин Б. І.

Заступник голови – Найда М. Д.

Секретар – Марунчак Т. М.

Члени комісії:

Крук А. Ю.,

Тимків В. В.,

Квасній В. М.,

Лагоднюк В. М.,

Любас В. І.,

Вайтекаускас В. А.,

Макогін П. С.

СПОСТЕРЕЖНА

Голова комісії – Заник В. М.

Заступник голови – Петрів В. І.

Секретар – Кудельська М. Я.

Члени комісії:

Вороняк А. С.,
Каблак Г. П.,
Красій П. М.,
Марунчак Т. М.,
Чирко Н. А.,
Чорний Я. В.,
Кислінська В. М.

БОРОТЬБИ З ПИЯТСТВОМ, НАРКОМАНІЄЮ І РОЗПУСТОЮ

Голова комісії – Березівський І. В.

Заступник голови – Дем'янюк О. М.

Секретар – Дембич І. І.

Члени комісії:

Баран Г. В.,
Бейко М. Я.,
Бумба Ф. С.,
Криворучко М. М.,
Стиранкевич П. В.,
Андрусів О. М.,
Лутчин В. І.,
Басовський М. А.,
Библів М. Л.,
Скрипник М. В.,
Кулічковський В. М.

ПО СВЯТАХ, ТРАДИЦІЯХ І ОБРЯДАХ

Голова комісії – Заник В. М.

Заступник голови – Поташник Я. М.

Секретар – Мельник Т. Г.

Члени комісії:

Грицан А. В.,
Добровольський В. В.,
Когутяк В. Л.,
Костів Г. І.,

Коржинська Б. М.,
Кульбанська О. В.,
Курищук К. В.,
Литвинський В. М.,
Лутчин В. І.,
Неділенко А. О.,
Побуцька М. В.

У СПРАВАХ НЕПОВНОЛІТНІХ

Голова комісії – Березінський І. В.,
Заступник голови – Неділенко А. О.,
Секретар – Луцька О. В.

Члени комісії:

Колодій М. М.,
Гуменяк В. Я.,
Закеляж В. В.,
Чирко Н. А.,
Михайлишин Л. Ю.,
Олійник Т. К.,
Когутяк В. Л.,
Маланій Л. Д.,
Сакала С. М.,
Бережницький М. І.,
Раскатова С. Г.

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАКОНУ «ПРО МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ РСР»

Голова комісії – Заник В. М.,
Заступник голови – Стасюк В. В.,
Секретар – Корінь Л. В.

Члени комісії:

Івасюк В. П.,
Коломиєць М. І.,
Мартинів С. Й.,
Дутка Ю. М.,
Лещій О. В.,
Щерба В. В.,

Павліха І. В.,
Строчук В. С.,
Чолій Б. В.,
Білецька В. Д.

З ЖИТЛОВИХ ПИТАНЬ

Голова комісії – Березівський І. В.,
Заступник голови – Уштан В. І.,
Секретар – Богач О. В.

Члени комісії:

Возняк Б. М.,
Гречух З. П.,
Лаба Г. П.,
Цапів В. А.,
Марунчак Т. М.,
Шумейло Л. Й.

Сесія ухвалила політичну декларацію, яка стверджує, що з моменту її прийняття влада у місті переходить до органів народу. Втручання будь-якої партії чи громадської організації в діяльність Рад, зазначається у цьому документі є неприпустиме. Депутати закликали до консолідації всіх, хто вболіває за долю міста.

Депутати обговорили питання «Про Статус міськрайонної газети «Зоря Прикарпаття» до введення в дію Закону «Про пресу» буде не органом, а газетою Калуської міської і районної Рад народних депутатів та міської партійної організації. Її редактор буде призначатися на спільній сесії міської та районної Рад. Газета виходитиме без гасла «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!».

Сесія міської Ради народних депутатів завершила свою роботу 12 квітня 1990 р. // «Зоря Прикарпаття». – 1990, 18 квітн. – № 62. –

С. І.

**Подання Калуській міській Раді Івано-Франківською
обласною прокуратурою у справі демонтажу радянських
пам'ятників**

Подання Калуській міській Раді Народних депутатів

Про відміну рішення шостої сесії XXI скликання Калуської міської Ради народних депутатів в частині демонтажу пам'ятників В. І. Леніну та визволителям м. Калуща - «Танк Т-34» є незаконним.

Законом УРСР від 13 липня 1978 року «Про охорону і використання пам'ятників історії та культури» чітко регламентовано порядок спорудження, охорони і виключення об'єктів з переліку пам'ятників історії та культури.

Зокрема в ст. 17 Закону встановлено, що виключення об'єктів з переліку пам'ятників республіканського і місцевого значення допускається лише з дозволу Ради Міністрів УРСР.

Споруджений в 1950 р. пам'ятник В. І. Леніну в м. Калущ, рішенням облвиконкому від 28. II 1969 р. № 612-4 взятий під охорону, згідно з паспортизацією об'єктів історії і культури є пам'ятником монументального мистецтва місцевого значення. Пам'ятник визволителям м. Калуща - «Танк Т-34» включений в анотований список, як пам'ятник історії.

Тому пам'ятник В. І. Леніну і «Танк-34» в м. Калущі є об'єктами, що охороняються Законом Української РСР «Про охорону і використання пам'ятників історії і культури».

Згідно із ст. 34 вказаного закону знесення, переміщення пам'ятників історії та культури забороняється. У виключних випадках знесення або переміщення таких пам'ятників допускається лише за

рішенням Ради Міністрів УРСР по відношенню до пам'ятників республіканського і місцевого значення.

Такий порядок повинен бути дотриманий і при вирішенні питання про демонтаж пам'ятників В. І. Леніну і визволителям м. Калуша - «Танк-34».

Рішення шостої сесії XXI скликання Калуської міської Ради народних депутатів в частині про їх демонтаж суперечать діючому законодавству, оскільки це питання не відноситься до компетенції місцевих Рад народних депутатів.

На підставі наведеного, керуючись ст. 25 Закону «Про Прокуратуру СРСР» прошу:

- відмінити рішення шостої сесії XXI скликання Калуської міської Ради народних депутатів від 22 серпня 1990 р. в частині демонтажу пам'ятників В. І. Леніну та визволителям м. Калуша - «Танк Т-34» як незаконне;

- вжити відповідних заходів по недопущенню подібних порушень закону у майбутньому.

Про результати розгляду цього подання необхідно повідомити прокуратуру області в установлений законом місячний строк.

О. Мартинюк прокурор Івано-Франківської області, старший радник юстиції.

Мартинюк О. Подання Калуській міській Раді Народних депутатів. // «Зоря Прикарпаття». - 1990, I вересн. - № III. - С. I.

«ДЗВОНИ ПІДГІР'Я»

№ 44

Витяги з матеріалів статті у газеті «Дзвони Підгір'я» про діяльність четвертої сесії Калуської міської Ради першого демократичного скликання

ВИРІШИЛИ ПОІМЕННИМ ГОЛОСУВАННЯМ

«..Минулої середи, як ми повідомляли, відбулася четверта сесія міської Ради народних депутатів XXI скликання. На ній заслухано повідомлення комісії мандатної, гласності та достовірності інформації про перевірку і результати виборів депутатів міської Ради 20 травня і 17 червня цього року.

Інструктор облвиконкому О. М. Нікітін ознайомив депутатів з порядком формування наказів виборців, депутатських запитів та контролю за їх реалізацією.

Заслухано повідомлення Р. В. Сушка та Є. О. Гірника про діяльність між сесіями президії міської Ради та міськвиконкому.

На пропозицію депутата Л. Д. Маланій сесія прийняла заяву про підтримку Народної Ради, що об'єднує демократичний депутатський блок у Верховній Раді УРСР, на пропозицію депутата Л. Т. Стефановської – звернення до Верховної Ради Української РСР, щоб домоглася проходження нашими юнаками служби в армії на території власної республіки.

Не тільки, а може й не стільки перенасиченість порядку денного питаннями вплинула на тривалість сесії і цього разу. Не бракувало їй звиклих для наших днів

емоційності, гостроти, пристрастей, що нерідко заводили обговорення того чи іншого питання в тупик.

Критична ситуація виникла майже на самому початку — під час обговорення кандидатур на вакантну посаду завідуючого загсом. Конкурсна комісія, яку очолював керуючий справами міськвиконкому В. М. Заник, запропонувала сесії чотирьох претендентів: Н. Г. Лазар, Л. І. Лукашевич, Н. С. Романів та М. П. Якименко. Протягом 15 хвилин відбувалося знайомство депутатів з кожним претендентом, вивірялися їх підходи і позиції, розуміння нової для них справи.

У ході обговорення симпатії депутатів розділилися: ймовірними претендентами залишалися юрисконсультант виробничого об'єднання «Карпатнафтомаш» Н. Г. Лазар та бетонник першого будівельно-монтажного управління М. П. Якименко..».

«..Пропозиція щодо перенесення цього питання на наступну сесію не набрала необхідної кількості голосів. Вирішили визначитись по кожній кандидатурі голосуванням. Лазар заручилася підтримкою 10 депутатів, Лукашевич — одного, Романів — трьох, а Якименко — 52.

Гостра дискусія точилася довкола рішення президії міської Ради, яким дирекції виробничого об'єднання «Хлорвініл» надано право на реконструкцію цеху по виробництву хлорвінілу. В ході обговорення з'ясувалося, що адміністрація об'єднання робить спроби обійти це рішення, добиваючись розширення виробничих потужностей, прагне виробляти після реконструкції цеху 375 тисяч тонн продукції в рік. Президія ж обумовила свій дозвіл цифрою 250 тисяч — рівно скільки виробляється сьогодні. Група депутатів висловилася однозначно: ніякого розширення не допустити, і навпаки, йти шляхом скорочення хімічного виробництва. Якщо і дозволити реконструкцію, висловлювалися прихильники такої позиції, то після її

завершення виробляти в рік не більше 100 - 120 тисяч тонн шкідливого продукту.

Альтернатива реконструкції - закривати цех, говорили інші депутати, а це призведе до різкого скорочення робочих місць, оскільки цех технологічно зав'язаний на три заводи об'єднання, вважаємо реконструкцію з дотриманням нинішніх потужностей невідкладною. На таке рішення впливав і такий факт: інофірма запропонувала нові технологічні лінії потужністю 125 і 250 тисяч тонн. Найменше їх зниження унеможливить контракт, тобто реконструкцію доведеться проводити хімікам власними силами.

Оскільки внесені пропозиції різко розмежовувались, а кожне рішення носило, крім усього, соціально значимий аспект, вдалися до поіменного голосування. Реконструкцію цеху із дотриманням нинішніх потужностей (250 тисяч тонн хлорвінілу в рік) підтримали такі депутати: М. Л. Библів, З. В. Білий, В. О. Болецький, В. М. Бонтей, Л. С. Братасюк, В. М. Бреславський, Б. М. Возняк, Є. О. Гірник, М. І. Гривнак, М. Д. Гриців, П. В. Драгомирецький, Р. П. Захарія, М. М. Зеленко, С. М. Зінько, І. О. Зубкевич, Л. В. Касьмін, В. І. Ковальчук, М. І. Коломиєць, В. С. Корнас, І. П. Короташ, В. Д. Кузьмич, В. І. Любас, В. Є. Люлін, М. В. Магас, О. Й. Мартинів, Р. В. Матковський, С. Д. Микитюк, М. М. Нетяга, Я. М. Олійник, І. В. Павліха, Г. Д. Павлишин, Б. М. Петрина, О. А. Підліснюк, Б. О. Плескун, В. А. Попович, І. Д. Рим, Н. М. Рим, Б. М. Сербін, Л. Т. Стефановська, В. С. Строчук, Р. В. Сущко, І. П. Ткачик, Г. С. Томащук, В. Ф. Федоляк, К. М. Хобзей, В. А. Цапів, Б. Б. Чолій, Б. М. Яковина (всього 51).

За рекомендацією із зменшенням потужностей проголосували: В. А. Вайтекаускас, В. В. Василів,

А. Т. Горбатий, В. Я. Гордій, Г. С. Дутка, Ю. М. Дутка,
В. П. Івасюк, М. С. Качанюк, М. С. Костюк,
С. Є. Левицький, М. М. Луцький, Б. В. Мазур,
Б. І. Мазур, Л. Д. Маланій, Л. П. Мельничук,
В. І. Опальченко, Р. В. Переймибіда, Д. М. П'юрко,
О. Ю. Рубін, С. М. Сакала, А. П. Свидиренко,
О. І. Свидиренко, В. І. Уштан, Н. М. Уштан,
Б. В. Чолій, Р. О. Шмігельський (26)».

*Вирішили поіменним голосуванням // «Дзвони Підгір'я». - 1990,
II липн. - № 14. - С. 1.*

№ 45

**Матеріали про тодішній стан освіти, основні проблеми
її розвитку в м. Калущі станом на серпень 1990 р.**

НАЦІЮ ВІДРОДИТЬ ШКОЛА

Спочатку хліб, а потім школа.. Цей крилатий вираз французького юриста Дантона, здається найвлучніше характеризує прагнення новообраних Рад народних депутатів поетапно вирішувати складні проблеми нашого сьогодення. Попередня сесія, як ми знаємо, накреслила шляхи вирішення продовольчої програми. А нині на порядку денному не менш кричуще наше лихо - школа. Отже, час найвищий придивитися до проблем деполітизації школи і шляхів її національного відродження. Саме такою і була тема промови голови постійної комісії міської Ради народних депутатів з виховання, освіти і роботи з молоддю Івана Павліхи.

Ні для кого не таємниця те, зазначив доповідач, що наша школа сьогодні в глибокій кризі. Маємо вже, як мінімум два-три втрачених покоління. І це - наслідок деформацій суспільних цінностей, історичного безпам'ятства, занепаду і духовного зубожіння.

Нині, як на долоні, видно, що командно-бюрократична система, творцем якої була КПРС, упродовж десятиліть вела політику денационалізації і русифікації народів СРСР. Все робилося для того, щоб школа була відірвана від культурно-історичних традицій народу. Така відірваність освіти від духовних надбань народу й привела до того, що в нашому суспільстві з'явилися нігілісти, манкурти, прибічники «масової культури», міщани-споживачі, нероби, злочинці, наркомани, алкоголіки.

У попередні роки всіляко прагнули виховати новий тип людини з активною життєвою позицією. І насправді, замість однієї нормальної людини нині маємо так багато типів, що боїмось вийти на вулицю, бо на ній, як правило, повноправно заправляють корумповані елементи, дільці так званої тіньової економіки, паразити, які не проти поживитися плодами чужої праці? Нині дивуємось, що сучасні акселерати й Гудзика пришити не вміють. А ще більше нам, українцям, дивно з того, що це сталося в надрах того народу, в якого чи не найбільше цінилася працьовитість.

Ми й профтехучилища ще недавно дуже часто називали кузнями кадрів. Щоправда, кадри кувалися лише на папері, а насправді виходили звідти бракороби, недовчені будівничі, хіміки, механізатори, енергетики тощо.

Щоправда у погоні за довгим карбованцем ми перехверцювали старше покоління, бо чимдуж квапилися до Сибіру. І тоді забували, що найголовніше і найсвятіше батьківське завдання – сімейне виховання. Ми руйнували сім'ї, зневажали школу, а діти тим часом вибирали собі третій, зовсім незнаний для нас, шлях. Чи не тому маємо нині покоління дволичних людей?

Шкода, звичайно, що ті батьки, котрі добре знають ціну мозолів, не виховали в своїх дітей повагу до праці.

Тому, як правило, їх діти вирізняються з-поміж інших своїм екологічним безкультур'ям, смітять в громадських місцях, а на зауваження дорослих реагують добре завченою фразою про те, що мовляв тітонька прибере, бо вона за це гроші отримує. Де ж тут повага до старших, де ж той галичанський інстинкт, який вимагає покори, подяки?

Багато шкоди у виховному процесі заподіяно завдяки й так званій неоголошеній «війні», що триває між батьками і школою. Годилося б нагадати, що ми, українці, завжди були жертвами агресій та інтриг. Нам завжди шукали ворога ті, які ще й досі торгують зброєю у світі, та й гонять наших дітей на вірну смерть в республіках Закавказзя, Середньої Азії. І так буде, мабуть, до того часу, поки не збагнемо, що саме цьому служить здеціоналізована маса, яка на кожному кроці готова паплюжити найсвятіші атрибути національної гордості — мову, символіку, звичаї, традиції тощо.

Пам'ятайте й те, як брежнєвсько-сусловські та сталінські ідеологи збиткувалися над вчителем. Йому влаштовували ганебне і принизливе змагання за якихось 25 карбованців. І щоб заволодіти такою премією, треба було бути тільки втілювачем ідей партії. Такий вчитель, як правило, не мав ні власної думки, ні пропозиції: говорив одне, а думав інше. І дитина (це було відомо) переставала такому вірити. Разом з тим, зневірювалася в собі й більшість учительства. Воно ставало інертною, байдужою масою, мабуть, ще й по тій причині, що інтелігенція називалася отим горезвісним прошарком між двома класами, якому доручали як не збір яєць, молока, м'яса, то проведення виборів і т. д.

Ще й донині маємо таких вчителів, що звиклися з глухим кутом в суспільстві, і аж ніяк не можуть уявити себе поза імперськими догмами. Саме такі нині і кажуть, що Україна може розвиватися тільки під гнітом. Інші

живуть надією, що колесо історії неминуче поверне назад. Але ж учительство, як відомо, то – передовий загін свого народу. Колись вчитель (особливо на західноукраїнських землях) виховував владу, тобто стояв вище над війтом та священиком.

Отже, покласти край цим негативним явищам зможе лише відроджена школа, така система навчання і виховання, що ґрунтується на народознавчих засадах, на духовних надбаннях українського народу.

Теперішньому радянському суспільству, що виривається з полону фальшивих стереотипів тоталітарного комунізму, так потрібно, щоб школа навчила дітей розуміти особу як найвищу цінність, пробудила в них людську гідність, совість, милосердя, мораль. Цього школа не зможе досягти, якщо вона не віддалена від політики, тобто деполітизована. А це означає, що зі всіх навчальних дисциплін необхідно вилучити єдиновірне вчення, яке сьогодні пронизує всі навчальні предмети, а також потрібно вивести за межі школи всі політичні дитячі й дорослі організації з їхніми ідеологіями.

Деполітизація школи з метою її національного відродження – це не політичний акт, а суто педагогічний захід, який допоможе вчителям на основі духовних надбань виховувати справжню людину – ГРОМАДЯНИНА.

Одним із основних принципів побудови національної школи є пріоритет загальнолюдських цінностей і моралі. І найпершу роль у цьому відводиться рідній мові, народним звичаям та традиціям. Про це слід пам'ятати педколективам усіх навчальних закладів міста, зокрема в хіміко-технологічному технікумі і культосвітньому училищі, де викладання навчальних дисциплін окремі медпрацівники проводять російською мовою. Не сприяє національному відродженню й те, що уроки початкової військової підготовки проводяться російською мовою. До

антинаціональної практики вдається середнє професійно-технічне училище № 6, яке готує спеціалістів з місцевого, учнівського контингенту на окремі замовлення з інших республік.

Дев'ять загальноосвітніх українських шкіл функціонує в нашому місті. Але, на превеликий жаль, ці україномовні школи не можна назвати національними по суті. Ще доведеться зробити чимало, аби вони такими стали. І про це, до речі на сесії сказали у своїх виступах завідувачий міським відділом народної освіти Анатолій Неділенко, директор СШ №1 Дмитро Бахматюк, директор СШ № 6, депутат Світлана Сакала, директор СПТУ – № 7 Мар'ян Бережницький, директор СШ № 3 Святослав Левицький, депутат міської ради Ганна Дутка, голова міської Ради народних депутатів Роман Сушко, депутати Лідія Стефановська, Володимир Люлін, Олександр Підліснюк, Зіновій Гречух, Любов Маланій, Іван Мелешко, Борис Возняк, вчителі СШ № 3 Уляна Смола та Оксана Бухвах, вчителька СШ № 5 Лідія Тонюк, депутати обласної Ради народних депутатів Роман Шмігельський та Роман Захарія й інші. На сесії перед присутніми виступив завідувачий обласним відділом народної освіти Богдан Томенчук.

Однак не будемо перелічувати всіх тих конкретних заходів, які спрямовані на національне відродження нашої школи. Їх отримають на руки для керування фахівці-педагоги. Але зауважимо, що школа й надалі може залишатися такою, до якої ми звикли, якщо залишимо її наодинці з відомими проблемами. Пам'ятаймо, що нація відродиться лише через школу.

Того ж дня сесія міської Ради народних депутатів розглянула питання про перейменування окремих вулиць, площі та парку міста Калуща. Отже, віднині вулиця Інтернаціональна буде називатися вулицею Мостиською,

вул. К. Маркса - вул. Долинською, вул. Чапаєва - вул. Церковною, вул. Садовнікова - вул. Височанкою, вул. Матросова - вул. Руською, вул. 40 років Жовтня - вул. Січових стрільців, вул. XXIII з'їзду КПРС - вул. Олекси Тихого, вул. 50 років ВЛКСМ - вул. Василя Стуса, вул. Капусти - вул. Юрія Литвина, вул. Калініна - вул. Михайла Грушевського, вул. Ворошилова - вул. Українською, площу Перемоги перейменовано на Майдан Шептицького, парк ім. Комарова тепер називається іменем Івана Франка.

Депутати схвалили на цій сесії вступ Калуської міської Ради в Асоціацію демократичних Рад України. Депутатський форум прийняв Звернення до Верховної Ради України, де депутати, враховуючи складну ситуацію в республіці, вимагають відновити роботу республіканського парламенту з 3 вересня, а також про те, щоб вважати недопустимим підписання нового союзного договору, поки Україна не стане дійсно суверенною державою.

На вимогу депутатів Василя Уштана, Романа Шмігельського, Андрія Горбатого, Юрія Дутки, Любові Касьмін, Михайла Качанюка та, враховуючи резолюцію мітингу від 7 серпня цього року І лист від ради ветеранів війни, на сесію було винесено питання про демонтаж пам'ятника «Танк» та пам'ятників Леніну, які знаходяться на площі Героїв та вулиці Гагаріна.

При розгляді питання про зміни в складі міськвиконкому виникла ситуація, коли група з 26 депутатів покинула зал сесії і тим самим було зірвано дальший розгляд дуже актуальних заяв громадян. Треба зазначити, що на адресу сесії міської Ради надійшли колективні заяви від працівників універмагу «Україна», жителів будинку № 2, що на вулиці Корякова (28

підписів), жителів вулиць Горького, Лесі Українки, Сергія Лазо.

Націю відродить школа // «Дзвони Підгір'я». - 1990, 28 серпн. - № 28. - С. 1.

№ 46

Матеріали журналіста Михайла Коломийця про поїздку калушан на схід України у липні - серпні 1990 р.

(м. Кам'янець-Подільський, Бар)

ЯК МИ КОЗАКУВАЛИ

Проте, далеко значна меншість українців може оцінити інший козацький скарб - сам факт появи феномена нашої національної сутності та існування першої в Європі християнсько-демократичної козацької республіки, яка була антиподом кривавій Російській імперії. Шкода, що нині так мало знаємо про те, бо, як відомо, наша національна історія дуже і дуже спляхнула, а фанатичне наукове дослідження цього питання в колах науковців сприймалося не інакше, як ідеологічний кримінал.

Так звана радянська історична думка тяжко завинила перед козаччиною, особливо в часи сталінщини і брежнєвізму. Її історію висвітлювали через призму сумнозвісної класової боротьби. Оцей догматичний підхід й сприяв історичній пам'яті про славних запорізьких козаків.

Козаччину, за прикладом Петра I та Катерини II, обстрілювали, на неї навішували всілякі ярлики.. Та й чи можна було сподіватися чогось іншого в той період, коли запроваджували невільницьку працю в колгоспах і концентраційних таборах?

Звичайно, не буду ідеалізувати козацтва, де теж були бідні і багаті, де теж точилася так звана класова боротьба. Але Запорізька Січ була прообразом нашої омріяної України. Це була така республіка, в якій ніколи не було місця кріпацтву, де був перший в Європі демократичний устрій, яким керувала військова Рада, де були господарства, що мали всі ознаки фермерського типу господарювання. Архівні документи засвідчують, що козацький уряд вже тоді дбав про охорону природи. Скажімо, треба було мати дозвіл уряду на лісокористування і письмове зобов'язання господаря не знищувати плодоносних дерев. Ліс на будівництво козацьких церков брали аж під Києвом, заборонялося два рази поспіль косити сіна на орендованих під випас худоби землях тощо.

На той час, коли Сервантес писав «Дон-Кіхота», козаки утверджували чоловічий союз — називали себе лицарями, хоч, як достеменно відомо, жінкам на Запорізькій Січі місця для занять не знаходилося.

Тут володарювали не тільки мужні полководці, але й далекоглядні дипломати, які були найосвіченішими людьми свого часу. А це наслідок того, що 500 літ тому питання освіти було тут питанням державної політики. Три чверті населення, як знаємо, було тоді освіченими, бо діяли навчальні заклади, які давали безплатні економічні, військові, музичні і т. п. знання.

Козаки, як довідуємось, з архівних документів, мали на той час добре розвинену статистичну службу, яка свідчила про досконалість державного правління. А ми лише недавно збагнули, що без цього знання керувати державою просто неможливо. Тут втікачі звідусіль створили яскраву і самобутню культуру, тут зародилося наше кобзарство. Кобзар — це не тільки виконання безсмертних дум (а такий стереотип уже відклався в наші

свідомості), але й смілива людина, філософ, врешті-решт, совість нації.

Тут, на Запорізькій Січі, народжувався наш знаменитий «Гопак» і військова українська музика. Тут у другій половині XVIII століття тривав процес формування українських прізвищ..

Як бачимо, ще не зараз з'ясуємо роль і значення козацтва в розвитку людської цивілізації. Але для нас, українців, козацька історія є немеркнучою згадкою, яка завжди сприяє нашому воскресінню. Вона, як та свячена вода з того джерела, яке відродили нам генії Тарас Шевченко і Микола Гоголь, оживляє нас — і ми знову відчуваємо себе народом, який творить свій національний міф.

Так, ми вміли мужньо вохвати за нашу свободу (на превеликий жаль, ніколи не могли її втримати), вміли класти за неї голови, але ніколи не вміли панувати історичну пам'ять про наших нащадків. Тому доречно, мабуть, згадати нині видатного літописця Самійла Величка, який найперше зрозумів це. Він писав свій літопис до тих пір, поки не осліп. Здається, саме з його творів я вичитав, що Запорізька Січ вручила Богдану Хмельницькому булаву, а разом з нею й народну демократію, яка бере свій початок ще з часів Київської Русі. Отже, вона закодована у нашій свідомості. Вона, власне, й кликала нас, калушан, туди, в степові простори, де витав колись козацький дух і наша звитяга. Тому беру приклад з патріота-літописця Самійла Величка і в літописній формі спробую відтворити час козакування тієї сотні, яка збиралася в далеку дорогу ще 28 липня за маршрутом «Калущ — Запорізька Січ».

КАЛУШ, 28 ЛИПНЯ, 7 ГОД. 30 ХВ.

ЗАСВІТ ВСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ..

У той суботній ранок щойно пробуджені від сну калушани, які зібралися на вічовому майдані біля міського центрального кінотеатру (а тут сім священників відправляли літургію), споглядаючи святково оформлену колону автобусів, мало вірили в те, що вони повернуться такими ж до рідного міста. Часом здавалося, що жителі міста скептично сприймають нашу затію, адже добре знали ситуацію та настрої в східних та південних районах України. До того ж багато з них напередодні чули й виступи на сесії Верховної Ради України. Депутатів від Запоріжжя Причкіна і Воробйова, які неабияк переживали за долю після бурхливого нашествия на острів українського люду.

Не знаю, про що думали в той момент ті, хто відважився на таку нелегку подорож-працю. Але перші краплі священної води вже впали з кропила, освятили їх лиця, транспорт.. Отже, час в дорогу. Прощаємось з близьким, знайомими, сідаємо в крісла автобусів. Підгорецька чоловіча хорова капела «Прометей» на прощання заспіває «Ой, у лузі червона калина», яку підхоплює люд, що прибуває до місця події. Нарешті автомобільна колона рушає вулицями міста.

І здійснивши своєрідне коло прощання в його новій частині, повертається назад, до центру, де люди вже створили нам живий коридор по обидва боки вулиці, що веде на Підгірки.

Гадаю, що автобусні звуки сирен ще не раз будили по дорозі заспаних мешканців Калушини. А від погляду на колону не в одного щеміло серце, а, може й здригалось, розбуджувалася заспана душа. Щоправда це вже мало турбувало тих, які вирядилися з просвітницькою місією на Запорізьку Січ. Вони думали, про те, як будити людей в

Кам'янці-Подільському, де згідно з попереднім задумом мала бути перша зупинка. А за нею – серйозна просвітницька робота над тим, аби довести, що між сходом і заходом України не повинно бути межі чи кордонів, що всі ми – єдиний український народ. І якщо шукаємо щасливу дорогу у майбутнє, то схід і захід має стати єдністю, як серцем єдиним.

28 СЕРПНЯ, КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ КРАСО УКРАЇНИ, ПОДОЛЛЯ!..

Десь на третю годину наші автобуси колесами пробігли брукованими вулицями Кам'янця-Подільського і зупинилися неподалік готелю «Смотрич». А ми тим часом опинилися в полоні музею під відкритим небом. Тоді, власне, й згадалися мені рядки з вірша Лесі України «Красо України, Подолля». Тут кожна вулиця, кожен куточок міста – це сторінки літопису далеких і близьких подій, радості і горя, слави і перемог. Понад сто пам'яток будівництва XII – XX століть дають змогу простежити живу історію розвитку цього міста і його архітектури від середньовіччя до нинішніх часів. Назву лише декілька: Руський магістрат і вірменський торговий будинок, мінарет і костюл, православна церква і ратуша, тріумфальна арка..

Мало хто знає, що Кам'янець-Подільський не підкорився жодному загарбнику, який прагнув взяти його штурмом, його оборонні вежі і фортеці були неприступними навіть для відважних воїнів з козацького війська. Нині навіть не віриться, що саме тут стратили сина Богдана Хмельницького – Юрся, що тут творив свої співомовки Степан Руданський, що Кам'янець-Подільський послужив тлом для подій в романі Анатолія Свидницького «Люборацькі», що тут бував Тарас Шевченко, що тут, врешті-решт, плідно працював чималий гурт діячів єврейської культури.. Але на все, як кажуть, свій час.

На п'яту годину, маємо бути на міському стадіоні, де Спілка Незалежної Української Молоді провадила перший свій мітинг. Калуські аматори сцени мали завершити його концертом. Отже, шикуюсь в колони — і з піснями рушаємо до стадіону, до якого буде звідси може з кілометр. Наш похід з піснями скептично приймають деякі кам'янчани. То з одного, то з другого боку вулиці, як з рогу достатку, сипляться не вельми приємні репліки. Але ми на них майже не реагуємо. Дехто навіть має сміливість запросити таких скептиків на наш концерт.

..Майже двогодинна концертна програма була ніби логічним продовженням тих полум'яних та дискусійних виступів, які ми чули тут, на стадіоні. Окрім снуміців на мітингу виступали народний депутат України В. П. Крижавнівський, Ярослав Баїк від міської філії Української республіканської партії, представниця «Союзу українок» та секретар міської ЛКСМУ (МДС). Перший наш концерт отримав дуже схвальну оцінку кам'янчан, які більшість його номерів сприймала стоячи. І неозброєним оком можна було побачити, як людей оживила пісня. Незабаром тут має відбутися фольклорне свято «Подільські вечорниці», на яке вже отримали запрошення калуські аматори сцени. Такий захід тут вельми доречний, адже саме на стадіоні довелося почути щиросердечне зізнання одного з кам'янчан про те, що ще до репресій у Кам'янці-Подільському добре співали українських пісень, а тепер, якщо хтось і співає, то такого мають за п'яного.

З козацькими та стрілецькими піснями повертали ми до готелю. Наш спів почули юні ленінградки, які примикали до нашої колони. А під готелем вони, стрибаючи від радості, просили хористів з капели «Прометей» співати ще і ще. Отже, концерт продовжувався на площі біля готелю «Смотрич». Багатоповерхова будівля відлунювала спів, який здавалося, наповнював все місто. Свідками цього

концерту були чимало кам'янчан, які зупинилися на тротуарах, а також туристи, які споглядали на наших артистів з балконів.

Вранці прокинулись швидко, бо мали ще здійснити екскурсію до старої фортеці цього дива-міста. Не знаю, як інші, але вдень я трохи розчарувався, бо побачив на своєму шляху «розмаїття» російськомовних надписів, які свідчили, що тут добре господарювали сталінські опричники. Тут чимало статуй сталінсько-брежнєвського періоду, які своїми позами тільки й нагадують нам про важку фізичну працю на полі чи то на шахті і відбивають охоту до споглядання справді історичних шедеврів. Отже, нині треба зробити все, аби цей музей під відкритим небом потрапив в руки справжніх господарів.

29 ЛИПНЯ. ОБІД.

ФЕЄРВЕРК У БАРІ

Ще в Кам'янці-Подільському до колони підійшов старенький дідусь з Вінниччини і дуже просив аби ми завернули до тих, котрі вже другий тиждень проводять голодування з політичних мотивів. Отже, запрограмовані цим повідомленням, квапимось на Вінниччину. Поспішаємо, хоч дорога важкувата, асфальт на ній розтопився під дією благодатного липневого сонця. До нашої колони несподівано вклинюється декілька мотоциклістів, які супроводжують нас певний час. Ми ще не знаємо, що вони мають намір «вициганити» в нас синьо-жовте полотнище. Нарешті в першому «Ікарусі» це зрозуміли. Не спиняючи ходу, прапор передано в руки мотоциклістів. Ті радо обганяють колону, випереджаючи нас, аби через деякий час в лісі наспіх приготувати дровко, яке можна вчепити в подарунок. В такому складі проїхали ще з десятків кілометрів. Потім мотоциклісти звернули ліворуч, а ми продовжували рух по дорозі, яка вела до районного центру Вінниччини – Бару.

Попередня машина в колоні все більше і більше відривалась від нас, а через деякий час і зовсім зникла з наших очей. То завідувачий міським відділом культури Ярослав Поташник вирішив розвідати ситуацію, бо за попередньою домовленістю тут теж мав бути наш концерт. Нарешті й наша колона в'їхала до районного центру і зупинилась в людному місті. Треба було трохи перепочити, напитися води тощо. Але перепочинку, як такого, не вийшло.

(Далі буде).

Коломиець М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». - 1990, 31 серпн. - № 29. - С. 2 - 3.

№ 47

Витяги з матеріалів журналіста Михайла Коломийця про поїздку калушан на схід України у липні - серпні 1990 р.
(Бар, Вінниця, Умань, Кіровоград)

Тут кожному - від малого до старого - доля судила стати проповідником тих демократичних зрушень, які вже сталися на західноукраїнських землях. І десь 25 хвилин тривали гострі дискусії. Було з ким дискутувати, оскільки багато людей вийшли на той час з церкви, інші - зупинились по дорозі до вокзалу.. Одне слово, бесіда тривала на різних тонах. Мене, зокрема, оточили бабусі, які казали, що я приїхав їм церкву закривати, що я «антихрист», що навіть не вмію перехреститися, не знаю «Отчечаш» і взагалі трутень, який ніколи не видів коси. Довелося показувати їм мозолі на долонях, які добре набрякли, бо перед від'їздом добре попрацював шуфлею. І перехреститися я вмів, і «Отчечаш» добре виходив.. Але своєю відвертістю я ще більше розлютив отих стареньких людей.

Та мої зусилля, мабуть не були марними, бо цим націлив чоловічу хорову капелу «Прометей» на виконання «Боже, великий, єдиний, нам Україну храни». Бачу, гурт бабусь поволі покинув мене і став ближче до хористів, які навіть не встигли переодягнутися в концертні костюми. Гадаю, що кожному агітатору, тепер трохи полегшало. Потім зазвучали «Ой, у лузі червона калина», «Козацька слава», «Хлопці, підемо боротися за славу» – і народ щиро заплескав у долоні. А гімн «Ще не вмерла Україна» вже співали й розчулені барівчани.

Вони готові були й надалі слухати продовження нашого концерту. Та ось повернулися наші хлопці з центру міста, які сказали, що місцева влада не зацікавлена в такому концерті. Нам вже не треба було агітувати публіку за нашу демократичну пресу, тепер треба було її всіляко економити, бо не знали, що ж нас чекає надалі. Через якийсь час ми ледве розлучились з барівчанами, які вже бажали нам щастя в їх обласному центрі, де ми мали б бути якраз надвечір.

29 ЛИПНЯ, НАДВЕЧІР'Я.

ТРІУМФ У ВІННИЦІ.

«..Після короткочасного мітингу наша колона з піснями і прапорами очолила похід на місце концерту, який мав відбутися в літньому театрі, що в обласному парку. За калущанами пішли тисячі людей. І що це дійсно так, то ми дізналися згодом, коли нам сказали, що літній театр вміщує 5 тисяч глядачів. Змірявши поглядом зал, ми переконалися у тому, що в ньому на початок концерту було, як мінімум 3 – 4 тисячі глядачів. Та й сцена була вельми великих розмірів, гадаю, що дівчатам і хлопцям тут було легко і приємно концертувати.

Вінничанам сподобалися всі без винятку калуські колективи. Вони співали й танцювали тут так, ніби це був останній їх концерт. І я подумав, що варто написати

великі нариси-портрети про ці колективи, вони б це заслужили. Але нині цього робити не буду, бо й так не знаю, де вмістити чимало інших не менш приємних вражень від подорожі. Скажу тільки те, що полонила своїм словом глядачів – вінничан депутат міської Ради народних депутатів Марія Библів.

Цікавим було й слово про Січових стрільців іншого нашого депутата – Олександра Підліснюка, який подбав про ілюстрації, що супроводжують ці дорожні нотатки. Бачу у цьому виступі вельми позитивний аспект, оскільки мене довгий час цікавить доля нашого земляка Миколи Федюшка-Євшана, талановитого літературного критика з Войнилова, якого скопив тиф у 1919 році тут, у Вінниці. І що гадаєте, після чудового концерту до нас підійшло чимало глядачів. Один з них, який колись реконструював наш пивзавод, сказав, що знає місце братської могили, де поховані Січові стрільці. Вона, за його словами, дуже в занедбаному стані. Щоправда, вранці ми розчарувалися розповіддю літньої жінки, яка твердила, що цю могилу сплюндровано бульдозерами по вказівці партійних функціонерів, які хотіли мати місце для будівництва своїх апартаментів.

ЗО ЛИПНЯ, ОБІД, УМАНЬ,

ЕКСКУРСІЯ НІКОМУ НЕ ШКОДИТЬ.

У понеділок вранці ми швидко покинули Вінницький готель «Південний Буг», аби поснідати в їдальні, до якої було не так вже й далеко. І саме цей день, як і весь тиждень розпочинався у нас з гострих дискусій. До наших автобусів підходили вінничани: люди різних поколінь, різних життєвих устремлінь та переконань – хто з добрим словом, а хто – і з відвертою ненавистю..».

«..Мальовниче, чисте і багатолюдне місто зустріло нас тихо. Може тому, що потрапили до нього в робочий день, а може тому, що до гостей йому не звикати. До

концерту у знаменитій «Софіївці» ще залишалося кілька годин...».

«..І тут, в «Софіївці» наші артисти зустрілися із вдячною публікою, яка переконалася, що на Західній Україні живе той народ, який зберіг не тільки прекрасну мову, але й звичаї та традиції. Власне, тут, у дендропарку, була знята втома попередніх днів. Екскурсія, як ми знаємо, ще нікому не шкодила. Та ще й в такій перлині України, як знаменита «Софіївка»...».

30 ЛИПНЯ, ВЕЧІР. КІРОВОГРАД.

ЧИ Є КОЗАКИ В КІРОВОГРАДІ?

«..Перша зупинка біля готелю «Ятрань».

— А чи є козаки в Кіровограді? Хтось жартома з калушан питається в мешканців цього міста.

— Є, є, — відповідають, — треба лише розбудити..

Тут більше, мабуть, чекали на гастрольні виступи відомого співака Олександра Барикіна, який мав бути в Кіровограді відразу після нас (про це свідчили афіші в багатолюдних місцях обласного центру). Але й нас тут з нетерпінням чекали на площі біля пам'ятника Т. Г. Шевченку зі свічками в руках ті люди, які прагнули вчутти рідне слово, рідну пісню. Гадаю, що в той вечір ми виправдали їх сподівання. І хорова чоловіча капела «Прометей» (художній керівник Іван Кримський, і вокальний керівник Галина Мартиненко), які взяли на себе весь тягар концертної програми, так розчулили кіровоградців, що ті готові були слухати їх аж до ранку. Насамкінець на замовлення глядачів підгорецький хор розпочав пісню «Рече та стогне Дніпр широкий», яку підхопила вся площа...».

(Далі буде).

*Коломиець М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». — 1990,
5 вересн. — № 30. — С. 2.*

**Витяги з матеріалів журналіста Михайла Коломийця про поїздки калушан на схід України у липні – серпні 1990 р.
(Кіровоград, Апостолове, Нікополь, Капулівка)**

Ночували в готелі «Україна». Нам й не снилося, що вранці матимемо ідеологічні двобої з працівником обкому партії. Справа в тому, що наші автобуси цілком випадково зупинилися навпроти пишного, з колонами палацу. Звичайно, багато кіровоградців з охотою читали оптимістичні написи на зразок: «Ще нам браття-українці усміхнеться доля». А це, як відомо, не дуже влаштовувало палких захисників, сусловської теорії «злиття націй». Як гості міста, ми через деякий час мусіли виконати команду справжніх його господарів. Але перед тим, як покинути його ми поклали квіти до пам'ятника Кобзарю, заспівали його «Заповіт» – і вирушили далі в дорогу.

ЗІ ЛИПНЯ, НАДВЕЧІР'Я АПОСТОЛОВЕ.

«НЕ СМІЄ БУТИ В НАС СТРАХУ..»

Тепер нас чекали в райцентрі Дніпропетровської області – в містечку Апостолове. По дорозі сюди зустріли людей з каністрами, які конче прагнули обміняти бензин на цигарки. Мало хто з нас знав, що Апостолове засноване на початку XVIII століття, але більшість все ж таки схиляється до того, що назва 16-тисячного містечка має зв'язок з християнством, адже за євангельською легендою, апостоли – то 12 найкращих учнів Христа, обраних серед своїх послідовників для проповіді нового вчення.

«..Ми показали тут повну концертну програму, не скупилися зовсім на довгі і переконливі розмови. Та й пресу нашу брали тут, як свячену воду. Одне слово, люд, що прийшов на концерт, так був розчулений піснею і словом, що ще й вночі продовжував діалоги біля готелю, де ми зупинилися на ночівлю..».

З СЕРПНЯ. НІКОПОЛЬ.

БО КОЗАЦЬКА СЛАВА КРОВ'Ю ПОЛИТА..

«..Зранку я чимдуж поспішив до палацу культури Південно-трубного заводу, де відбувалася науково-практична конференція «500-ліття запорізького козацтва і сучасність» з участю відомих істориків та письменників. Її відкривав народний депутат України, поет Іван Драч. Відразу з піснями та хоругвами до залу палацу ввійшли козаки, січові стрільці, які вишикувалися на сцені для того, аби нести тут почесну варту. Відтак хор виконав пісню «Не пора, не пора» на слова Івана Франка. Звучить гімн «Ще не вмерла Україна», яку підхоплюють присутні в залі..».

«..Про феномен козаччини казали у своїх виступах історик Михайло Брайчевський, відомий співак Анатолій Мокренко, доктор філософських наук Мирослав Попович, поет Юрій Сердюк, письменник Валерій Шевчук, поет Євген Сверстюк, доктор філологічних наук Анатолій Погрібний, голова оргкомітету Анатолій Носенко та інші..».

«..У виступах учасників конференції порушено низку нагальних проблем про українське козацтво, над яким ще мають добре попрацювати представники історичної науки. Гадаю, що ця науково-практична конференція дала цьому добрий поштовх. До речі, роботу цю треба проводити як-найшвидше, бо тут з уст працівника обласної газети я дізнався, що було аж вісім січей (п'ять з них на Дніпропетровщині)..».

«..Виступи з конференції транслялись на майдан, а наші мистецькі колективи мали щирі зустрічі з місцевими людьми. Перший концерт на площі в Нікополі зібрав кілька сотень місцевих жителів. Відтак, ми подалися до гурту на площі, де знаходився пам'ятник Богдану Хмельницькому. Тут відбувався 70-тисячний мітинг, який показав істинні

прагнення українського народу до єдності і злагоди. Потім сценою заволоділи калуські аматори. В концерті взяли участь лише два наші колективи (сцена не дозволяла показатися на людях танцювальному ансамблю «Пролісок», яким керує заслужений артист України Володимир Бака), але співала й веселилась разом з ними вся площа. Здається, що від цього концерту аж повеселішало рішуче обличчя бронзової фігури Богдана Хмельницького..».

4 СЕРПНЯ. КАПУЛІВКА. МОГИЛА ІВАНА СІРКА.

ОДИН БОГ, ОДИН НАРОД, ОДНА УКРАЇНА

«..На 10 годину всі делегації прибули на могилу кошового отамана Івана Сірка, де відбувалася Всеукраїнська панахида його пам'яті. Гадаю, що такого розмаїття національних строїв, хоругв, прапорів ще ніколи не бачила Україна. Невеличкий клапчик землі над Дніпром зібрав людей з Лівобережної і Правобережної України, Криму, козаків Кубані і Дону, представників української діаспори із США, Канади, Австралії, Швеції, Югославії, Польщі, були тут і гості з Москви, Санкт-Петербурга, Прибалтики..».

(Далі буде).

Коломиець М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 8 вересн. – № 31. – С. 2.

№ 49

Матеріали журналіста Михайла Коломийця про поїздку калущан на схід України у липні – серпні 1990 р.

(Капулівка, Запоріжжя, Олександрія)

5 СЕРПНЯ. ЗАПОРІЖЖЯ.

ЗАПОРОЖЦІ, ГОДІ СПАТИ!...

Центр торжеств перемістився до міста металургів. Сюди, до Хортиці, від самого ранку прибували й прибували автобуси. За свідченнями місцевих міліціонерів, вони

зайняли відстань, яка становила 12 кілометрів. Учасники свята згуртувалися в колони і пішли по козацькому колу на Хортиці. Під звуки козацького маршу і тулумбаса, який кликав колись козаків, минаємо трибуну і виходимо на широкі вулиці Запоріжжя. Того дня близько 200 тисяч запорожців і гостей міста здійснили хресний похід за Україну. То був 10-кілометровий піший похід, що тривав понад чотири години. Але це аж ніяк не була мандрівка чи екскурсія, скажімо до греблі Дніпрогесу. То була праця, адже в цьому синьо-жовтому потоці люди демонстрували свою єдність, згуртованість, співали пісні і скандували гасла, танцювали, несли прапори, козацькі хоругви, показували жителям мільйонного міста багатство національного одягу.

До нашої колони, яка серед усіх вирізнялася пишними строями, приєднувалися вінницькі козаки – студенти, які підстриглися під козаків і приїхали до Капулівки на конях. Прикрасили колону і козацькі хоругви.

Перед поворотом на греблю Дніпрогесу наші дівчата запросили до коломийкового кола народного депутата України Володимира Яворівського. Якийсь час він, мов на крилах, літав у запальному танці, а потім, розцілувавши наших дівчат, перебрався до іншого гурту учасників цього походу.

Наприкінці походу до нас приєднався народний депутат України Михайло Горинь. Але не знаю, чи судилося йому почути, як запорожці вручали нам символічний ключ від свого міста. Потім калушани жартували, що взяли Запоріжжя мирним шляхом і духовною зброєю – піснями і танцями, відвертістю і щирістю.

А потім на вознесенівському майдані відбувся грандіозний мітинг. На ньому знову виступив перший заступник голови Верховної Ради України Іван Плющ, який відзначив роль козацтва не тільки в історії нашого

народу. До речі, він наголосив на тому, що Запорізька Січ – то важливий етап на шляху консолідації нашого народу до української Державності. Цікаво й те, що з уст цієї людини на цих торжествах ми двічі чули здравицю «Слава Україні».

Відтак мітинг продовжили вельми чудові виступи Дмитра Павличка, Володимира Яворівського, Івана Драча, Івана Зайця, гостя діаспори Зенона Матківського з Торонто, Олександра Буряка з Сіднея. Закликаючи до консолідації прогресивних сил прозвучали також у виступах представників республіканських Народних фронтів, зокрема у привітальних промовах члена литовського «Саудіса» Леоніда Тригуба та Юрія Тимофеева із Санкт-Петербурга.

На зворотньому шляху до табору нас тепло вітали місцеві жителі. Душа і серце раділи тим змінам, які склалися тут буквально за декілька днів. На будинках, парканах, вітринах магазинів майоріли синьо-жовті знамена. Знайомі символи можна було вздріти і на автомобілях, мотоциклах, велосипедах, в руках людей.. А ті, що не могли похвалитися такими атрибутами національної символіки, то, як правило показували нам три пальці, що символізували тризуб.

Ввечері ми повернулися на поле біля Олексіївської затоки, де відбувалося запалення свічок на могилах і Великої ватри. Це був останній масовий захід в програмі святкування днів козацької слави.

6 СЕРПНЯ. ОЛЕКСАНДРІЯ.

ВОСКРЕСНЕСЬ, ВСТАНЕСЬ, УКРАЇНО!

Ще досхід сонця гості лаштувалися в дорогу, покидали козацький табір. Не квапились тільки ми, калушани, бо ще здається, вчора до нас завітали представники шахтарського міста Олександрії, що на Кіровоградщині, і дуже просили, аби завернули й до них з концертом. Десь

якраз перед нашим від'їздом з Капулівки до нас завітав представник одного Переяслав-Хмельницького музею. На його прохання ми віддали на збереження до музею наші скромні реліквії: газети, концертні афіші, стенди тощо. Що ж, нехай і тут буде згадка про тих, хто зробив внесок у справу загальнонаціонального пробудження.

Під вечір ми вже були на подвір'ї шикарної споруди (був тут колись театр, в якому з 1909 по 1921 роки працював заслужений артист СРСР Гнат Юра), що нині називається будинком культури електромеханічного заводу. Тут, власне і відбувся ще один наш концерт. Гадаю, що він надовго запам'ятається олександрійцям, що вони обов'язково співатимуть стрілецькі пісні, які так чудово в той вечір звучали у виконанні чоловічої хорової капели «Прометей». І молодь, яка була тут на концерті, мабуть, більше шануватиме ті танці, які були продемонстровані народним танцювальним колективом «Пролісок». Але найбільше в Олександрії, напевно, запам'ятався вокальний ансамбль «Молодість». Дівчата, співаючи пісню «На Івана-Купала», вийшли на сцену з віночками в руках. Полум'я свічок, що освітлювало на той час зал, дало мені змогу розгледіти дуже втомлені жіночі і дівочі обличчя. І як, освічені свічками віночки, покладані на килимок, мов на річці, попливли по спині, як дівчата проспівали пісню «Рідний край» (музику до неї написала доня Галини Мартиненко). Мені дуже захотілося додому. Щоб там не сказали, в світі чимало прекрасних місць. Але є наймиліші, найсвятіші місця, де тебе завжди чекають. Отже, в той вечір, здається, кожен стояв на тому, аби вирушати в далеку дорогу додому. І треба добре подякувати нашим водіям — Олегу Мазурику, Миколі Луговому, Мирославу Даніву, Зіновію Проціву, Богдану Которинському, які в ту ніч відважились на нелегку дорогу і везли нас до рідних домівок, в яких ми

не були майже два тижні. Але за цей час, гадаю, ніхто не відчував себе скривдженим, бо мали добрих маму й тата в особах Наталії Георгіївни Михайлової (варила нам добру козацьку кулешу) та Юрія Давидовича Трубіцина – завгоспа Палацу культури «Мінерал».

Вранці снідали в одному з кафе Хмельницького. І тут до нас підійшли ті, що теж відчували потребу в нашій підтримці. Справа в тому, що прогресивна громадськість міста вимагала від обласної Ради прийняти рішення щодо відновлення в місті української національної символіки, реєстрації громади УАПЦ, перегляду плану поставок харчових продуктів до центральних фондів. Отже, гріх було відмовити цим людям. Їх дух ми теж піднімали піснями. А потім Андрій Валага, сидючи на плечах Валентина Мартиненка, співав з паперів хмельничанам веселі коломийки. Треба сказати, що всюди їх щиро й на «біс» сприймав люд. І тут вони нікому не зашкодили, бо якраз у них була правда про те, хто ми такі і чого прагнемо в цьому світі.

Але десять хвилин того концерту швидко минули. Тепер, сідаючи в автобуси, кожен з нас думав про те, що буде там, вдома, на майдані, біля кінотеатру. Але про це вже знає більшість жителів Калуша.

Коломиець М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». – 1990, II вересн. – № 32. – С. 2.

№ 50

Матеріали журналістки Мирослави Побуцької про участь калушан у всеукраїнському політичному страйку

СОЮЗНОМУ ДОГОВОРУ – НІ!

Так одностайно заявили І жовтня калушани, які взяли участь у всеукраїнському попереджувальному політичному

страйку. На сесії Верховної Ради УРСР прозвучало, що страйкували 10 тисяч чоловік та 31 підприємство. Але ж тільки на ВО «Хлорвініл» число учасників цієї політичної акції - 11 тисяч працюючих. Кому потрібна така дезінформація. Звісно, читач розбереться.

Не з достатку, а з бідності своєї, підсиленої порожніми прилавками магазинів, невпевненості за день завтрашній вийшли люди страйкувати. Народ не хоче, щоб там, у верхах бездушності, чиновники на свій розсуд розпоряджалися його долею, укладали нові договори.

Так, ми стурбовані, що в умовах важкої економічної кризи, в якій опинилась Україна в складі Союзу РСР, щоденного погіршення життєвого рівня народу, консервативна частина парламенту та уряду республіки виношує плани зберегти імперію і втягнути Україну в новий союзний договір.

..О 10-ій годині хіміки заводу калійних добрив, одного з найбільших на виробничому об'єднанні «Хлорвініл», зібралися на мітинг. Усвідомлення того, що голос кожного, життєва позиція стануть перепоною на шляху до підписання союзного договору, і привело людей на цю площу.

Страйк, розпочався, хоч технологічний процес не був перерваний. Зосереджені обличчя робітників Калушини, які трудилися на інших промислових підприємствах, по-доброму заздять хімікам. Бо ж мають вони талони на м'ясо, імпортне югославське взуття, сантехніку. Але за це все сплачують здоров'ям. І навіть за цим талонним дефіцитом принизливі черги.

Виступає голова осередку Руху І. Д. Рим:

- Тільки повна економічна незалежність виведе нас із цього рабського існування. Ні - союзному договору.

Заступник голови профспілкового комітету заводу Я. Д. Кравець зачитав звернення координаційної ради.

Із резолюцією, яка була прийнята одноголосно, до галургів звернувся член страйкового комітету об'єднання Є. В. Країнський. Чого вимагають хіміки? Надання Декларації про суверенітет чинності конституційного закону, деполітизації державних установ, КДБ, МВС, прокуратури, проходження дійсної військової служби призовниками з України на території республіки, націоналізації власності КНРС і передачі її Радам, відставки теперішнього уряду України.

«Ні — союзній імперії зла. Хай живе суверенна українська держава», такий текст телеграми надіслали вони на ім'я сесії Верховної Ради УРСР.

«Опіку» союзних міністерств добре відчують на собі магнієвики, адже крилатий метал калусан експортується в багато країн. Перед металургами виступили заступник голови страйкового комітету заводу І. М. Зубрей, лаборантка Р. М. Співачук, голова страйкому В. М. Дністрович. Було надіслано телеграму на ім'я Верховної Ради УРСР.

На виробництві хлорвінілу партком і адміністрація не сподівалися, що люди вийдуть на страйк. Ще напередодні в одній з публікацій в «Зорі Прикарпаття» вони від імені трудового колективу заявили, що цього не буде. Але ж, як виявилось, з колективом ніхто не радився, до думок більшості не прислухався. Одне слово, як в добрі старі застійні часи. І це, звісно, сколихнуло хіміків. Більше 1000 їх прийшло до управління об'єднання. До страйкуючих приєдналися робітники заводу каустичної соди і хлору.

Годину і 50 хвилин тривав страйк. На жаль, адміністрація так і побоялась вийти до трудівників, вислухати їх. У резолюції мітингу крім згаданих вище, була вимога вивести парткоми та інші громадські організації за межі заводів.

- Всього у страйку, - наголосив голова страйкового комітету об'єднання І. В. Василів, взяло участь II тисяч хіміків. Тільки трудові колективи заводу хімічних засобів захисту рослин та відділу робітничого постачання не підтримали цієї загальнополітичної акції.

I жовтня також страйкували колективи спеціального управління механізації будівництва, експериментального заводу «Будмаш», промкомбінату, молокозаводу, станції технічного обслуговування машин, дослідного виробничого об'єднання «Карпатнафомаш», БУ-5, педагогічні колективи СШ № I, IO, хіміко-технологічного технікуму. Про це, зокрема, повідомили голови страйкових комітетів, надіславши в редакцію звернення і резолюції мітингів.

Побуцька М. «Сорзному договору - ні» // «Дзвони Підгір'я». - 1990, 6 жовтн. - № 39. - С. I.

№ 51

Матеріали з офіційного звернення відновленого товариства

«Сорз українок» до жіноцтва Калушини

Звернення установчої конференції товариства

«Сорз українок» до жіноцтва Калушини

Дороге жіноцтво Калушини! Український народ, як ні один народ у світі, вніс на собі важке ярмо поневолення. Географічне розташування, багаті надра землі української, її чудова природа завжди були приманкою для наших сусідів. Хто тільки не прагнув захопити наші родючі землі, які, за твердженням учених, могли б прокормити всю Європу. За своє право на існування, на волю наш народ заплатив мільйонами жертв. За волю неньки-України клали свої буйні голови княжі дружинники, лицарі запорізькі, молоді усуси.

Поряд з борцями землі рідної, свого народу стояла українська жінка - жінка-друг, жінка-мати.. Оспівана в піснях, вона несла на своїх слабеньких плечах весь тягар турбот за своїх дітей, за сім'ю, не втрачаючи водночас гідності.

Скільки сліз пролила наша жінка-мати над могилами синів і мужів, які полягли за волю України. Але, поховавши їх, вона наводила в домі лад і порядок, виховувала дітей гідними синами і дочками свого народу. Жінка споконвіків була Берегинею домашнього вогнища віри, національних і родинних традицій. Вона ніколи не відставала від перетворень, брала активну участь у суспільно-громадському житті.

Об'єднавшись в жіночі товариства, які в 1917 році переіменовані в єдине громадсько-культурно-просвітне товариство «Союз українок», жіноцтво України відіграло велику роль у піднесенні культурного, економічного та політичного рівня жіноцтва. Принесена на багнетах і терорі «воля» в 1939 році привела до ліквідації «Союзу українок». Йому навісили ярлик «буржуазно-націоналістичний». Українська жінка, яка піднімалася з віковичної темряви, нещастя, приниження, стала перетворюватись в нещасну рабину. Прорекларована рівноправною, вона була обтяжена важкою працею в колгоспах, на дорогах, заводах. Підневільна суспільна праця призвела до втрати авторитету берегині сімейного вогнища. Позбавлена духовності і моральних цінностей, радянська жінка шукає розради в алкоголі, розпусті, наркотиках.

Комуністична ідеологія спрямовувалася на виховання нової, національно-байдужої людини, без віри в Бога. Тоталітарний режим, породивши репресії і страх, заклав у душі народу ненависть, жорстокість, зло і зневіру.

Втративши віру в Бога і в земні ідеали, наш народ катастрофічно скочувався до бездуховності, до втрати милосердя, добра і любові. В результаті виросло покоління обездуховленої молоді, безбатченків, манкуртів, і яничарів. Це, в свою чергу, породило злочинність і насильство. Войовничий атеїзм перетворив людей в духовних калік, а морально-екологічна криза нищила нас і фізично.

Тепер стоїмо на краю пропасті, в котрій – загибель, кінець. Хто повинен повернути народ від пропасті, врятувати від загибелі?

Шановні наші жіночки, матері, сестри! Дорогі українки! Наші діти, внуки, покладають на нас великі надії. Настав час, в якому українська жінка, проявивши скільки мужності і посвяти у важкі для неї України роки, повинна знову стати на варті охорони того, що не повністю зруйновано вандалами ХХ ст. Хто, як не жінка яка дає і продовжує життя, повинна стояти на чатах його збереження. Прокидається весь український народ, щоб скинути ярмо багатовікового національного поневолення, шириться народний рух, який звільняє народ від дрімоти, страху, комплексу неповноцінності.

Українська жінко! Прокинься і ти, стань в ряди борців за кращу долю нашого народу, наших дітей і внуків, проти сваволі брехні і всякого зла. Цей шлях тобі вказує відроджене товариство «Союз українок», естафету якого передали нам ще 50 років тому наші бабусі і матері. Єднаймося, берімося за руки в нерозривний ланцюг незалежно від віку, професії і віросповідання, щоби спільно протистояти всяким силам зла. Виконати великі завдання сьогодення можна тільки в єднанні сил, бо тільки в єдності – сила народу. Центром єднання українського жіноцтва стає добровільне товариство «Союз українок», відроджене в Івано-Франківську, Коломиї,

Болехові, Долині, Городенці, Рогатині. «Союз українок» – це та рушійна сила, яка відроджує душу нації.

Делегати установчої конференції калуського товариства «Союз українок» звертається до жіноцтва Калущини, котрому не байдужа доля рідного народу, наших народжених і ненароджених дітей, вступати і поповнювати ряди нашого відродженого товариства. Кожна українська жінка, якщо вона патріот свого краю, повинна брати активну участь у відродженні свого народу.

Окремо звертаємося до Вас, шановні педагоги: «Вступайте в ряди «Союзу українок», будьте носіями знань нашої приниженої мови, літератури, історії. Засівайте в ніжні дитячі душі зерна правди, любові до рідного краю, нашого прекрасного мистецтва, виховуйте їх справжніми патріотами, людьми високої культури. Пам'ятаймо: свобода без високої культури не мислима. Народ з низьким культурним рівнем ніколи не може стати по-справжньому вільними».

Тож до праці, українські жінки! Нашої допомоги жде наш знедолений і зацькований народ. Хай благословить вас Бог і Пречиста Діва Мати в нашій важкій, але важливій справі!!!

23 ВЕРЕСНЯ 1990 РОКУ, ПАЛАЦ КУЛЬТУРИ «МІНЕРАЛ».

Звернення установчої конференції товариства «Союз Українок» до жіноцтва Калущини // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 9 жовтн. – № 40. –

С. 3.

**Матеріали журналіста Михайла Діброва про урочисті
заходи з нагоди Дня Державності**

**НА ТЕРЕНАХ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ НАМ СТІЛЕЦЬКА
СУРМА ГРАЄ**

Три години переповнений зал Палацу культури і техніки «Юність» напередодні Дня Державності – 1 листопада – слухав концерт з пісні і поезії борців за волю України, який мав вельми промовисту назву «А ми ту козацьку славу збережемо». На цей раз його організатори (відділ культури міськвиконкому, місцева філія Української Республіканської партії, Товариство української мови імені Тараса Шевченка «Відродження») винесли на розсуд громади забуту і малознану для сучасників пісню.

Звичайно, дехто з нас ще й раніше прислухався до неї. Щоправда, не в концертних залах, а за весільними столами, коли старше покоління людей, безпосередній свідок наших драм і трагедій, лише упівголоса випускало поміж людей чудову й прекрасну мелодію, ілюстровану дуже образним текстом. І була в цій пісні та магія, яка і в найтвердішій серцем людини викресувала сльозу. Шкода, що лише нині починаємо усвідомлювати, який духовний пласт був приречений на забуття.

Але пісні-думи, писані з розпуки за втраченим, нині вертаються до нас. Повертаються у виконанні вокальних дуетів, тріо, квартетів, хорів і хороших капел, фольклорних і сімейних ансамблів. Так було і на цей раз, коли здавалося, що на сцену палацу культури вийшли чи не всі аматори Калуського району. Звичайно, нема змоги розказати про всіх. До того ж, треба бути ще й музичним фахівцем, аби належно оцінити рівень виконання, скажімо,

такої пісні як «Ой там поле-полечко», яку, до речі, повторили аж декілька учасників концерту.

Але гадаю, що багатьом сподобались: Берегиня рідкісної пісні з Цвітови Парасковія Палагній, чоловічий хор із Сівки-Войнилівської (художній керівник Степан Воланюк), фолкклорний ансамбль села Збора (художній керівник Ольга Лесів), жіноча група хору села Сівка-Калуська (художній керівник Ірина Мельник), сімейне тріо Широких з Верхньої, вокальний ансамбль села Старий Угринів (художній керівник Богдан Яневич), сімейний ансамбль Климишиних з Сівки-Калуської, солістки Ярослава Попадюк та Ганна Двірник, читці Марта Барнич та Марта Лазоришин, Олечка Грицан і багато інших.

Чудовим вийшов концертний блок, що мав назву «Гей, там на горі, Січ іде». Знана в місті народна самодіяльна хорова капела «Чорногора» під керівництвом заслуженого працівника культури України Петра Піруса чудово виконала «Журавлі» на слова Богдана Лепкого та «Гей, ви, стрільці січовіі». Три пісні «Засумуй, трембіто», «За рідний край», на слова Романа Купчинського та «Козацька слава» прозвучали у виконанні чоловічого вокального ансамблю районного будинку культури під керівництвом Петра Чоловського. Гарно виглядали на сцені й Войнилівські хористи (художній керівник Ярослав Шеремета), які попри інші речі виконали для калушан й «Думу про Войнилів» на слова войнилівчанина Зіновія Греська.

Добре й те, що стрілецька пісня в той вечір тісно перепліталася з козацькою. І що саме так станеться, глядач зрозумів з прологу концерту – хореографічної композиції «Любіть Україну», – яку виконала народна самодіяльна агітбригада районного будинку культури під керівництвом Анатолія Грицана.

Та й пісня й танці, як кажуть, не обмежили духовних запитів глядача. Перед концертом присутні могли насолоджуватися витворами народних умільців району. З-поміж них, скажімо, своєрідною вирізнялися вишивки Павлини Каблак, директора будинку культури села Копанки.

А починалося це свято, як відомо, мітингом на вічевому майдані біля кінотеатру «Відродження», після якого учасники концерту поклали квіти до пам'ятників Тарасу Шевченку та Івану Франку.

Діброва М. На теренах національного відродження нам стрілецька сурма грає // «Дзвони Підгір'я». - 1990, 17 листоп. - № 51. - С. 1.

№ 53

Матеріали засідання президії міської Ради народних депутатів першого демократичного скликання

У президії міської Ради народних депутатів

У вівторок відбулося чергове засідання президії міської Ради народних депутатів. Обговорювався порядок денний наступної сесії. Вирішено одним із основних питань винести на розгляд сесії питання про виконання плану бюджету 1989 року та плани соціально-економічного розвитку і бюджету міста на 1991 рік. Прийнято ухвалу, проект якої внесла постійна комісія Ради торгівлі, громадського харчування і побуту, щодо запровадження талонної системи продажу міському населенню масла, ковбаси, тютюнових виробів та горілки.

На пропозицію комісії міської Ради народних депутатів з прав людини, законності і правопорядку вирішено відновити роботу Добровільних народних дружин у місті.

Із врахуванням ситуації, що склалася у виробничому об'єднанні «Хлорівніл», позиції осередку НРУ цього

підприємства і конкретних заходів, розроблених дирекцією на поліпшення природоохоронного режиму виробництва, президія увійшла з клопотанням до президії обласної Ради народних депутатів, яка своїм рішенням заборонила з 1 січня 1991 року експлуатацію цеху чотирьохристого вуглецю і перхлоретилену, дозволити йому роботу до 30 березня 1991 року при умові дотримання вимог захоронення гексахлорбензолу.

Президія прийняла заяву з приводу опублікування проекту Союзного договору, яка разом з ухвалами друкується в газеті.

УХВАЛА

президії Калуської міської Ради народних депутатів ПРО ВПОРЯДКУВАННЯ РОЗДРІВНОЇ ТОРГІВЛІ ДЕЯКИМИ ТОВАРАМИ

На підставі звернень виборців трудових колективів, аналізу становища, що склалося із продовольчими товарами, та з метою більш справедливого забезпечення продуктами харчування усіх категорій населення президія міської Ради народних депутатів ухвалила:

1) Запровадити на території міста у магазинах державної торгівлі з 5 грудня 1990 року продаж масла, ковбаси, тютюнових товарів та горілки по талонах.

2) Встановити на грудень 1990 року такі норми відпуску на кожного жителя міста: масла – 250 грамів; ковбаси – 500 грамів; тютюнових виробів на 2 крб. (для тих, кому виповнилося 18 років); горілки – 1 пляшка (для тих, кому виповнилося 21 рік).

3) Зобов'язати міськвиконком (голова Є. О. Гірник) продовжити роботу по вишукуванню резервів продуктів харчування для подальшого збільшення норм випуску названих товарів із січня 1991 року та розробити і

представити на розгляд президії пропозиції по впорядкуванню торгівлі життєво необхідними промисловими товарами.

4) Міськвиконкому разом з адміністрацією відділу робітничого постачання вишукати резерви дефіцитних товарів для додаткового стимулювання закупівлі м'яса і молока у населення міста та району.

5) Комітету народного контролю (голова В. П. Івасюк) взяти під особливу увагу порядок реалізації даної ухвали.

Голова міської Ради Роман Сушко.

УХВАЛА

президії Калуської міської Ради народних депутатів ПРО ВІДНОВЛЕННЯ РОБОТИ ДОБРОВІЛЬНОЇ НАРОДНОЇ ДРУЖИНИ У МІСТІ

У зв'язку із складністю оперативної обстановки в місті та неспроможністю міського відділу внутрішніх справ, котрий виведений із підпорядкування міської Ради, підтримувати належний громадський порядок, президія Міської Ради народних депутатів ухвалила:

1) Відновити роботу Добровільної народної дружини на основі положення про Добровільні народні дружини по охороні громадського порядку в Українській РСР.

2) Виконкому міської Ради народних депутатів (голова Є. О. Гірник) розробити положення про матеріальне заохочення членів ДНД.

Голова міської Ради Роман Сушко.

У президії міської Ради народних депутатів // «Дзвони Підгір'я».

- 1990, 1 грудн. - № 55. - С. 1.

**Матеріали журналіста Сергія Воскобойникова про
підлив пам'ятника Степану Бандері та святкування у
Старому Угринові 82-ї річниці з дня народження
провідника ОУН**

МІНА... ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Хтось з журналістів, описуючи відкриття у селі Старий Угринів Степанові Бандері пам'ятника, назвав його бомбою сповільненої дії. 30 грудня 1990 року ці слова справдилися. Вона вибухнула підступно, по-злочинськи закладена, під прикриттям ночі.. Правда, автор публікації у свої слова вкладав зовсім інший зміст, маючи на увазі значимість увічнення пам'яті національного героя, одного з засновників ОУН, для розвитку національного руху в наші дні.

..Десь біля четвертої години ночі промоклі, утруджені розбурханою стихією – густо вкриту землю снігом поливав дощ, гуляв поривчастий вітер – добровільні охоронці полишали пам'ятник. Невдовзі до місця колишнього обійстя Бандерів під'їхав легковий автомобіль. У темряві вдалось староугринівцям розгледіти тільки його тип і колір. Пробув недовго. О шостій годині село розбудив сильний вибух. Заметушилися люди, плакали діти..

Силу вибуху засвідчили тріщини новоспорудженого будинку, перед яким встановлено пам'ятник, вибиті шибки із вікон дванадцяти прилеглих будинків, розкидані на 70 метрів осколки монумента, пошкоджена покрівля каплиці. Чи могло статись більше лихо? Так. Тільки долею випадку не постраждало немовля, забране ненюкою від вікна. У мить вибуху, колиска, як і кімната була засіяна гострими осколками шиб. А хіба в зону вибуху не міг потрапити випадковий перехожий? Про випадковість, коли збиралося

на ранок, мови не може бути. Чи думали про це організатори і виконавці цієї злочинної акції? І так, і ні. Думали, бо зловмисник діяв кваліфіковано, спрямувавши напрям вибуху в бік городів..

Вперше так урочисто і святково відзначила Галичина народина, між іншим аж 82-і, провідника українського національно-визвольного руху Степана Бандери. Народне віче І січня у Старому Угринові, що присвячувалося цій події, зібрало посланців з різних країв України. Серед гостей були представники Києва, Одеси, Львова, Житомира, Рівного, Івано-Франківська...

Народне віче відкрив і вів депутат Калуської міської Ради народних депутатів Кузьма Хобзей. Слова шани Степану Бандері виголосили голова Калуської міськрайонної організації «Меморіалу» Олексій Грабчук, народний депутат УРСР Зіновій Дума, заступник голови Калуської районної Ради народних депутатів Мирослав Матіяш, голова Івано-Франківського проводу СНУМУ Віталій Цапович, голова Калуської міської організації Української християнсько-демократичної партії Марія Тужанська, учасник оунівського підпілля Петро Січко, депутати Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів Роман Шмігельський та Василь Івасюк, від Івано-Франківського проводу Української республіканської партії Василь Стрільців, від одеситів - Олександр Власенко, від киян - Михайло Рибальченко, депутат Калуської міської Ради зі Львова, що прибули у формі січових стрільців.

Про що говорили оратори? Найперше - про роль і місце в українському національно-визвольному русі Степана Бандери. Не було, на відміну від тверджень прокомуністичної преси, однозначних суджень про бандерівський рух. Віталій Царевич, Василь Стрільців, Зіновій Дума та інші промовці, відзначаючи великі

заслуги у боротьбі за незалежність України Степана Бандери, говорили водночас, що не підтримують окремих форм боротьби бандерівців, не розділяють і всіх ідей їх провідників. Історія, твердили вони, дала нам сьогодні шанс мирним шляхом завершити справу побудови незалежної Соборної України.

І все ж, головним у виступах було засудження тих, хто намагається посіяти ворожнечу між людьми, порушити спокій, спровокувати протиправні дії, щоб будь-що загальмувати демократичні процеси на Україні. А тому присутні гаряче підтримували заклики до спокою, злагоди, витримки. Одностайними були у рішенні спорудити у Старому Угринові новий, ще величніший пам'ятник С. Бандері. Руїни ж попередньо залишити, як свідчення вандалізму, наруги над пам'яттю визнаного світом героя України. Учасники віча висловилися за спорудження цілого меморіального комплексу із пам'ятника і музею-садиби С. Бандери, музею історії УПА, туристичного центру. На це зробили свої пожертви – 2337 карбованців. Їх зарахують на спеціальний рахунок, який буде відкрито у місцевому відділенні банку.

Віче схвалило звернення координаційної ради громадсько-політичних організацій Калушини, яке зачитав голова Калуської міськрайонної організації НРУ Василь Юрченко.

Відзначення дня народження С. Бандери завершилося виконанням гімну «Ще не вмерла Україна». Звучали колядки, пісні січових стрільців. Панувала атмосфера високого патріотичного піднесення. Ініціатори злочинної акції, м'яко кажучи, прорахувалися. Паніки чи боязні вона не викликала.

– Оцей злодійський вибух, зрозуміло, вчинили прихильники старих порядків і нового Союзного договору,

- сказав від імені односельців голова виконкому Середньоугринівської сільської Ради Богдан Іванюк.

- Вони боялися, що не буде у них більше рабів, а самі перестануть бути панами. Та нас не залякати. Вибух, навпаки, підняв наш дух. Реакція не пройде.

Підірваний крадькома вибухівкою пам'ятник Степану Бандері справді пробудив новий шлях віри, рішимості у наших краях продовжувати справу незламного патріота українського народу.

Воскобойников С. Міна.. до дня народження. // «Дзвони Підгір'я». - 1991, 5 січн. - № 4. - С. 1.

№ 55

Матеріали журналіста Михайла Коломийця про святкування в Калуші 72-ї річниці з Дня Акту Злуки між УНР та ЗУНР

БОЖЕ, НАМ ЄДНІСТЬ ПОДАЙ

Доволі холодний зимовий день Злуки всіх українських земель в єдиній державі ніби перевіряв національні почуття калушан. Але ще задовго до 12-ї години тисячі мешканців міста з синьо-жовтими прапорами і квітами заповнили вічевий майдан, що біля кінотеатру «Відродження». Духові оркестри, які награвали тут милозвучні стрілецькі мелодії й колядки, звичайно, зробили свою справу: людей на майдані різко побільшало. Ось підоспіли з хоругвами церковні громади - і людський потік розтягнувся в майже кілометрову колону, яка рушила в напрямку символічної могили борців за волю України, що в Підгірках. Тут з нагоди Злуки й відбувся урочистий мітинг, який коротким вступним словом відкрив голова міської Ради народних депутатів Роман Сушко.

Так, цього року вперше святкували ми державницьке свято – день самостійної і соборної України. І хоч обстановка нині тривожна, знаймо, не востаннє зібралися ми такою могутньою громадою. Ще не раз в день Злуки вийдемо на майдани і площі, ще не раз станемо в живі ланцюги єднання, аби збагатитися непереможною зброєю – злагодою, єдністю, братолюб'єм. Адже мусимо пам'ятати про споконвічну мрію наших батьків, дідів і прадідів, які виборювали нам право бути повноправними господарями на рідній землі. Але найперше ту землю, поділену ворогами, треба було з'єднати.

І, як знаємо, після довгих століть злучився наш нарід. Дня 22 січня 1919 року при великому здвизі народу і війська на Софійській площі у Києві у присутності представників іноземних держав делегація західноукраїнських земель на чолі з Лонгвином Цегельським обмінялася з верховною владою УНР грамотами, схвалюючи з'єднання. Директорія сповістила про це громадян України Універсалом, який підписали голова і члени Директорії В. Винниченко, П. Андрієвський, С. Петлюра, Ф. Швець, А. Макаренко. Такою була одностайна національна воля Наддніпрянщини, Галичини, Буковини і Закарпаття. Здавалося, що споконвічна багатолітня боротьба України за свободу нарешті завершилася цілком логічно. Але, на жаль, доля нас зрадила і на цей раз. Бо ворожі сили з усіх боків посунули наші землі. Влітку 1919 року буржуазна Польща захопила Галичину, Румунія – Буковину, Чехо-Словаччина – Закарпатську Україну, Східну Україну нищив Денікін.. Отже, не судилось Україні стати самостійною. Натомість кілька десятиліть в її історії тривала темна ніч – братовбивча громадянська війна, голодомор 30-х років, нищились національно-політичні кадри, тривали небачені

погроми інтелігенції, політичні репресії, русифікація в епоху так званого застою, нарешті чорнобильське лихо..

..І ось засвітився день, прокинулась Україна від летаргічного сну, знову на її обличчі спалахнула обнадійлива посмішка. Наша згорьована, понівечена Мати повернулась до нас – і вже вкотре благає порятунку. Щоправда сум трохи нівечить її обличчя. Не бачить вона поки що між нами взаєморозуміння, не бачить отої бажаної єдності. Ще знаходяться ті, які ділять її на західну і східну. А звідки ж то наше яничарство, чому так низько упав моральний рівень християнського життя? Не шукаймо далеко відповіді на ті пекучі запитання, бо вони на поверхні: безбожний атеїзм хотів знищити пам'ять про нашу церкву і єдину вселенську віру. Хто, як не він, посіяв міжконфесійні чвари. Знав, що робить, аби хоч трохи загальмувати наш поступ до суверенітету, політичної та економічної свободи.

«В єдності – сила народу», «Боже, нам єдність подай», – співаємо нині в духовних піснях. Але чи заслуговують на Божу ласку ті, які взялися ділити Бога? Не робімо так, добрі люди, аби з нас не сміялися. Бо не маємо права ділити його. Він один, як заповівав у Старому Завіті вождь ізраїльського народу Мойсей. Вірмо в єдину соборну апостольську церкву і пам'ятаймо, що лише вона має ключі від царства небесного. Отже, будьмо добрими і правильними християнами-українцями, молимося щиро – і тоді Господь Бог змилюється над нами.

Треба сподіватися, що цьому нашому болю ми вже трохи зарадили в день Злуки всіх українських земель. Адже панахида біля символічної могили борців за волю України в Підгірках відправлялася зусиллями двох церковних громад (від УГКЦ до парафіян з проповіддю звернувся отець Михайло Бігун, від УАПЦ – отець Ярослав Лашків). Обидва декани церков переконали нас в тому, що Бог

єдиний, що його не ділять, а ми, українці, народ, який сподівається Божого дару. Власне, тут, біля могили борців за волю України, прозвучала й молитва за єднання українських церков – УГКЦ та УАПЦ.

Нині кожен з нас живе в тому історичному часі, коли наравду, треба мати величезну відповідальність за майбутнє своїх дітей і внуків. Біймося їх суворого суду, бо скажуть, що мали добрий шанс, але втратили його в розбраті. Україна, піднявшись з колін, нині вимагає від нас допомоги. Отже, мусимо відповісти їй любов'ю і злагодою.

До злагоди, до єднання земляків закликали у своїх промовах і виступах депутати міської Ради Кузьма Хобзей, Марія Библів, голова Калуського СНУМу Роман Король, колишні січові стрільці Михайло Сенів з Перекосів та Степан Луцан з Калуса.

Хвилиною мовчання тут вшановано й пам'ять людських жертв в Прибалтиці.

Надвечір святкові торжества продовжувались у переповненому Палаці культури і техніки «Юність». Спочатку глядачі і свідки того концерту переглянули фільм народної кіностудії «Кристал» цієї ж культурної установи «Живий ланцюг єднання» (автор Олександр Підліснюк).

Відтак, сценою, майже на три години заволоділи аматори міста і району. Народна чоловіча хорова капела «Прометей» (художній керівник Іван Кримський), духовий оркестр СШ № 3 (художній керівник Богдан Гурський), тріо бандуристок з районного будинку культури (керівник Леся Малинка), Олечка Грицан і оркестр училища культури, Парасковія Палагній з Цвітової, Войнилівський хор (художній керівник Ярослав Шеремета), народна самодіяльна хорова капела «Чорногора» районного будинку культури (художній керівник, заслужений працівник

культури УРСР Петро Пірус), фольклорно-етнографічний ансамбль с. Збора (художній керівник Оксана Леськів), самодіяльний народний хор «Прикарпаття» заводу залізобетонних виробів і конструкцій (художній керівник, заслужений працівник культури УРСР Михайло Сондей), вокальний чоловічий ансамбль районного будинку культури під керівництвом Петра Чоловського, хор духовної музики (художній керівник Петро Кафлюк), Ганна Двірник з Новиці, троїсті музики з Кропивника та інші зробили все для того, аби відзначення 72-ї річниці Злуки всіх українських земель на Калущині надовго запам'яталося жителям міста.

Коломиець М. І. Боже, нам єдність подай! // «Дзвони Підгір'я». - 1991, 25 січн. - № 14. - С.І.

№ 56

Рішення виконкомів Калуської міської та районної Рад народних депутатів від 23 серпня 1991 року

Про ліквідацію наслідків державного перевороту

У зв'язку з фактами підтримки органами КПРС, Компартії України антиконституційного «державного комітету з надзвичайного стану» під час державного перевороту 19 - 21 серпня цього року до в'яснення приналежності органів цієї партії до вказаних подій, виконкоми Калуських міської і районної Рад народних депутатів з метою стабілізації суспільно-політичної ситуації в місті та районі і запобігання можливих протиправних дій вирішили:

І) Призупинити діяльність Калуської організації Компартії України на території м. Калуща і Калуського району з 23 серпня 1991 року та випуск її газети «Зоря Прикарпаття».

2) Начальнику управління житлово-комунального господарства міськвиконкому Кравчуку М. М. та начальнику міського ЖЕКу Красію П. М. опломбувати 23 серпня ц. р. приміщення Компартії України.

3) Керівникам підприємств та організацій міста і району, головам правлінь колгоспів, де ще не виведені партійні організації за їх межі, опломбувати приміщення первинних партійних організацій або їх сейфи.

4) Керуючий Калуським відділенням Агропромбанку Павлів С. Я. призупинити фінансові операції з міськкомом Компартії України по розрахунковому рахунку № 000700101.

5) Т. в. о. керуючого відділенням Ощадбанку Когут О. М. призупинити перерахування партійних внесків в обком Компартії, наявних станом на 23. 08. 91 р.

6) Начальнику міського відділу внутрішніх справ Керику І. Є. та заступнику начальника районного відділу внутрішніх справ Мельнику А. Д. забезпечити охорону опломбованих приміщень МК КПУ.

7) Про хід виконання рішення проінформувати міськрайвиконкоми 26 серпня 1991 року до 10 години.

Голова міськвиконкому Роман Сушко.

Голова райвиконкому Василь Прокопів.

Про ліквідацію наслідків державного перевороту // «Дзвони Підгір'я». - 1991, 30 серпн. - № 131. - С.1.

Інформація про участь калуських депутатів та громадських активістів з Калущини в мітингу поблизу Верховної Ради України на початку вересня 1991 р.

КАЛУСЬКА ДЕПУТАЦІЯ В КИЄВІ

Чи прислухалися на сесії Верховної Ради України до пропозицій народних обранців? Тоді ще повної впевненості не було. Нині ми знаємо, що основні їх вимоги вирішені. Над куполом Верховної Ради майоріє синьо-жовтий прапор, обрано нового генерального прокурора.

Як уже повідомлялось по місцевому радіомовленню, 2 вересня о 18:00 відбулася XV позачергова сесія міської Ради народних депутатів. До речі, одна із найкоротших, де розглядалося питання про політичну ситуацію в Україні. З доповіддю виступив голова міськвиконкому Роман Сушко. Міська Рада народних депутатів ухвалила звернутися до Верховної Ради України з пропозицією прийняти такі рішення: головним у роботі четвертої сесії вважати питання надання Акту незалежності реального змісту: відкликати Потребенька з посади генерального прокурора України; прискорити розслідування участі державних керівників республіки і партійних функціонерів КПУ в закаті 19 – 21 серпня 1991 року; вивести зі складу Президії Верховної Ради України народних депутатів Білоблоского, Шульгу, Печерова, які голосували за підтримку ДКНС; вивести зі складу Президії Верховної Ради України народного депутата Коцюбу, який своєю поведінкою та висловлюванням дискредитував ідею незалежності України; провести до 15 жовтня 1991 року референдум про підтвердження Акту незалежності України; замінити Федорова В. Г. – постійного представника України в комітеті по оперуванню народним

господарством СРСР так як він є виразником інтересів колишнього апарату ЦК КПУ; ввести посаду віце-президента України; визнати гімн України «Ще не вмерла Україна» Державним Гімном України, тризуб – Гербом України, синьо-жовтий прапор – державним прапором України.

Було вирішено направити в Київ повноважну депутатську делегацію для вручення даної ухвали секретаріату Верховної Ради України та депутатам Народної Ради.

Надвечір'ям 2 вересня до столиці України виїхали 44 депутати, щоб виконати цю місію. Одночасно велика група – до 200 чоловік – учасників різних рухів, партій, організацій. 3 вересня о 15:30 в редакцію зателефонувала з Києва депутат міської Ради Н. М. Рим і повідомила, що посланці Калушини виконали поставлене завдання. Вона розповіла про участь у великому мітингу на майдані перед парламентом, піднесення, яке панувало там. Прибули сюди делегації з різних областей.

4 вересня зранку ми зустрілися з головою міської Ради Романом Сушком, який очолював калуську депутацію. Хоч часу мав обмаль, але він люб'язно погодився дати політичну оцінку подіям, які сьогодні хвилюють кожного з нас.

Звучать голоси, – відмітив голова міськвиконкому, що в даний час, коли компартія, як опозиція нашій Народній Раді уже розпущена, доцільність поїздок до Києва відпадає. Опозиція у Верховній Раді нашій Народній Раді залишається великою і сильною. І поїздки в Київ потрібні й надалі. Це допомагає працювати нашим дійсно народним депутатам і швидше регулювати роботу сесії в тому напрямку, що нам сьогодні потрібно для розбудови вільної України.

Щодо самої сесії, ви вже знаєте, що із самого ранку було прийнято рішення про очищення залу від деяких

фігур, що вже надоїли, мається на увазі кам'яних фігур. У залі вже був наш український національний прапор. І ситуація змінена з першого дня. Планувалося, що робота сесії буде тривати один день. По пропозиції Левка Лук'яненка — два дні. Це міняє дещо і в планах нашої делегації, яка їхала на один день, а залишилася для роботи в Києві на два дні.

Яку оцінку дають наші депутати подіям в сесії?

Михайло Голубець, депутат від Калушини, оцінює позицію Народної Ради сьогодні як сильну і вважає, що початок сесії йде в тому руслі, що нам потрібен. Він дотримується тої думки, що й позиція Кравчука стала більш радикальною. Певно, що йому вже нема куди діватися після ганебних днів замовчування 19 — 20 серпня, тож почав діяти більш активно. Навпаки, народний депутат Хмара ситуацію на сесії оцінює негативно. Він вважає, що і вся Народна Рада зрадила його особисто й інтереси України. Вважає, що парламент треба негайно розпустити і набрати новий, доцільно вводити посаду Президента. Навіть те, що в зал внесений національний прапор, бачить, як щось ганебне і непотрібне. Його позицію можна назвати позицією знервованої людини, тими подіями, які були навколо нього протягом десяти місяців.

Про результати роботи перших двох днів сесії можна буде говорити сьогодні ввечері (1 вересня). Але маємо надію, що до вечора будуть вирішені такі питання, як відставка прокурора республіки Потебенька, а також деяких членів Президії, які в дні перевороту стали на позицію ДКНС.

На хід сесії впливають і події, які відбуваються в Москві на 3'їзді Народних депутатів, в Сімферополі, на позачерговій надзвичайній сесії Верховної Ради Автономної Кримської Республіки, а також те, що пульсує в Києві. Загрожують великою акцією непокори студенти.

Якщо сесія в ці дні не вживе відповідних заходів по виконанню вимог студентів, то не виключено, що вже в п'ятницю (6 вересня) можуть розпочатися масові акції студентів.

Київ змінився. Ми вже бачимо напис «Площа Незалежності», навколо скульптурної групи «Ленін і революціонери» споруджено великий паркан. Але і він не закриває тих надписів, які люди в захопленні чи в нервовому збудженні понаписували на пам'ятниках. Відчуваються зміни і в настроях самих киян. Всі вони підтримують, у більшості своїй, звичайно, ті зрушення, що вже стались.

*Калуська депутація в Києві // «Дзвони Підгір'я». - 1991,
7 вересн. - № 135. - С.І.*

СПОГАДИ

Євген Гірник,

(депутат Калуської міської Ради першого демократичного скликання, депутат Івано-Франківської обласної Ради I-го, II-го, IV-го, V-го демократичних скликань, народний депутат ВР України IV-го, V-го скликань).

ЗАБУТА РЕВОЛЮЦІЯ ЧИ УРОК НА МАЙБУТНЄ?

(«...ми чесно йшли, у нас нема зерна неправди за собою...»)

30 років відділяє нас від подій 1990 – 1991 років, наслідком яких стало формальне проголошення незалежності України. Відбулася зміна поколінь, і для покоління, молодшого тридцяти, цей період є terra incognita, бо воно його не переживало. Для більшості мешканців актуальними є події революції Гідності та україно-російської війни. Воно й зрозуміло: ллється кров, тисячі вбитих і поранених, постійна тривога за майбутнє. На цьому фоні Оксамитова українська революція дев'яностих років двадцятого століття сприймається, як щось дуже далеке, майже як Перша світова війна. Ця революція забута й засунута в архіви, її майже не вивчають у школі, про неї практично відсутні наукові дослідження, а шкода, бо забуте минуле багато в чому відгукується помилками української сучасності. Зрештою, без цього минулого і сучасності не було б.

Тепер конкретно про події та все, що їм передувало. Оксамитова революція була здійснена Народним Рухом України, не стільки РУХом, як організованою спільнотою, скільки РУХом, як процесом, що в той час відбувався в українському середовищі на шляху до свободи і незалежності. До цього руху я долучився влітку 1988 р. публікацією на екологічну тематику в районній газеті «Зоря Прикарпаття», що спричинило виникнення при редакції екологічного гуртка (країна в стані летаргічного сну, у застої імені Володимира Щербицького, перебудовою тут ще не пахло). Наступний крок – організація на Заводі калійних добрив (де я працював) осередку товариства української мови та участь його в міськрайонному товаристві «Просвіта» на початку 1989 р.

У місті Калуш на той час склалася оригінальна ситуація, коли незалежно існували два товариства української мови: «Відродження» (очолював Василь Івасюк), яке було організоване колишніми

політв'язнями та «Просвіта» (очолював письменник Ігор Гаврилюк), формально було ініційоване міськкомом КПУ, але вже незабаром, після створення, вийшло з-під контролю компартії. Наш осередок формально належав до «Просвіти», але ходили ми на збори як одного, так й іншого товариств.

Апофеозом подій 1989 р. став мітинг біля кінотеатру тоді «Ленінського комсомолу», потім «Відродження», який теперішньою владою фактично ліквідований. На віче зібралася половина мешканців Калуша, і це стало проривом. Потім були вибори депутата СРСР, на яких переміг Дмитро Павличко. Горджусь, що саме я від імені нашого осередку першим висунув його кандидатуру на зборах трудового колективу заводу, потім була участь у перших зборах НРУ в Києві. Далі – спільна конференція по створенню Калусько-Долинсько-Рожнятівської організації Народного Руху України.

Наступною великою подією став Ланцюг злуки від Івано-Франківська до Києва. Ми організовували ділянку від Калуша до Болехова і тут він був, можливо, найчисельнішим в Україні, місцями в 4 – 5 рядів. У Калуші Ланцюг злуки завершився величною подією – встановленням на площі Героїв щогли з національним синьо-жовтим прапором, який і досі майорить на цьому місці як згадка про цю подію. Виготовили щоглу і встановили прапор мої друзі: Микола Гривнак, Богдан Плескун, Роман Переймибіда (у майбутньому депутати Калуської міської Ради). Усі ці події передували спільним виборам до Верховної Ради (тоді ще УРСР) та місцевих рад в березні 1990 р. Було зрозуміло, що компартія втратила довіру і до Верховної Ради вибори вона програє, натомість до місцевих рад вона непрямим чином, від імені колективів висунула керівників підприємств, голів колгоспів, директорів шкіл та інших відомих людей, тому результат було важко спрогнозувати.

Ми в Калуші змогли узгодити 11 з 12 кандидатур до обласної Ради, майже всіх кандидатів до міської та районної Рад, у тому числі й мою як члена Президії місцевого Руху. Результат був вражаючий: у місті перемогу здобули 90% рухівців. До обласної Ради обрано 11 з 12 представників НРУ. Я одночасно став депутатом Калуської міської та Івано-Франківської обласної Рад. На першій, дуже драматичній сесії Калуської міської Ради я був обраний головою Калуського міськвиконкому, що формально дорівнювало теперішньому міському

голові, і працював на цій посаді рік, аж до її реорганізації. Драматизм сесії полягав у тому, що в першому турі виборів голови Ради кандидатами були Василь Івасюк та Богдан Романюк. Результат голосування був 47 на 47 голосів, а один голос був проти обох. Обидва кандидати вибули. Минуло тридцять років, і вважаю необхідним зізнатись, що голос «проти всіх» – це був мій голос. Думаю, що вчинив правильно. У другому турі я підтримав кандидатуру Романа Сушка, знявши в його користь свою кандидатуру.

Минуло багато років. З того часу я двічі обирався народним депутатом України, ще тричі депутатом обласної Ради, але такої самовідданої праці, такого ентузіазму й сміливості, як у радах першого демократичного скликання, мені більше зустріти не довелося.

Що ми встигли зробити як Калуська міська Рада? Спочатку проголосили так званий «Декрет про владу», у якому заявили, що беремо на себе всю повноту влади на території міста. Звичайно, це була швидше декларація, бо ні міліція, ні КДБ, ні військо нам не підкорялися, але ми фактично ліквідували в місті шосту статтю Конституції СРСР про провідну роль компартії – і це була революція. Депутати міської Ради на першій сесії постановили вивісити над будівлею міської Ради синьо-жовтий прапор і започаткували виконання гімну «Ще не вмерла України...». Нашою міською Радою була заснована газета «Дзвони Підгір'я» та Калуське міське телебачення, існувало також місцеве радіомовлення. Був відновлений історичний герб Калуша та затверджена хоругва громади.

За своїми функціональними обов'язками я більше працював у Калуші, ніж в області, і слід сказати, що калушани не пасли задніх.

Влітку 1990 р. величезна делегація з депутатського корпусу та творчих колективів області відзначили 500-ліття Запорізької Січі на Хортиці. У серпні цього ж року в Калуші був повалений пам'ятник Володимиру Леніну. Це сталося під моїм керівництвом, згідно з рішенням сесії міської Ради. На жаль, керівники підприємств, послуховавшись компартії, не виділили техніки для цивілізованого демонтажу, тому Ленін був повалений грейдером, а потім вночі вивезений автомобілем «Белаз» на звалище. Мені зрозумілі проблеми патріотів, що нині звальюють Леніна на східних теренах, адже опір цій справі є шаленим. У серпні 1990 р. в рідному націоналістичному Калуші протягом місяця гіршої від мене людини не було і не лише в очах

комуністів. Такі стереотипи мислення, долати їх важко. Але ми підтримали Червоноград і Коломию, повалений у Калуші Ленін був третім в Україні.

14 жовтня 1990 р. в с. Старий Угринів на родинному обійсті групою ентузіастів з СНУМ було встановлене погруддя С. Бандери. Церемонію організувала Президія обласної Ради на чолі з головою – Миколою Яковиною. Потім цей пам'ятник був підірваний російськими диверсантами, відновлений, знову підірваний і лише третій пам'ятник Степану Бандері стоїть досі.

У жовтні 1990 р. виїзна сесія міської Ради підтримала голодування студентів на граніті. Ми пройшли маршем по Києву, і в тому числі нашими зусиллями відправлений у відставку голова Ради Міністрів України Віталій Масол.

Навесні 1990 р. відбулась «Галицька Асамблея» – спільна сесія Львівської, Івано-Франківської і Тернопільської обласних Рад, що започаткувала їх узгоджені дії в галузі політики та економіки. Зокрема, всупереч Горбачовському референдуму ми організували свій плебісцит щодо незалежності України. І 90% мешканців області сказали «Так» незалежності.

У серпні 1991 р. відбулися події, що стали апофеозом діяльності депутатського корпусу. Ранок 19 серпня зустрів нас музикою з «Лебединого озера» і оголошенням по телевізору, що в Москві владу взяв так званий ГКЧП (державний комітет з надзвичайного стану).

У цей день міський голова Роман Сушко зібрав нас та заступників, у своєму кабінеті для наради, як діяти в цій ситуації. Усі ми одноставно погодились, що ніякого ГКЧП не будемо визнавати і виконуватимемо лише розпорядження українського уряду та Верховної Ради. Вирішили також порадитись з районною радою, і Роман Сушко запросив до свого кабінету Василя Прокопів, тодішнього голову районної Ради. Він погодився з нашими міркуваннями, і ми вирішили повідомити населення міста і району про нашу позицію по місцевому радіомовленню. Поки колективно готувався текст звернення, Роман Сушко поїхав і відвідав місцеві відділення міліції, КДБ, пожежної служби, зустрівся з керівниками цих установ і повідомив їх про позицію міської влади. Повернувшись, міський голова розповів нам, що силовики поведуться спокійно, ніяких вказівок від ГКЧП не отримували і поділяють нашу позицію. Після цього Василь Прокопів у прямому

ефірі місцевого радіомовлення виголосив текст, що калуська міська та районна влади ГКЧП не визнають і підкоряються лише українському уряду. Після обіду ми вирішили скликати Президію міської Ради і оформити прийняті рішення Постановою Президії, що і було зроблено ввечері цього дня. Саму Постанову в ефірі місцевого радіомовлення, при газеті «Дзвони Підгір'я» зачитав нині покійний колишній керівник відділу культури Калуської міської Ради Ярослав Поташник.

Мушу підкреслити, що за рівнем радикалізму тодішня міська Рада значно випередила як республіканські органи (Леонід Кравчук спромігся скликати Президію ВРУ аж 20 серпня, яка не прийняла ніяких рішень), так і обласні органи, що активізувались лише 21 серпня.

Ввечері 19 серпня відбулась пресконференція ГКЧП, на якій у Геннадія Янаєва тремтіли руки. Перед тим, був виступ Бориса Єльцина, і стало не так тривожно. Ми зрозуміли, що заколотники поки що не перемогли.

Усі дні 19 – 21 серпня в міську Раду заходило багато людей, нас підтримували. Проводилось багато різних нарад і зборів, розроблялись навіть плани підпільної діяльності на випадок перемоги ГКЧП. 21 серпня після нічної загибелі людей у Москві відбувались масові мітинги, ситуація загострилась, і Роман Сушко видав розпорядження про скликання Надзвичайної сесії міської Ради, яка і відбулась того дня, де з великим піднесенням були прийняті документи щодо засудження ГКЧП, заборони компартії та Звернення щодо проголошення незалежності України. 22 серпня згідно із спільним рішенням Президій міської та районної Рад міськком компартії був закритий, опечатаний. Конкретним виконавцем вказаного рішення був Михайло Кравчук, мій добрий товариш, депутат міської Ради, на той час – начальник комунального управління міської Ради, нині покійний.

24 серпня всі ми з величезним ентузіазмом сприйняли проголошення Акту про Незалежність України. Калуська делегація була присутня біля Верховної Ради, коли відбувалися ці події, зокрема підняття синьо-жовтого прапора. Після того ми взяли діяльну участь в організації референдуму 1 грудня 1991 року. Зокрема, ми з Петром Цюпою (тодішнім головою Калуського Руху) об'їздили закріплену за нами Дніпропетровську область, організували поїздки агітбригад зустрічалися з людьми. У результаті Дніпропетровська область, як і вся Україна, дала 90% голосів за українську незалежність. У честь цієї події

на побудованому нами бульварі Незалежності в грудні 1991 року був встановлений камінь, що мав стати предтечею Монументу Незалежності. Минуло 30 років, тимчасово встановлений камінь став постійним монументом, але маю тверду надію, що величний Монумент Незалежності в Калуші буде.

Після 1992 р. політична активність місцевих Рад поступово згасла. Але і в соціально-економічному устрої це скликання залишило по собі добру пам'ять. Зокрема екологічна програма реконструкції на в. о. «Хлорвініл» на той час виконувалась. Саме наша схема паювання землі була взята за основу Леонідом Кучмою під час реформи 1999 р., але ми її випередили на 5 років.

Економічна ситуація була дуже складною: купони, суцільний дефіцит всього і поділ його по талонах, починаючи від шкарпеток, закінчуючи меблями. Але підприємства працювали і розширювались, велось будівництво гімназії, стоматологічної лікарні, житла. Було забезпечене цілодобове водопостачання міста, здійснено багато інших корисних справ, про які, зважаючи на обсяг публікації, неможливо сказати. І тому, коли після шахтарських страйків Верховна Рада всупереч тодішній Конституції оголосила позачергові вибори Президента, Верховної та місцевих Рад, ми сприйняли це спокійно з почуттям чесно виконаного обов'язку.

Україна вимагала змін, проте вони відбувались далеко не в найкращий бік, у Верховній Раді створилась комуністична більшість, наближалась епоха Кучми – епоха бідності, але наша область, попри всі колізії, залишилась опорою українства, і фундамент цієї опори заклали ми, депутати місцевих рад першого демократичного скликання. Ми чесно йшли, у нас нема зерна неправди за собою!

Роман Матковський
(депутат Калуської міської Ради
I-го, III-го, IV-го демократичних скликань)
секретар Калуської міської Ради (2002 – 2006 рр.)

ПЕРШІ КРОКИ МІСЦЕВОГО САМОРЯДУВАННЯ НА КАЛУЩИНІ

Оглядаючись назад, на тридцять років, усвідомлюєш, які значні позитивні зміни відбувалися в місті та в Україні, і водночас бачиш, як багато всього ще треба зробити...

У березні 1990 року в тодішній ще Радянській Україні вперше відбулися справді вільні і майже демократичні вибори, чого ми, на жаль, не бачимо тепер. Завдяки згуртованості громади навколо патріотичних сил, у нашому місті 2 квітня 1990 року на першому засіданні, яке відкрив найстарший депутат Кузьма Хобзей, до залу в ПК «Мінерал» було внесено синьо-жовтий прапор та обрано нову міську Раду, яку очолили патріоти: Роман Сушко – голова міської ради та Євген Гірник – голова виконавчого комітету.

Пригадую, як на другому засіданні 4 квітня Роман Сушко попросив депутатський корпус запропонувати порядок денний, то одразу піднявся один із депутатів – перший секретар міськкому компартії Іван Мелешко, на що міський голова йому сказав: «Сідайте, ваша влада скінчилася!»

Тодішня міська Рада проголосила декрет, що відтепер вся влада в місті належить їй. Було встановлено синьо-жовтий прапор на приміщенні виконкому.

Третє засідання відбулося 11 квітня, а 26 квітня, у річницю Чорнобильської трагедії відбулася спільна сесія Калуських міської і районної Рад, після якої всі депутати пішли до храму Архістратиґа Михаїла на молебень. Пам'ятаю, як багато присутніх калушан, вітаючи нас, не могли стримати сліз.

Міська Рада та її виконавчий комітет проводили значні господарські та політичні дії. Було розпочато роботи по відновленню цілодобової подачі води в місто, заходи з покращення екологічного стану, прийнято ряд рішень, які стосувались перейменування радянських назв вулиць. Місцеві депутати організували виїзні засідання

під Верховну Раду і Кабінет міністрів, агітаційні поїздки на Схід України, надзвичайну сесію в період серпневого путчу 1991 р., значну агітаційну роботу на Сході і в Криму перед референдумом 1 грудня 1991 р.

Міський голова Роман Сушко і депутати тоді проявляли велику активність та ініціативу. Було засновано газету міської Ради «Дзвони Підгір'я», Калуське міське телебачення. Депутатами проведено складну роботу з демонополізації радянської торгівлі в місті, зокрема з Відділу робітничого постачання «Хлорвінілу» було від'єднано майже всі магазини в рамках комерціалізації торгівлі. Розпочалася складна масштабна робота з приватизації комунального житла громадян. Перше скликання Калуської міської Ради, її голова Роман Сушко та виконавчий комітет, без сумніву, зробили вагомий внесок у здобуття незалежності України.

Василь Івасюк,
(депутат Калуської міської Ради I-го демократичного
скликання)

ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ НА КАЛУЩИНІ В 1989 – 1991 РР.

12 січня 1989 року в газеті «Літературна Україна» опубліковано Проект статуту і Програма Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка. Необхідність у відновленні діяльності цього Товариства була вкрай важлива, адже збереження мови врятувало б українців від національного зникнення. Це усвідомили розселені по всій території країни патріоти, які дивом вижили, не втратили ідею, віру і відвагу. Вони були покликані стати будителями нації.

17 січня 1989 року автор цих записів зібрав вірних товаришів, з їхньої волі створив і очолив Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка «Відродження». Організація Товариства відбулась упродовж одного дня без відома і погодження міському компартії, тобто без можливості подальшого контролю владних структур над діяльністю організації. Щоправда, дозвіл на створення Товариства мала дати партія. Спілка письменників і Фонд культури звернулися до ЦК КПРС за таким дозволом. За словами Юрія Мушкетика, Щербицький виступив проти

ідеї створення Товариства. Врятував ситуацію Леонід Кравчук, який на засіданні політбюро був доповідачем. А саме він заявив, що Товариство рідної мови вже створене у Москві. Отже, було дозволено створити Товариство, але не української, а рідної мови.

ЦК КПРС не дозволив опублікувати документ у компартійних ЗМІ. Проте вість блискавкою розлетілась Україною. Над рідною землею почало розвиднятися, закомунізовані маси почали розплющувати очі і приходити до тями. В історії України склалася ситуація, коли «жертву» – носія мови, що її він зрікся, та ж мова була покликана рятувати. Отож, із створенням товариства почався відлік часу до відновлення Україною її державності і знищення ЦК КПРС.

Суспільно-політичні обставини продиктували вимогу проігнорувати схему створення Товариства за процедурою компартії України. Я, В. Івасюк, запропонував товаришам шлях «напростець». Таку зухвалу тактику міськком партії зустрів невизнанням Товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка. Проте історичні події того часу змушували чинну владу поступово йти на компроміс. Навколо України витає історична багатонаціональна визвольна стихія. Народи передають один одному естафету національного самовизволення. Цей рух набрав максимальну швидкість та географічне поширення. Виняток, тимчасово, становлять Білорусія та Україна. Щоб не опинитися під уламками концтабірної імперії, Україні теж потрібно покидати цю тюрму. Компартія корчиться в передсметрних конвульсіях, проте її щупальця глибоко запуснені у свідомість українців.

Необхідно визнати, що, крім компартійно-адміністративної протидії, на перешкоді розвитку Товариства на початку був і внутрішній фактор – взаємна недовіра і підозра. До цього призвели наклепи КДБ щодо співпраці патріотів національно-визвольного руху 45 – 50 років із НКВС. І звинувачувані, і свідки, і підозрювані – усі, хто опинявся в лещатах репресивної системи, були приречені, адже залишати живими учасників національно-визвольного змагання означало залишати паростки національної ідеї. Тих, хто вижив, КДБ жахливими способами змушувало до письмових зізнань, свідчень, підписання наклепів, до письмової згоди на співпрацю. У випадку відмови переслідувань зазнавали усі родичі, друзі. У результаті люди боялися спілкуватися із потенційним націоналістом. Варто визнати, що це була дуже ефективна форма масового психологічного та морального

терору. Навіть ті, хто згідно із «Декалогом націоналіста» мали би першими погоджуватися на співпрацю із Товариством, відмовлялись приходити на перше засідання установчих зборів, аргументуючи це тим, що будуть присутні ті чи інші особи. Тому перше установче зібрання було нечисленне.

Засідання відбулося в помешканні Андрія Горбатого. Я переконаний, що варто було відновити історичну справедливість і відмовитися від назви, продиктованої ЦК КПРС (Товариство рідної мови ім. Т. Г. Шевченка). Тож відновлено назву – Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка.

Завданнями Товариства було вимагати практично неможливого від влади: перейти на вживання української мови в усіх сферах суспільно-політичного життя, добитись можливості брати участь у виборах на основі багатопартійної виборчої системи з метою приходу до влади. Звісно, проти Товариства буде спрямовано жорсткі дії влади, але, якщо ми вирішили провадити боротьбу, то зупинятись не можна. Заборона – цвіт свободи, а свобода – плід боротьби. Протидія противника повинна нас стимулювати. В історично доленосну мить ми повинні думати, діяти стратегічно, одностайно і швидко. Проект Статуту і Програма Товариства – перша офіційно дозволена іскра, яка може погаснути, якщо ми не розбудимо українську інертну масу з духовного летаргічного сну. Під прикриттям за державне функціонування української мови необхідно практично виборювати незалежну державу, адже мова поневоленої нації в загарбаній країні – як цвіт на морозі.

З цих причин я запропонував відмовитись від схеми організації Товариства, починаючи на первинних, на місцях, осередків до міськрайонної конференції. Також не витрачати унікальний момент для пошуку компромісного затяжного діалогу з міськкомом партії з метою отримати дозвіл на організацію Товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка, а значить не публікувати на сторінках компартійної газети «Зоря Прикарпаття» оголошення про організацію координаційної ради із списком прізвищ її членів. Саме така незалежна діяльність Товариства приведе нас до мети. Друзі сприйняли мою пропозицію з розумінням, однак, на їхню думку, це був виклик системі.

Перші загальні збори Товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка відбулися в неділю 26 лютого 1989 року в приміщенні Калуської музичної студії. Прибуло більше двохсот членів

Товариства. Усі не змогли зайти у приміщення. Передбачаючи заборону проведення несанкціонованих зборів, я вирішив провадити їх із томами Леніна на столі, зокрема з працями, у яких висвітлено національне питання. Уже 4 березня 1989 року зі мною зустрілись члени координаційної ради підготовки міськрайонної установчої конференції Товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка «Просвіта». Вони вимагали негайно на зборах розпустити Товариство. Ми не виконали їхню вимогу. Це був підступний маневр компартії – організувати за участі комуніпатріотів Товариство української мови, яке згодом отримає назву «Просвіта» з метою протиставити його Товариству української мови імені Т.Г.Шевченка «Відродження»-Рух, розколоти його зсередини і ліквідувати. Дійшло до судового засідання, на якому мені, В. П. Івасюку, було оголошено офіційне застереження за організацію несанкціонованих зборищ. Почалася конфронтація між комітетом В. П. Івасюка та оргкомітетом, очолюваним М. І. Коломийцем, котрий займався в установленому порядку створенням первинних осередків Товариства української мови ім. Т. Шевченка «Просвіта» і готував міськрайонну установчу організацію.

На черговому зібранні ради Товариства «Відродження» я висловив пропозицію, що не варто у весняно-літньо-осінній період випрошувати у влади приміщення, а проводити загальні віча Товариства щонеділі почергово біля пам'ятників Т. Г. Шевченку та І. Франку. Взимку перейти до приміщення актового залу міськкому компартії.

14 червня 1989 року, після п'яти місяців протистояння міськком компартії таки зареєстрував організацію під назвою Товариство української мови ім. Т. Шевченка «Відродження». Незалежно від свого правового статусу Товариство не змінювало ні стратегію, ні тактику. Всупереч комуністичним заборонам, членами Товариства «Відродження» було організовано несанкціонований мітинг проти нового закону про мови в Українській РСР, який відбувся у неділю 6 серпня 1989 року у місті Калуш. На віче прибули громади з довколишніх сіл під національними прапорами, співаючи Гімн та інші національні пісні. Лунали заклики боротися за український народ та його мову. 10 серпня 1989 року мене викликали у Міську раду на вимогу головного прокурора області як відповідача у справі підготовки і проведення несанкціонованого мітингу.

Отже, дорога, якою з першого кроку без сумніву і страху пішло Товариство української мови ім.Т. Г. Шевченка «Відродження»-Рух, привела Калушину до Всеукраїнського державного Храму.

Суспільно-політична ситуація примусила ЦК КПРС визнати багатопартійну виборчу систему. Першим депутатом від багатопартійних демократичних сил до Верховної ради СРСР став Дмитро Павличко. Він був висунутий кандидатом у депутати Товариством української мови ім. Т. Г. Шевченка «Відродження»-Рух і обраний виборцями Калуського, Галицького, Долинського та Рогатинського районів.

У вересні 1989 року Товариство української мови імені Т. Шевченка «Відродження»-Рух оголосило себе колективним фундатором офіційного Народного Руху України.

19 листопада 1989 року – день міжрайонної установчої конференції Народного Руху України на Калушині. Після виконання 507-ма делегатами Гімну, тоді ще забороненого, почали виступати промовці.

Після перемоги на виборах національно-демократичних сил (березень 1990) та формування ними місцевих органів влади (квітень-травень 1990). Товариство «Відродження» в ролі офіційного Народного Руху України на Калушині спрямовує свої зусилля на Схід і Південь України, поширюючи національну ідею.

Богдан Романюк
(секретар Калуської міської Ради І-го демократичного скликання)
(1990 – 1994 рр.)

ПЕРШІ УРОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ!

Роки першого демократичного скликання Калуської міської Ради були багаті на події. Згадуючи цей час, хотів би зупинитися на кількох подіях:

- 1) підготовка і проведення виборів в 1990 році;
- 2) перші офіційні міжнародні конфлікти;
- 3) серпневі події 1991 року та проголошення незалежності України.

Якщо згадати, як проходили перші демократичні вибори, то слід відзначити, що узгодження дії опозиційних до комуністичної влади сил дали такий високий результат: зі 100 депутатів новообраної ради тільки 10 були від комуністичних висуванців.

Раніше, як відомо, у «виборах» завжди перемагали представники «непорушного блоку комуністів і безпартійних». І побороти цю машину було не просто. Але якраз тоді перемогла твереза оцінка ситуації з боку новостворених організацій. У Калуші на той час існувало два товариства української мови: «Відродження» та «Просвіта», навколо яких згуртувалися активні калушани. Виборчі округи були поділені між цими товариствами і ніхто не висував на погоджений округ своїх представників, а спільно затверджувались єдині кандидати від опозиційних до комуністів сил.

Кожне товариство української мови мало по 50 округів, на які висунуло кандидатів у депутати. Збори проводились в концертному залі культосвітнього училища.

Головуючий називав номер виборчого округу, і хтось від присутніх оголошував спільну наперед кандидатуру. Усе проходило згідно з домовленостями. Оголошується виборчий округ, по якому товариство «Просвіта» узгодило кандидатуру Ігоря Гаврилюка – голову міського товариства «Просвіта». У цей час мав виступати Богдан Яковина, назвати кандидатуру Ігоря Гаврилюка. Але Богдан чи не почув номер округу, чи відволік свою увагу, і сталася заминка. Цим скористалися представники «Відродження», які оголосили кандидатуру лікаря А. Свидиренка. Збори одностайно проголосували. Це був серйозний недогляд. Правда, кандидатуру І. Гаврилюка потім підтримали висуванням до обласної Ради.

Якби не було такого упущення, хто знає, як би було далі. На моє переконання, І. Гаврилюк був би кандидатом на посаду голови Калуської міської Ради.

Після виборів, коли стали відомі новообрані депутати міської Ради, постало питання: кому бути головою міської Ради. Товариство «Відродження» висунуло кандидатуру Василя Івасюка, а товариство «Просвіта» почало заново обговорювати свою кандидатуру. У результаті погодили мою кандидатуру. І почалась підготовка до першої сесії. У першому турі обидві кандидатури, Василь Івасюк і Богдан Романюк, отримали однакову кількість голосів – по 47 кожен.

За тодішніми правилами обидва вважались необраними і не мали права повторно висуватись.

На повторному голосуванні депутати від «Просвіти» довго вмовляли висуватись Романа Сушка. Він тоді планував свою наукову діяльність і мав великі перспективи. Але вкінці погодився стати кандидатом на посаду голови Ради. Товариство «Відродження» висунуло Мирона Кравчука.

За результатами голосування, головою міської Ради обрано Романа Сушка.

Слід сказати, що Калуська міська Рада з перших днів своєї роботи активно включилася в політичне життя України. Було багато роботи як у галузях медицини, освіти, екології, комунального господарства, релігії, так і в загальнодержавних питаннях. Багато ініціатив було спрямовано на те, щоб про Калуш знали як в Україні, так і за її межами.

Пригадую, як голова міської Ради Роман Сушко вийшов на організаторів міжнародної конференції щодо місцевого самоврядування. Конференція проходила в м. Кракові (Польща). На неї відрядили двох делегатів: Євгена Гірника, який тоді був головою міськвиконкому, і мене (я тоді був секретарем міської Ради).

На конференцію з'їхалося багато представників країн Східної Європи. Були там і від прибалтійських держав, Білорусії, Росії і були ми з Калуша та представляли Україну.

Український державний синьо-жовтий прапор висів поряд з державними прапорами інших країн-учасниць.

Що цікаво, про нашу делегацію ніхто з посольства не знав, і спочатку не відвідав конференцію. Але вже через день, до Кракова прибув представник посольства України.

Так Калуш нагадав Європі про Україну на цій конференції.

Була неділя 19 серпня 1991 року. Я поїхав раненько до Коломиї, де мали відкривати пам'ятник Степану Бандері. Зібралось всенародне віче. Були виступи. І тут стало відомо про путч в Москві. Я терміново повернувся до Калуша.

По-різному реагували калушани на цю подію. Багато комуністів негайно почали сплачувати членські внески, які вже тривалий час не здійснювали. Деякі раділи майбутній розправі над новою владою. Але до честі депутатів, членів виконкому, громадських активістів, ніхто з них не панікував.

Голова міської Ради Роман Сушко був переконаний у тому, що путч скоро закінчиться. Постійно засідала президія Калуської міської Ради, на якій вироблялися рішення на різні ситуації, було опубліковано звернення до жителів міста, району із закликом зберігати спокій, не піддаватися паніці.

Так сталось, що 20 серпня 1991 року мені виповнилось 40 років. У цей час моя дружина з дітьми перебували на відпочинку в Одесі. Ми з членами виконкому, президії, районним керівництвом та кількома депутатами вирішили відсвяткувати день народження. І це був пам'ятний день народження.

Наступного дня, в Калуш приїхав член Президії Верховної Ради УРСР Дмитро Павличко. Він розповів про події, які відбувалися в Києві, Москві, вислухав наші міркування і висловив переконання, що все буде добре для України.

На той час з ініціативи В'ячеслава Чорновола і НРУ в Україні була зареєстрована Асоціація демократичних Рад і демократичних блоків в радах, яка об'єднувала представників новостворених політичних і громадських організацій, що займали державницьку позицію.

На 23 серпня 1991 року в місті Дніпродзержинську (тепер м. Кам'янське) було призначено чергові збори Асоціації. На ці збори було делеговано мене як секретаря Калуської міської Ради, а вона була офіційним членом Асоціації.

І от 24 серпня 1991 р. в Києві проходить сесія Верховної Ради УРСР, а в Дніпродзержинську члени зборів Асоціації з нетерпінням слідкують за ходом подій. І тут приходить звістка, що Верховна Рада України прийняла Акт Незалежності України. Сказати, що ця звістка була для мене надзвичайною – це не сказати нічого. Більшість делегатів підтримали Акт. Але було і багато таких, хто говорив, що не треба зараз було голосувати за цей документ, а краще було почекати, щоб Борис Єльцин розправився з комуністами і т. п.

Але з Києва на наші збори приїхали депутати Верховної Ради, які пояснили свою позицію з голосуванням. За їхніми словами, в Україні склалась така ситуація, коли комуністична більшість у Верховній Раді зі страху готова була голосувати за Акти Незалежної України. І гріх було не скористатися такою ситуацією, бо не відомо, як би вони голосували через деякий час. І це правда, бо незабаром комуністи оговтались і шкодували про вчинок.

А далі була заборона компартії, і всі наступні події: референдум 1 грудня 1991 р., вибори Президента України і багато-багато незабутніх подій.

*Надія Рим,
(депутат Калуської міської Ради
I-го і II-го демократичних скликань)
(1990 – 1998 рр.)*

ДІАЛОГИ У СХІДНІЙ УКРАЇНІ
*(спогади із агітаційної поїздки на Січ до її 500-річчя
(липень – серпень 1990 року)*

Нагадаю читачам, що це 1990 рік: Радянський Союз існує, керує державою комуністична партія, ні про які інші партії не може бути й мови, теперішні державні символи України синьо-жовтий прапор і тризуб під суворою заборonoю.

28 липня, м. Кам'янець-Подільський

Перехожий, побачивши нашу колону автобусів, вигукує до товариша: «Ой, глянь, з тризубом їдуть і не бояться!»

29 липня, м. Вінниця

Мені на зустріч крокують двоє чоловіків пенсійного віку. Один до мене:

— Зачем приехали? Работать надо, а не мотаться!

Інший, мов би сам до себе:

— Я вот всю жизнь работаю, а что имею?

Один з місцевих чоловіків підходить до мене і агресивно питає:

— Зачем приехали на нашу землю?

— Я вважаю, що це і моя земля, адже я – українка!

— Это вы так считаете, а мы считаем, что вы из-за границы приехали. Стрелять вас надо!

— Ваш час, на щастя, вже минув.

31 липня, м. Апостолово

Велика площа. Наш хор «Прометей» співає на одному кінці площі, місцеві стоять на відстані десь метрів 50, слухають. Я роздаю нашу газету між слухачами. Стою біля однієї жінки. Раптом вона звертається до мене з такою інтонацією, мовби щойно прокинулася зі сну:

- Колись і ми так співали, і «Наталку Полтавку» ставили...
- А куди ж це поділося? – запитую і чую у відповідь розгублене:
- Не знаю...

1 серпня, с. Капулівка Дніпропетровської області, осередок святкування 500-річчя Запорізької Січі

Наш табір розташувався на березі Каховського водосховища. Жінка середніх літ принесла до табору велику макітру вареників. Каже, що наш спів долинає до села. Напередодні нашого приїзду селян попереджали, що приїдуть озброєні бандерівці, тому треба пильнувати дітей, можуть викрасти і вбити. Та не всі місцеві повірили. І на завершення: «Дякую вам, що приїхали! Ви пробуджуєте поснулий народ».

7 серпня, м. Хмельницький

Наш хор «Прометей» із синьо-жовтими прапорами крокує дорогою, виспівуючи стрілецькі пісні. Разом із нашим супроводжуючим міліціонером, капітаном Ярославом Манжелеєм, йдемо тротуаром, я роздаю агітаційну газету, спецвипуск «Дзвони Підгір'я». Більшість городян захоплено спостерігають за хором. Раптом до нас підбігає жінка поважних років і звертається до правоохоронця російською:

– Почему вы не прекратите это безобразие? Смотрите, что делается! Их надо немедленно арестовать!

Наш капітан з гідністю відповідає:

– Даруйте, але у Києві над міською Радою також майоріє синьо-жовтий стяг. То що мені і там його нехайно їхати і знімати? (напередодні рішенням сесії демократично обраної міської Ради Києва над міською Радою на Хрещатику підняли синьо-жовтий прапор).

Підходить молода жінка і звертається до своєї землячки:

– Почему Вы возмущаетесь? Это же флаг князя Владимира!

Леся Кирилович
(депутат Калуської районної Ради III-го та Калуської міської
Ради V-го, VI-го демократичних скликань, голова Калуського
міськрайонного об'єднання ВУТ «Просвіта ім. Т. Шевченка»)

А МИ ТУЮ СТРІЛЕЦЬКУ СЛАВУ ЗБЕРЕЖЕМО...

1 листопада 1990 року у Підгірках, передмісті Калуша, постала символічна Стрілецька могила.

Ідея спорудження могили для вшанування пам'яті про борців за волю України народилася серед односельчан. Голова місцевого осередку Народного Руху України Богдан Мазур, громадські активісти Ярослав Андибур та Богдан Федорко вибирали місце, яке б найкраще підійшло для цього пам'ятного знаку, радилися, як має виглядати могила, навіть їздили до Крилоса дивитися на вже споруджену там могилу Січовим стрільцям. Текст напису та зображення національних символів державності на пам'ятній плиті узгоджували з представниками місцевої влади.

Усе село брало активну участь у спорудженні могили, були створені вуличні комітети, їх голови збирали гроші. Касиром була Іванна Долинська, секретар осередку НРУ. Вона разом з чоловіком Антоном Долинським протягом п'яти місяців день у день були на місці спорудження могили. По 8 вантажних машин щодня возили ґрунт з кар'єру біля села Студінка. Директор автобази Володимир Федорович Касич сприяв, щоб машини були завжди «на ходу». Бульдозерист Ярослав Козак від зорі до зорі розрівнював і укладав землю. За всіма роботами пильно стежив міський голова Роман Васильович Сушко, який підтримував ідею підгірчан щодо спорудження могили.

Проект розробив архітектор Петро Макогін. Активними учасниками спорудження були Василь Гнатович Мельник, Йосиф Михайлович Іванічок, Василь Якимович Дзундза, Олекса Шакета, Іван Медзин, Григорій Загон, Михайло Баволяк, Володимир Михайлович Капець, Володимир Володимирович Капець, Іван Лазар, Ганна Боцян, Ігор Петрів, Іванна Лук'янівна Мельник, Петро Бойко, Михайло Балван, Ольга Франко та багато інших підгірчан. Працювало ціле село – від малого до великого, носили розчин, виконували зварювальні роботи, проводили світло, встановлювали огорожу і вхідну арку, обкладали

могили кицками землі з травою, малювали, збирали фотографії та біографічні дані про земляків, чиї імена навечно закарбовані на пам'ятних плитах.

Благословив справу парох Підгорецької церкви Стрітення Господнього о. Михайло Бойчук, допомагали члени церковного братства, учителі та учні місцевої школи, депутати міської ради першого демократичного скликання, члени Підгорецького осередку Народного Руху України. Багато промислових підприємств міста надали допомогу у виготовленні тризуба, хреста та тернового вінка, огорожі, вхідної арки, пам'ятних плит, виділили необхідні будівельні матеріали та провели благоустрій прилеглої території. У результаті спільної праці методом «народної будови» Стрілецьку могилу було визнано загальноміською.

На пам'ятній плиті викарбувані слова :

«Жодні темні підступні сили не здатні позбавити український народ пам'яті та шани до своїх синів і дочок, які віддали свої життя за святу справу – побудову Української Соборної Незалежної Держави».

Урочисте освячення символічної могили Українським Січовим стрільцям та пам'ятного знаку борцям за волю України відбулося 1 листопада 1990 року, у день відзначення 72-ої річниці з дня проголошення Західноукраїнської Народної Республіки.

Освятив хресне знамено, символічно зроблене під березовий хрест з терновим вінком, єпископ Павло Василик з Івано-Франківська. Він особисто доклав чимало зусиль для виходу з підпілля в 1989 році української греко-католицької церкви. Панахиду спільно відслужили місцевий парох о. Михайло Бойчук, парох Церкви Архистратига Михаїла і декан Калуський о. Михайло Бігун, о. Петро Хімії та десяток священників відновленої греко-католицької церкви. Співав підгорецький парафіяльний хор, керівник Степан Маркович Думінкевич, дяки Олекса Будзан та Михайло Когут, керівник похоронного хору Петро Бойко.

Українські патріотичні пісні Січових стрільців, вояків Української повстанської армії прозвучали у виконанні народної самодіяльної чоловічої хорової капели «Прометей» під керівництвом Івана Кримського у супроводі оркестру народних інструментів під орудою Любові Курник. Учасники творчого колективу передали пригорщу землі з могили кошового отамана Івана Сірка, яку мали честь відвідати

під час поїздки на святкування 500-ліття Запорізької Січі в серпні 1990 року. Про це свідчить напис на меморіальній плиті.

Багатотисячне віче та поминальна панахида за участю очільників міста та предстоятелів Івано-Франківської єпархії української греко-католицької церкви, представників політичних партій та громадських організацій демократичного спрямування краю, стало початком щорічного відзначення чергової річниці проголошення Західноукраїнської Народної Республіки.

Щоразу місцева громада в День Незалежності України та на Покрову, 14 жовтня, тут вшановує пам'ять і молиться за душі героїв, які від віку віддали своє життя за волю і кращу долю України. Протягом 30 років незмінними учасниками цих заходів є церковний хор (диригент Ганна Дзюбановська) та капела «Прометей». Під акомпанемент народного оркестру народних інструментів (керівник Любов Курник) хористи виконують українські пісні: козацькі, стрілецькі, повстанські. Звучать патріотичні вірші, доповідачі та ведучі розповідають про історичні події, про героїв, чийі імена навечно вписані в історію боротьби за волю і незалежність України. І традиційно всі разом виконують пісню «Заквітчали дівчатонька стрілецьку могилу».

21 червня 1992 р. з участю місцевих осередків «Меморіалу», РУХу і громадськості Підгірок були перепоховані на сільському цвинтарі ті, хто більше сорока років лежав на калуському чи інших кладовищах, вбиті, закатовані, без молитви поховані. Учасником розкопок була моя мама – Каспришин Ярослава Павлівна. Вона розказувала, що кості свого хлопця Івана Когута розпізнала одразу, він був могутньої статури і великого зросту. Багатолюдна процесія з останками героїв рухалася пішки з Калуша до Підгірок. Труни з останками М. Андибура, Ф. Козака, Й. Дзундзи, І. Будзана, П. Кухара, М. Бойка, Яківа «Степ» у супроводі рідних і близьких, священнослужителів, учнів місцевої школи, громадських активістів та представників влади поверталися із забуття до рідного села на вічний спочинок. Через рік на їх могилі зусиллями Ярослава Молочного, сина М. Андибура, який, аби уникнути переслідування, з дитинства жив під прізвищем тітки, Богдана Федорка та Ігоря Петріва постав величний стрілецьких хрест, який освятив о. Михайло Бойчук.

Оксана Тиха

*(депутат Калуської міської Ради V-го демократичного скликання,
донька Мельника Йосипа – депутата Калуської міської Ради
I-го демократичного скликання)*

СПОГАДИ ПРО БАТЬКА

Народився Мельник Йосип Маркович 15 лютого 1927 року в селі Гринівці Тлумацького району в родині сільського столяра. Мій дідусь, Мельник Марко Іванович, був заарештований в 1940 році, коли батьку виповнилося 13 років. Дідусеві випала дуже трагічна доля. НКВС заарештував його як члена ОУН, УНДО і звинуватив у поширенні листівок антирадянського змісту, вивішуванні синьо-жовтого прапора, зберіганні забороненої на той час літератури: «Історії України-Руси» Михайла Грушевського, «Нарису історії України» Дмитра Дорошенка, «Історію України» Івана Крип'якевича, «Історію запорізьких козаків» Дмитра Яворницького. Також мій дідусь до 1940 року був кур'єром, зв'язковим між депутатом польського сейму, що був Тлумацьким адвокатом, Іваном Макухом та керівником ОУН (М) Андрієм Мельником, який нелегально перебував у маєтку митрополита Андрея Шептицького у Підлютому. А 1939 році дідусь Марко разом зі своїм братом Михайлом брав участь в обороні столиці Закарпатської України – міста Хуст.

Мій батько завжди згадував свої юнацькі роки: «Часто в нашій хаті збиралась велика родина, завжди лунали жарти, сміх, грали в шахи та обговорювали політичні події того часу. Тут формувались добровольці Закарпатської України, яка стала незалежною в 1938 – 1939 роках. Ритм життя порушив перший прихід советських «визволителів» у вересні 1939 року. Тоді ж почалися масові арешти українських активістів».

Я пригадую, як мій батько розповідав про свою участь в Організації українських націоналістів, спочатку, у 1942 році, у рядах молодіжної ОУН «Юнацтво», а згодом - як член військової реферантури «Вістун», як зв'язківець, стрілець.

Часто мій тато розповідав про перебування свого батька в засланнях. Марко Мельник пройшов через тюрми Станіславова, Львова, Москви. Разом з іншими арештантами був завезений баржею по річці

Печора в республіці Комі для будівництва залізниці до Воркути. Годували їх гнилою рибою та мерзлою картоплею. Від холоду і голоду вони вмирали, як мухи. Мій тато відвідав свого батька в засланні в 1952 році в м. Акчатау Карагандинської області. Він розповідав сину, що під кожною другою шпалою поховані в мерзлоті один-два арештанти під час будівництва залізниці до Воркути.

Повернувшись з Караганди, батько працював на цегельному заводі в Калуші. Через рік вступив до Ленінградської лісотехнічної академії (у Львові йому було відмовлено через націоналістичну діяльність батька). З третього курсу батько перевівся у Львівський лісотехнічний інститут, який закінчив в 1960 році.

Працював інженером лісового господарства на підприємствах Івано-Франківщини. У 1991 році був обраний депутатом Калуської міської Ради першого демократичного скликання. Йосип Мельник входив у комісію з охорони довкілля, яку очолював знаний захисник природи – Роман Захарія. Разом вони створили громадську екологічну організацію «За виживання», керівником якої став мій батько після смерті Р. Захарії.

Під час діяльності цієї організації Йосип Мельник ініціював перевірки держлісгоспів, приватних лісокористувачів, мисливських господарств області та району на відповідність їх господарської діяльності законам України. Також він неодноразово звертався в прокуратуру області, до голів ОДА, РДА, обласного управління лісового господарства про незаконну вирубку деревини в лісопарковій зоні та навкруги міста, хімічних та енергетичних виробництв: ЗАТ «Лукор», ТОВ «Карпатнафтохім», ВАТ «Оріана» та Калуська ТЕЦ.

Йосип Мельник та громадські екологічні природоохоронні організації стверджували, що незаконні вирубки цінних порід деревини в лісових масивах, що оточують місто Калуш, мають негативний вплив на екобезпеку хімічно забрудненого міста. Дубові насадження відіграють важливі рекреаційні функції для населення Калуша та очищають повітря від твердих та газоподібних шкідливих викидів.

Мій батько разом з іншими екологами Калущини – Михайлом Довбенчуком та Ігорем Дидичем неодноразово звертались до Калуської міської Ради, міністерства екології, обласного управління екології про доцільність утворення заповідних об'єктів на території Калуського району.

За наполяганням Мельника Йосипа та інших громадських діячів у 2008 році Івано-Франківська обласна рада ухвалила рішення про створення природно-заповідного фонду області (заказники). Як бачимо, багаторічна титанічна праця громадських екологічних організацій увінчалась успіхом – створенням ботанічних заповідників «Копанки» та «Вістова» на теренах Калущини. Їхня мета – збереження елітних дубів від варварського вирубування, науково-дослідницька робота, рекреаційно-оздоровчий вплив на калушан, екологічний фактор (поглинання токсичних відходів хімічних виробництв), майбутні туристичні об'єкти.

Впродовж 10 років батько очолював Калуську міськрайонну громадсько-політичну організацію ОУН. Будучи позаштатним кореспондентом газети «Галичина», досліджував та висвітлював на шпальтах місцевих та обласних ЗМІ події про визвольні змагання ОУН та УПА. Відновлював історичну пам'ять про діяльність Кирила Осьмака – президента Української Головної Визвольної Ради, зустрічаючись з його донькою – Наталею Осьмак, яка надавала матеріали для публікацій. У газеті «Дзвони Підгір'я» висвітлював події про боротьбу легендарного командира «Залізної сотні» УПА Громенка.

Через 63 роки після трагічної загибелі братів Мельників батько ініціював збір коштів на встановлення пам'ятника у їх рідному селі Гринівці Тлумацького району. Принагідно зазначу, що до цього братська могила братів Мельників, членів ОУН та УПА, залишалась безіменною довгий час.

Працюючи депутатом першого демократичного скликання, був ініціатором перейменування деяких вулиць міста Калуша. Вулицю 1 травня перейменовано на вулицю Ярослава Мельника («Роберта») – Крайового провідника ОУН Карпатського краю.

Все своє життя Йосип Мельник присвятив служінню Україні, її утвердженню як незалежної держави. Пригадую його слова: «І зараз не все гладко, тому що зусилля на об'єднання національно-патріотичних сил залишаються поки що нездійсненими. Але оплакувати минуле не варто, необхідно працювати на майбутнє. Ми отримали незалежну державу, за яку боролися. Але лише за формою, а реальним змістом її ще треба наповнювати: економікою, культурою, екологією, духовністю, патріотизмом...» (2013 р.).

ДОДАТКИ

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РІШЕННЯ

від 14.04.89 № 73
м. Калуш

Про реєстрацію Калуського
об'єднання Товариства укра-
їнської мови імені Тараса
Шевченка.

Виконавчий комітет міської Ради народних депутатів
в и р і ш и в :

1. Зареєструвати Калуське об'єднання Товариства української мови імені Тараса Шевченка.
2. Дати дозвіл на відкриття рахунку в Калуському відділенні Агропромбанку.
3. Печатку, штамп та іншу атрибутику виготовити в установленому порядку.

Голова виконкому

Секретар виконкому

І.В.Березівський

А.І.Панькович

Калуш, друк. VII-88 р. з.3913, т. 3000 А4

**Рішення Калуської міської Ради народних депутатів
«Про реєстрацію Калуського об'єднання Товариства української мови
імені Тараса Шевченка»
(документ з архіву Калуського міськрайонного об'єднання
ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка)**

Президії Верховної Ради
Української РСР

м.Київ, вул. Кірова, 5

Копія: Головній Раді
Товариства української мови
ім. Тараса Шевченка

м.Київ, вул. Орджонікідзе, 2

Ми, 470 делегатів Калуської установчої Конференції Товариства української мови імені Тараса Шевченка, звертаємось до Президії Верховної Ради УРСР з клопотанням про надання українській мові правового статусу державної мови на території УРСР і утворення української мови як мови міжнародного спілкування в Українській РСР.

За дорученням Конференції

Голова Калуського об'єднання
товариства

Члени Правління Товариства

Гаврилюк
І.І.Гаврилюк

Сушко
Р.В.Сушко

Коломисць
М.І.Коломисць

Матіяш
М.І.Матіяш

м.Калущ

19 березня 1989 року

**Звернення делегатів Калуської установчої
конференції Товариства української мови імені Тараса Шевченка до
Президії Верховної Ради Української РСР
з клопотанням про надання українській мові статусу державної
(документ з архіву Калуського міськрайонного об'єднання
ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка)**

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РІШЕННЯ

від 31.07.89 № 147

м. Калуш

Про відношення товариства
української мови ім.Т.Г.Шев-
ченка "Відродження"

Розглянувши відношення товариства української мови
ім.Т.Г.Шевченка "Відродження" про надання дозволу на проведення
6 серпня 1989 року мітингу в м.Калуші, виконавчий комітет міської
Ради народних депутатів в и р і ш и в :

І. Не дати дозволу названому товариству на проведення
мітингу 6 серпня ц.р. в місті Калуші.

І.В.Березівський

А.І.Панькович

Калуш, друк. VII-88 р. з.3913, т. 3000 А4

Рішення Калуської міської Ради народних депутатів
«Про відношення товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка
«Відродження»»

(документ з приватного архіву Василя Івасюка)

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РІШЕННЯ

від 31.10.89 № 211
м. Калуш

про розгляд заяви товариства
української мови ім.Т.Г.Шев-
ченка "Відродження"

Розглянувши заяву товариства української мови ім.Т.Г.Шев-
ченка "Відродження", виконавчий комітет міської Ради народних
депутатів в и р і ш и в :

1. дати дозвіл товариству української мови ім.Т.Г.Шевчен-
ка "Відродження" на відправлення панахиди 5 листопада 1989 року
з 11.00 до 14.00 на площі Героїв.

2. Відповідальним за проведення панахиди тт. Горбатову А.І.
та Бандурі М. забезпечити належний громадський порядок під
час її відправлення.

3. При відправленні панахиди дотримуватись вимог указів
президії Верховної Ради СРСР від 20 липня 1988 року "про поря-
док організації і проведення зборів, мітингів, вуличних похо-
дів і демонстрацій в СРСР" та президії Верховної Ради СРСР від
20 квітня 1981 року "про прапори і вимпели державних і гро-
мадських органів, організацій української РСР та їх службових
осіб".

Голова виконкому

І.В.Березівський

Секретар виконкому

А.І.Панькович

Калуш, друк. VII-88 р. 3.3913, т. 3000 А4

Рішення Калуської міської Ради народних депутатів «Про розгляд заяви
товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка «Відродження»»
(документ з приватного архіву Василя Івасюка)

ПРЕЗИДІІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР
ЦЕНТРАЛЬНОМУ КОМІТЕТУ КПРС
ПРЕЗИДІІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР
ЦЕНТРАЛЬНОМУ КОМІТЕТУ КП УКРАЇНИ

РЕЗОЛЮЦІЯ

мітингу з приводу надання українській мові статусу державної та міжнародного спілкування в межах УРСР.

Виходячи з історичних фактів минулого і сьогодення, учасники мітингу однозначно теоретично і практично переконались, що Вами не виконувались, не виконуться і, з усього видно, не виконуватимуться державні закони: Конституція СРСР, Конституція УРСР та ленінські настанови у національному питанні, зокрема, невід'ємного права кожного народу на рідну мову, історію, культуру, тобто право на своє існування. З метою добитись від Вас виконання законів і поваги до українського народу, серед якого Ви живете **ВИМАГАЄМО:**

надати українській мові статусу державної та міжнародного спілкування в межах УРСР;

припинити обмін спеціалістами між республіками під прикриттям Інтернаціональної взаємодопомоги;

повернути українському народові його національну символіку: Блакитно-жовтий прапор, Тризуб, Гімн;

не чинити перешкод в утворенні і діяльності Товариств української мови та Народного Руху України за Перебудову;

узаконити правову відповідальність за порушення державного статусу української мови, а також за порушення прав національних меншостей на задоволення своїх національно-культурних інтересів;

права користуватися українською мовою при дипломатичних відносинах УРСР з іншими країнами;

увічнення пам'яті жертв штучного голоду на Україні в 1932-1933 рр та жертв сталінських і брежнєво-сусловських репресій. Притягнути до відповідальності злочинців перед українським народом;

надати УРСР економічної незалежності;

виключити з Конституції СРСР статтю про керівну роль КПРС;

вважати день 17 вересня 1939 р. - днем реалізації договору Молотова-Ріббентропа;

не чинити перешкод громадянам республіки у виборі релігії незалежно від віросповідання;

вважати 9 березня святом української мови на Україні та в регіонах масового проживання українців, а 24 травня встановити традиційне республіканське свято словянської писемності і культури;

припинити поділ учнів на групи, з метою поглибленого вивчення ними російської мови, або аналогічно проводити уроки з української мови та літератури;

припинити розпочате заново будівництво і розширення існуючих АЕС та екологічно небезпечних хімічних об'єктів на території України;

ліквідувати існуючі і не допускати будівництва могильників для захоронення радіоактивних і токсичних відходів на території України;

прямих, таємних, альтернативних виборів;

дозволити вільний виїзд українцям для спілкування з українцями за кордоном;

введення в усіх середніх спеціальних та вищих навчальних закладах вступних екзаменів на українській мові;

викладання в усіх без винятку середніх спеціальних та вищих навчальних закладах історії України, українського літературознавства;

припинити фальсифікацію історії України і видати твори визнаних всім світом істориків України;

узаконити як одну із ознак громадянина УРСР знання ним української мови;

надати українцям, які проживають на території інших союзних республік, таких прав, якими користуватимуться інші нації, що проживають на території УРСР;

щоб шкільні і дошкільні заклади було у кількості відповідній до процентного складу населення УРСР, а вищі навчальні заклади були тільки на українській мові, за винятком університетів, де створити факультети для навчання на мовах національних меншостей на території УРСР;

щоб громадяни УРСР несли обов'язкову військову службу на території УРСР;

анулювати договір про будівництво нового хімічного комплексу з американським мільярдером А. Хоммером в м. Калуші;

піддати експертизі міжнародної екологічної комісії діючі виробництва в/о "Хлорвініл" ;!

Закрити їх в разі невідповідності вимогам міжнародних стандартів.
Вводити в дію тільки за санкцією міжнародної комісії.

ЗАСУДИМО:

Як злочин проти українського народу невиконання Верховною Радою УРСР та ЦК КП України Конституції СРСР, Конституції УРСР та Ігнорування спадщини В.І.Леніна;

двомовність, як узаконення русифікації українського народу;

як злочин проти українського народу, права батькам вибирати мову навчання своїх дітей. В даний період, при масовій русифікації України і при відсутності шкіл українською мовою навчання – це смертний вирок українському народові...

висловлюємо недовіру сучасному українському урядові і ЦК КП України, який очолює ставленик вождів застою – Щербицький.

РЕЗОЛЮЦІЯ прийнята на мітингу в місті Калуші
6-го серпня 1989 р.

Кількість учасників мітингу 25-30 тисяч.

**Резолюція з приводу надання українській мові статусу державної та
міжнаціонального спілкування в межах УРСР**
(документ з приватного архіву Василя Івасюка)

П Р О Т О К О Л

четвертої сесії Калуської міської Ради
народних депутатів двадцять першого
скликання

від 4 липня 1990 року

м.Калуш

Були присутні:

- депутати міської Ради народних депутатів	- 84 чол.
- депутати Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів	- 5 чол.
- завідувачі відділами міськвиконкому, керівники підприємств, організацій і установ, які не обрані депутатами	- 35 чол.

В роботі сесії взяв участь інструктор відділу облвиконкому т.Нікітін О.М..

Четверту сесію міської Ради народних депутатів відкрив Сушко Р.В., голова міської Ради народних депутатів.

Сесія затвердила порядок денний і регламент роботи сесії з врахуванням пропозицій депутата Стефановської М.Т. про включення в порядок денний сесії прийняття звернення до всього народу України та її Верховної Ради відносно проходження військової служби юнаками нашої республіки та депутата Маланій М.Д. про прийняття заяви на підтримку Народної Ради Верховної Ради Української РСР.

П О Р Я Д О К Д Е Н Н Й :

І. Організаційні питання.

І.1. Про визнання повноважень депутатів міської Ради народних депутатів, обраних 20 травня та 17 червня 1990 року замість вибу-
лих.

доповідає: т.Олійник Л.М. - голова постійної ко-
місії мандатної, гласності та достовір-
ності інформації.

І.2. Про внесення змін в склад постійних комісій міської Ради народних депутатів.

доповідає: т.Романюк Б.М. - заступник голови місь-
кої Ради народних депутатів.

І.3. Про внесення змін в склад комісії впровадження Закону про мови в Українській РСР.

доповідає: т.Саник В.М. - керуючий справами
міськвиконкому

Протокол четвертої сесії Калуської міської Ради
від 4 липня 1990 р.

(ДАІФО. - Ф. 2004. - Оп. 1. - Спр. 1659. - Арк. 16)

П Е Р Е Л І К

питань, які розглянуті на сесіях міської Ради
народних депутатів
XXI скликання

№: Дата :		:
пп:провед. :	Назва питань	: Примітка
:сесії :		:

I сесія

- I. 2.04.90 I. Організаційні.
- I.1. Вибори голови міської Ради.
 - I.2. Вибори заступника голови Ради.
 - I.3. Вибори голови виконкому.
 - I.4. Призначення голови комітету народного контролю /на спільній сесії з районною Радою/.
 - I.5. Утворення постійних комісій міської Ради.
 - I.6. Утворення президії міської Ради і затвердження складу президії.
 - I.7. Затвердження заступників голови міськвиконкому і керуючого справами.
 - I.8. Затвердження членів міськвиконкому.
 - I.9. Затвердження керівників відділів і управлінь міськвиконкому.
 - I.10. Затвердження заступника голови виконкому і членів комітету народного контролю /на спільній сесії з районною Радою/.
 - I.11. Утворення комісій при міськвиконкомі та затвердження їх складу.

II сесія

2. 26.04.90
- 1. Про призначення голови та утворення міськрайонного комітету народного контролю.
 - 2. Про статус міськрайонної газети "Зоря Прикарпаття" і затвердження її редактора.
 - 3. Обговорення заяви ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів УРСР.

4. Про засудження дій окремих керівників в Української РСР по відношенню до Чорнобильської трагедії.
5. Різні питання.

26.04.90

III сесія

- I. Організаційні питання:
 - I.1. Звіт мандатної комісії про визнання повноважень депутатів міської Ради народних депутатів, обраних 22 квітня 1990 року.
 - I.2. Про заступника голови міськвиконкому по капітальному будівництву.
 - I.3. Про внесення змін в склад постійних комісій міської Ради народних депутатів.
 - I.4. Про внесення змін в склад виконавчого комітету міської Ради народних депутатів.

04.07.90

IV сесія

- I. Організаційні питання:
 - I.1. Про визнання повноважень депутатів міської Ради народних депутатів, обраних 20 травня та 17 червня 1990 року замість вибулих.
 - I.2. Про внесення змін в склад постійних комісій міської Ради народних депутатів.
 - I.3. Про внесення змін в склад комісії впровадження Закону про мови в Українській РСР.
 - I.4. Про завідувачого міським відділом ЗАГС.
2. Ознайомлення з Положенням про організацію роботи з наказами виборців в Українській РСР.
3. Про накази виборців, дані депутатам міської Ради народних депутатів XXI скликання.
4. Різне:
 - а/ про подання прокурора міста;
 - б/ інформація про рішення президії міської Ради народних депутатів, прийняті в період між третьою і четвертою сесіями міської Ради народних депутатів.
 - в/ інформація про рішення виконавчого комітету міської Ради народних депутатів, прийняті в період між третьою і четвертою сесіями міської Ради народних депутатів.

- г/ про звернення до всього народу України та її Верховної Ради відносно проходження військової служби юнаками нашої Республіки.
д/ про Заяву на підтримку Народної Ради Верховної Ради Української РСР?

17.07.90

У сесія

1. Про стан забезпечення продуктами харчування населення міста і району та шляхи його покращення.
2. Різне.

21.08.90

УІ сесія

1. Деполітизація школи і шляхи її національного відродження.
2. Про впорядкування назв вулиць міста.
3. Різне.

16.10.90

УІІ сесія

1. Про екологічний стан міста і району та шляхи його покращення.
2. Про статут газети "Дзвони Підгір'я".
3. Про стан збирання врожаю сільськогосподарських культур у районі.

25.12.90

УІІІ сесія

1. Про стан житлово-комунального господарства міста і перспектива його розвитку.
2. Про заяву депутата Павлишин І.Д.
3. Про зміни в п.2 спільної ухвали міської та районної Рад народних депутатів /УІІ сесія ХХІ скликання/
4. Про впорядкування назв вулиць.
5. Про ухвали президії міської Ради народних депутатів
6. Різне.

2	3	4
21.01.91	<u>IX сесія</u>	

1. Про політичну ситуацію в країні і на Калушині.
2. Про меморіальний комплекс в с.Старий Угринів.
3. Про протест прокурора міста від 21.01.1991 року № 139 на ухвалу президії міської та районної Рад народних депутатів від 14.01.1991 року "Про політичну ситуацію в Прибалтиці".

12.02.91 X сесія

1. Про план соціального і економічного розвитку міста в 1991 році та його виконання в 1990 році.
2. Про бюджет міста на 1991 рік та звіт по його виконанню за 1989 рік.
3. Різне.

21.03.91 XI сесія

1. Звіт про роботу міської Ради народних депутатів із 2 квітня 1990 року.
2. Звіт про роботу виконкому міської Ради народних депутатів.
3. Організаційні питання.

27.06.91 XII сесія

1. Про звернення депутатів Калуської міської та районної Рад народних депутатів до Верховної Ради Української РСР.
2. Про хід виконання ухвали спільної сесії міської та районної Рад народних депутатів від 17.07.1990 року "Про стан забезпечення продуктами харчування населення міста і району та шляхи його покращення.
3. Про хід виконання ухвали спільної сесії міської та районної Рад народних депутатів від 16.10.1990 р. "Про екологічний стан в місті і районі і затвердження "Методичних рекомендацій по визначенню платежів за забруднення навколишнього середовища і порядку їх стягування".

2	3	4
---	---	---

4. Про реорганізацію міськрайонного комітету народного контролю.
5. Про роботу газети і радіомовлення "Дзвони Підгір'я".
6. Про подання першого заступника прокурора області № 7-32 від 28.02.1991 р. "Про усунення порушень при прийнятті рішень Калуською міською та районною Радами народних депутатів".
7. Різне.

13. 28.06.91

XIII сесія

1. Про заяву депутата міської Ради народних депутатів від виборчого округу № 39 Кравчука М.М.
2. Про голову постійної комісії з питань житлово-комунального господарства.
3. Про зміни в складі постійної комісії.
4. Про заступника голови міськвиконкому.
5. Про зміни в складі міськвиконкому.
6. Про зміни в складі комісії міської Ради народних депутатів.
7. Про утворення комітету контролю Ради.
8. Про подання прокурора міста.
9. Про будівництво фабрики білизняного трикотажу.
10. Різне.

21.08.91

XIV сесія

1. Про політичну ситуацію.

15. 02.09.91

XV сесія

1. Про політичну ситуацію на Україні.

16. 05.11.91

XVI сесія

1. Про будівництво житла, соціально-культурних та комунальних об'єктів в м.Калуші.
2. Про роботу міської прокуратури.

Перелік питань розглянутих на сесіях міської Ради
(документ з приватного архіву Євгена Гірника)

УКРАЇНА

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Р І Ш Е Н Н Я

від 3 грудня 1992 року

м. Калуш

Про створення музею міста
Калуша.

Заслухавши та обговоривши пропозицію голови міської Ради, враховуючи необхідність піднесення ролі національно-патріотичного виховання населення, міська Рада народних депутатів **в и р і ш и л а :**

1. Вважати доцільним створення музею міста Калуша.
2. Виконавчому комітету розробити заходи по реалізації програми створення музею міста Калуша і передбачити на 1993 рік фінансування робіт по його створенню.

Голова міської Ради

Р.Сушко

Рішення Калуської міської Ради про створення музею міста Калуша
(АВ КМР – Ф. 7. – Оп. 1. – Спр. 1120. – Арк. 177)

УКРАЇНА

КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Р І Ш Е Н Н Я

від 20 січня 1993 року
м. Калуш/XXII надзвичайна сесія,
XXI скликання/Про політичну ситуацію в
Україні.

В зв'язку з ситуацією, яка склалась в Україні через домагання групи депутатів Верховної Ради провести позачергову сесію Верховної Ради і спровокувати нестабільність обстановки, яка може привести до державного антинародного перевороту, міська Рада народних депутатів в и р і ш и л а :

1. Схвалити текст заяви і направити її Голові Верховної Ради України та Президенту України /заява додається/.

2. Вважати за доцільне провести виїзду сесію міської Ради в м. Києві у випадку реальної загрози прийняття Верховною Радою України антидержавних рішень.

Дату і час проведення виїздної сесії визначає голова міської Ради.

3. Створити тимчасову депутатську комісію по підготовці сесії міської Ради народних депутатів з таким порядком денним:

"Розслідування злочинної діяльності КПСС-КПУ на території м.Калуша, а також антидержавної діяльності певних організацій, посадових осіб та окремих громадян у період побудови незалежної Української держави".

Голова міської Ради

Р.Сушко

Рішення Калуської міської Ради «Про політичну ситуацію в Україні»
(АВ КМР – Ф. 7. – Оп. 1. – Спр. 1181. – Арк. 6)

СВІТЛИНИ

**Фото 1. Депутати міської Ради І-го демократичного скликання
(приватний архів Ярослава Олійника)**

**Фото 2. Посвідчення депутата Калуської міської Ради народних депутатів І-го демократичного скликання Надії Рим
(приватний архів Надії Рим)**

*Фото 3, 4. Виступ кобзарів у Калуші
(29 січня 1990 р.)
(приватний архів Олександра Підліснюка)*

*Фото 5, 6. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад
(4 березня 1990 р.)
(приватний архів Олександра Підліснюка)*

***Фото 7. Калуські делегати других Всеукраїнських зборів
Народного Руху України
(24 жовтня 1990 р. м. Київ, палац мистецтв «Україна»)
(приватний архів Романа Матковського)***

***Фото 8. Міський голова Роман Сушко разом з депутатами міської Ради
народних депутатів поблизу пам'ятника Т. Шевченку, який у 1996 р.
було подаровано громаді м. Сімферополя
(приватний архів Романа Матковського)***

***Фото 9. Виступає міський голова м. Калуш
I-го, II-го та IV-го демократичного скликання Роман Сушко,
прапор України тримає Василь Івасюк
(архів Калуської міської організації Народного руху України)***

***Фото 10. Євген Гірник – голова міськвиконкому Калуської міської Ради
народних депутатів першого демократичного скликання,
народний депутат ВР України IV-го та V-го демократичного скликання
(приватний архів Євгена Гірника)***

**Фото 11. Виступ Різдвяного вертепу в Калуші
(січень 1990 р.)
(приватний архів Олександра Підліснюка)**

**Фото 12. Йорданське водосвяття на Лімниці (1990 р.)
(приватний архів Євгена Гірника)**

*Фото 13. Депутати Калуської міської Ради I-го демократичного скликання біля міської Ради
(приватний архів Євгена Гірника)*

*Фото 14. Депутати після третьої сесії
Калуської міської Ради I-го демократичного скликання
(приватний архів Олександра Підліснюка)*

Фото 15, 16. Мельник Йосип – вістун УПА, депутат Калуської міської Ради першого демократичного скликання, позаштатний інспектор державного управління охорони навколишнього середовища (приватний архів Оксани Тихої)

**Фото 17, 18. Акція «Живий ланцюг» («Українська хвиля»)
з нагоди 71-річчя проголошення
Акту Злуки між УНР і ЗУНР.
(21 січня 1990 р., м. Калуш)
(архів Краєзнавчого музею Калущини)**

Фото 19. Перша шпальта газети Української екологічної асоціації «Зелений світ» (вісник з'їзду № 1 від 28 жовтня 1989 р.), яка створена в 1988 році та активно діяла на Калушині (приватний архів Надії Рим)

Фото 20. Екологічний мітинг у Калуші. Виступає депутат Івано-Франківської обласної Ради Іван Костів (22 квітня 1990 р.) (приватний архів Надії Рим)

Газета заснована
7 жовтня 1939 року.
Виходить 2 рази
в тиждень.

Ціна 3 коп.

ВОЛЯ ЛЮДИНІ — ВОЛЯ НАРОДАМ!

ДЗВОНИ ПІДГІР'Я

Газета Калуських міської та районної Рад
народних депутатів

Субота
26
травня

1990 РОКУ

№ 01 (7517)

Фото Василь Мельник.

ЗА ЧЕСТЬ, ЗА СЛАВУ, ЗА НАРОД!

Довгою і тернистою була наша з вами дорога до відродження традицій демократичної преси. Ще за три доби до виходу газети, яку Ви щойно вибрали з поштової скриньки, у колектив редакції та видавців газети тільки жевріла надія, та не було певності, що можливість цього разу відмовляться від звичного «не пуштат». На щастя переміг здоровий глузд. Так, багато перепон довелося подолати, щоб повернути тобі, читачу, газету, якої тебе практично позбавили в останні тижні, але правда таки восторжествувала. Доволі брехні, якою нас, мов павутинням, обплутували десятиліттями.

Невеличкий редакційний колектив з великим хвилюванням і відповідальністю виніс на суд читачів свою першу спробу ународнити газету. Для нього далеко не байлужі ваші оцінки і думки, бо розуміє, що сьогодні має вибагливого співрозмовника, якому останнім часом не бракує інформації. Усвідомлює і те, що без читачької підтримки нового поступу не зробить, а тому віддає сторінки газети тим, хто ділитиметься з нею своїми радощами і турботами, сподіваннями і надіями.

Тільки разом із вами можемо стати надійною опорою новообраній владі. «Якщо не ми, то хто?» — ось тільки так мусимо діяти у цей відповідальний, можли-

во й найпереломніший час нашого оновлення, щоб додати сил і снаги демократичним процесам, паросткам відродження національної духовності нашого народу, повернення його історичної пам'яті, традицій і звичаїв. Мусимо розвинути панічні чутки щодо «екстремізму» і некомпетентності, обраних вами депутатів, вселити віру, що тільки справжня народна влада може відвернути від нас екологічну кризу, вивільнити нас від принизливих черг за найнеобхіднішим тощо.

Колектив редакції, видавці газети вірять, що «Дзвони Підгір'я» будуть істинно народною трибуною, виданням, яке по-новому, широко, широко і правдиво буде відображати багатогранне життя рідного краю, сприятиме його національному відродженню, розв'язанню насущних завдань.

І слово «дзвони» не випадково внесено в заголовок газети. Адже чи не на всю Європу були відомі ті вістуні, які виливали саме на Калущині. Ливарництво було тією справою, де калущани досягли якнайвищих здобутків. І нині, в цей неймовірно складний час, нам доконе потрібен той снімвол, який пробуджував би не тільки приспану людську совість, але й зв'язував нас з минулим. Отже, до нескладної праці, дорогі друзі! Чуєте, б'ють дзвони — Дзвони Підгір'я?!

ДОРОГІ ПІДГІР'ЯНИ, ДРУЗИ, ОДНОДУМЦІ!

Сердечно вітаємо Вас із черговою перемогою. Гриміть, звучіть, давент над усім Прикарпаттям. Хай голос і думи калуських дзвонів лунають не лише в Галичині, а й по всій Соборній Україні.

Проблеми Калущі, особливо екологічні, економічні, соціальні і культурні, турбують нас безперервно. Ми не забуваємо про них і бої своїх виборців, а власку стурбованість про це передаємо парламентам України, його постійним комісіям і службам.

Щиро дякуємо за листи і телеграми, за Вашу уважену позицію щодо суверенності України, державності української мови, утвердження нашої національної символіки, багатьох інших болючих насущних проблем.

Теперішня наша парламентська робота — це пошуки шляхів консолідації демократичних сил, розв'язання наших ідей та ідеалів: наука і згуртування. Добре розуміємо, що новий парламент — наша надія і перспектива. Докладаємо всіх зусиль, аби вони не були затьмарені.

Глибоко зворушені добрими надіями в Калущі та навколишніх селах. Чуємо «Дзвони Підгір'я» над Славутою-Диплом! Хай їхні звуки віщають краще майбуття нашому народові.

Дмитро ПАВЛИЧКО,
народний депутат СРСР і УРСР,
м. Київ.

Михайло ГОЛУБЕЦЬ,
народний депутат УРСР.

Микола ВОРОНИЙ

Коли ти любиш рідний край...

Коли ти любиш рідний край,
Радій, співай!

Прийшла пора, крикнула —
Сміється Київ, сль Львів!

Ярмо одичних порогів
Скільки міліонів України!

Але, мовчаче, поір май.
Коли ти любиш рідний край.

Коли ти любиш рідний
край.

В ряди ставай!
Гори віддають святою!

Во тілках меч —
а не слова —

Здобуде нації права
У ворогів її розвою.

Вперед же сміливо
рушай.

Коли ти любиш рідний
край!

Коли ти любиш рідний край,
То тям і знай.

Що гук війни, вогонь —
Перуна —

Дочасні, як і свист бича,
І щастя дасть не блиск мечів.

А вільна школа і трибуна,
Про це, про це найбільше

Коли ти любиш рідний край!

Коли ти любиш рідний край,
Гори, наляй!

Коли в огонь живої мови
Чуття святого надаси,

Тя станеш лицарем краси,
І возволення, і любови.

За честь і правду все
віддай.

Коли ти любиш рідний край!
Київ, 1918 р.

Фото 21. Перший випуск газети «Дзвони Підгір'я».

Головний редактор — Ярослав Олійник.

Великий вклад у її розвиток зробили Ярослав Шандура,

Мирослава Побуцька, Дарія Ониськів (Мельник), Віра Перегіняк,

Оксана Гузинець, Анатолій Гетьманчук та інші

(архів Краєзнавчого музею Калущини)

*Фото 22, 23. П'ята спільна сесія Калуської міської та районної Рад
I-го демократичного скликання
(17 липня 1990 р.)
(приватний архів Олександра Підліснюка)*

**Фото 24. Агітаційна поїздка Калуської делегації на святкування
500-річчя Запорізької Січі
Кіровоград (сучасний Кропивницький), (липень 1990 р.)
(приватний архів Надії Рим)**

**Фото 25. Агітаційна поїздка Калуської делегації на святкування
500-річчя Запорізької Січі.
Вшанування пам'яті кошового отамана
Івана Сірка поблизу с. Капулівка, Дніпропетровської обл., (серпень 1990 р.)
(приватний архів Надії Рим)**

*Фото 26, 27. Революція на граніті.
Пікетування Верховної Ради УРСР
(Київ, 1 жовтня 1990 р.)
(приватний архів Олександра Підліснюка)*

**Фото 28. Урочисте освячення символічної могили
Українським січовим стрільцям та пам'ятного знаку борцям
за волю України в Підгірках
(1 листопада 1990 р.)
(приватний архів Богдана та Мирослави Мазурів)**

**Фото 29. Народна самодіяльна чоловіча хорова капела «Прометей»
під керівництвом Івана Кримського у супроводі оркестру народних
інструментів під орудою Любові Курник
(1 листопада 1990 р.)
(архів музею-оселі родини І. Франка)**

**Фото 30. Приїзд до Калуша глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Мирослава Івана Любачівського (13 травня 1991 р.)
(приватний архів Романа Матковського)**

**Фото 31. В'ячеслав Чорновіл – український політик, політв'язень, провідник українського національно-демократичного руху
(приватний архів Романа Матковського)**

**Фото 32. Калуська добровільна дитяча спілка «Соколята»,
створена Лідією Ружицькою та Олегом Малярчуком у червні 1991 р.
(екскурсія до Галицького замку, 1992 р.)
(приватний архів Олега Малярчука)**

**Фото 33. Калуський народний театр «Легенда»
(заснований у 1968 р.).
Переможець багатьох конкурсів та фестивалів.
Активно діє в місті і до сьогодні (режисер Леся Піцик)
(приватний архів Лесі Піцик)**

АРХІВНІ ДЖЕРЕЛА

Державний архів Івано-Франківської області (далі – ДАІФО). – Ф. 2004. Оп. 1. – Спр. 1657. – 106 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1658. – 43 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1659. – 153 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1660. – 181 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1661. – 58 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1671. – 248 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1672. – 168 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1673. – 193 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1684. – 240 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1690. – 49 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1718. – 278 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1719. – 15 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1730. – 101 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1731. – 215 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1732. – 65 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1737. – 76 арк.

ДАІФО. – Ф. 2004. – Оп. 1. – Спр. 1738. – 140 арк.

Архівний відділ Калуської міської ради (далі – АВ КМР). – Ф. 7. – Оп. 1. – Спр. 1120. – 190 арк.

АВ КМР – Ф. 7. – Оп. 1. – Спр. 1181. – 160 арк.

АВ КМР – Ф. 7. – Оп. 1. – Спр. 1183. – 169 арк.

Архів Калуського міськрайонного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.

Звернення делегатів Калуської установчої Конференції Товариства української мови імені Тараса Шевченка до Президії Верховної Ради Української РСР з клопотанням про надання українській мові статусу державної // Приватний архів Олега Малярчука. – 1 арк.

Перелік питань, які розглянуті на сесіях міської Ради народних депутатів XXI скликання // Приватний архів Євгена Гірника. – 14 арк.

Рішення Калуської міської Ради «Про відношення товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка «Відродження»» // Приватний архів Василя Івасюка. – 1 арк.

Рішення Калуської міської Ради «Про реєстрацію Калуського об'єднання Товариства української мови імені Тараса Шевченка» // Приватний архів Олега Малярчука. – 1 арк.

Рішення Калуської міської Ради «Про розгляд заяви товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка «Відродження»» // Приватний архів Василя Івасюка. – 1 арк.

Резолюція мітингу з приводу надання українській мові статусу державної та міжнародного спілкування в межах УРСР // Приватний архів Василя Івасюка. – 3 арк.

Список депутатів Калуської міської Ради // Архів Калуської міської Ради. – 3 арк.

Список депутатів Калуської міської Ради народних депутатів XXI скликання // Приватний архів Надії Рим. – 11 арк.

ЛІТЕРАТУРА

Івасюк В. Калуське товариство «Відродження»-Рух / Василь Івасюк. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. – 70 с.

Качанюк М. Наперекір владі та обставинам (Мої спогади) / М. Качанюк. – Брошнів Осада: МПП «Талія», 2015. – 464 с.

Коломиєць М. Пробудження від застою. 1988 – 1991 рр. // Світич: культурно-просвітницький краєзнавчий часопис / Упорядник Б. Яневич. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2012, С. 70 – 74.

Малярчук О. Соціально-економічні процеси в західному регіоні Української РСР (1964 – 1991) / О. Малярчук. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. – 548 с.

Малярчук О. Калуське об'єднання товариства української мови ім. Т. Шевченка «Відродження» в контексті національно-демократичних процесів // Калуські історичні студії. – Т. 3. Збірник наукових статей, документів і матеріалів, присвячений 150-річчю створення товариства «Просвіта» / За заг. ред. О. Малярчука, І. Тиміва. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2019. – С. 205 – 238.

Перші мітинги у Калуші та Шевченко з Бандерою замість пів-Леніна. [Електронний ресурс] // Вікна. – 30 серпн. 2016. – Режим доступу: <https://vikna.if.ua/news/category/articles/2016/08/30/59659/view>.

Світ за моїм вікном... / Пам'яті Михайла Коломійця / Новели, оповідки, образки. Поезії. Публіцистика. Рецензії. Відгуки. Спогади. / Редактор-упорядник Оксана Тебешевська. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2019. 180 с. + 20 с. кол. іл.

Сушко Є. Пробудження. Нариси історії Калущини 1988 – 1990 рр. / Є. Сушко. – Калуш, 2000. – 30 с.

Сушко Р., Левицький М. Хроніка нищення української мови. – Друкарня приватної фірми «Талія», 2012. – 80 с.

Тимів І. Калуш: історія в документах. Збірник документів і матеріалів. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2017. – С. 72 – 76.

Уштан В. Стежками життя: спогади / В. Уштан. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2013. – 143 с.

КРАЄЗНАВЧІ ВИДАННЯ ТА ПУБЛІКАЦІЇ

Вирішили поіменним голосуванням // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 11 липн. – № 14. – С. 1.

Воскобойников С. Міна... до дня народження // «Дзвони Підгір'я». – 1991, 5 січн. – № 4. – С. 1.

Діброва М. На теренах національного відродження нам стрілецька сурма грає // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 17 листоп. – № 51. – С. 1.

Звернення установчої конференції товариства «Союз Українок» до жіноцтва Калушини // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 9 жовтн. – № 40. – С. 3.

Калуська депутація в Києві // «Дзвони Підгір'я». – 1991, 7 вересн. – № 135. – С. 1.

Коломиєць М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 31 серпн. – № 29. – С. 2 – 3.

Коломиєць М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 5 вересн. – № 30. – С. 2.

Коломиєць М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 8 вересн. – № 31. – С. 2.

Коломиєць М. І. Як ми козакували // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 11 вересн. – № 32. – С. 2.

Коломиєць М. І. Боже, нам єдність подай! // «Дзвони Підгір'я». – 1991, 25 січн. – № 14. – С. 1.

Коломиєць М. Історія Калуша і Калушини у датах, цифрах і цікавих фактах / М. Коломиєць. – Брошнів: друкарня приватної фірми «Таля», 1996. – 268 с.

Коломиєць М. «Просвіта» Калушини: далеке і близьке / М. Коломиєць. – Брошнів: Таля, 2003. – 196 с.

Когут М. С. Підгірки: минуле і сучасне / Микола Когут. – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 2000. – С. 130 – 138.

Когут М. С. Калушина: люди і долі: біогр. довід. / М. С. Когут. – Калуш, 2006. – 236 с.

Мартинюк О. Подання Калуській міській Раді Народних депутатів. // «Зоря Прикарпаття». – 1990, 1 вересн. – № 111. – С. 1.

Націю відродить школа // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 28 серпн. – № 28. – С. 1.

Побуцька М. «Союзному договору – ні» // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 6 жовтн. – № 39. – С. 1.

Про ліквідацію наслідків державного перевороту // «Дзвони Підгір'я». – 1991, 30 серпн. – № 131. – С. 1.

Сесія міської Ради народних депутатів завершила свою роботу 12 квітня 1990 р. // «Зоря Прикарпаття». – 1990, 18 квітн. – № 62. – С. 1.

Тимків Б. Друге засідання сесії міської Ради народних депутатів // «Зоря Прикарпаття». – 1990, 10 квітн. – № 57. – С. 1.

У президії міської Ради народних депутатів // «Дзвони Підгір'я». – 1990, 1 грудн. – № 55. – С. 1.

Цапів В. Про що розповідають назви вулиць м. Калуша. – Калуш: Калуська друкарня, 2005. – 350 с.

Наукове видання

МАЛЯРЧУК ОЛЕГ МИХАЙЛОВИЧ
ВІДЛИВАНИЙ ОЛЕГ ВАСИЛЬОВИЧ
КЕЦМУР ОЛЬГА ВАСИЛІВНА

**КАЛУСЬКА МІСЬКА РАДА ПЕРШОГО
ДЕМОКРАТИЧНОГО СКЛИКАННЯ:
ІСТОРІЯ В ДОКУМЕНТАХ**

Збірник документів і матеріалів, присвячений 30-й річниці
першого демократичного скликання у м. Калуші

Серія: «Історичні джерела Калущини». Т. 3.

Головний редактор – Олег Малярчук
Відповідальний науковий редактор – Олег Відливаний
Літературний редактор – Ольга Кецмур
Коректура – Людмила Андрійчук
Обкладинка та фотодизайн – Артур Єфремов
Комп'ютерна верстка – Олег Відливаний

Адреса редакційної колегії:
77300, м. Калуш, вул. Шевченка, 9
Красназавчий музей Калущини

E-mail: meckalush@gmail.com

М-21 Малярчук О., Відливаний О., Кецмур О. Калуська міська Рада першого демократичного скликання: історія в документах. Збірник документів і матеріалів, присвячений 30-й річниці першого демократичного скликання у м. Калуші. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2020. – 260 с.

Формат видання 297×210мм.

Формат паперу і частка аркуша 420×297/4.

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 16,25. Тираж 200 прим. Зам. в021159/20

Віддруковано з оригіналів автора.

Друкарня “Фоліант”
76000, м. Івано-Франківськ
вул. Старозамкова, 2
www.foliant.if.ua
e-mail: foliant.drukarnja@gmail.com
тел.-факс: +38(0342) 50-21-65

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи Серія ІФ № 24 від 20.07.2004